

TARDOR 2007

SUMARI

2

La contribució de la Biblioteca
Valenciana al foment de la lectura

Àfrica Ramírez

10

Infantil i Juvenil

44

Narrativa

60

Poesia

74

Assaig

110

Altres Novetats

122

Vendre llibres a l'àgora de
la Politècnica

Alicia Toledo

128

Editorials valencianes

Fotografía de Maque Faigás

La contribució de la Biblioteca Valenciana al foment de la lectura

«Mi abuela me enseñó a leer. Mi abuela me enseñó los libros y me traspasó su amor hacia ellos. No tuve elección, fue su herencia... Me enseñó a cuidar de mis ojos adueñándome de ellos como el lugar más preciado, el más nítido. Me explicó que si alguna vez fallasen los oídos, no sería tan

grave, poco me perdería, todo lo que valía escuchar se había escrito y lo rescataría con mis ojos. Me dijo que si alguna vez fallase la voz, no sería el fin. Recibiría el sonido exterior sin devolverlo y nadie lo echaría en falta, menos yo. Estaban las palabras para ser ejecutadas: por mis oídos las que ya estaban concebidas, por mis manos las que quisiera inventar. Al final, sin mencionar siquiera otras carencias como el olfato o el gusto, mi abuela me dijo que ignorara la sordera y la mudez si llegasen a acometerme que la única falta total era la ceguera. Que cuidara mis ojos. Sólo con ellos podría leer. Sólo ellos me salvarían de la soledad.»

Marcela Serrano, *Para que no me olvides.*

En els darrers anys s'han realitzat diferents campanyes de foment de la lectura en els centres educatius, en les biblioteques i també en els mitjans de comunicació –televísió, ràdio i premsa–, totes elles amb un objectiu comú: augmentar els índexs de lectura. Unes campanyes que compten amb el suport bé del Govern central, bé dels diferents governs autonòmics (algunes d'elles inclús amb el suport de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya, organisme que representa el sector editorial espanyol), és a dir realitzades per les administracions encarregades de vetlar pel foment de la lectura. Però sembla que aquestes mai no són suficients perquè la quantitat de lectors,

*Si volem aconseguir un augment,
i una consolidació, de l'hàbit lector
és necessari oferir a aquells
que no lligen, i també a aquells que*

sense prescripció escolar, augmenta molt a poc a poc. Cadascuna de les campanyes, amb més o menys fortuna, pretenen aconseguir que llegir esdevinga un fet quotidià entre els ciutadans. Un objectiu bastant difícil perquè, entre molts altres factors que ens condicionen, llegir és un fet que ha de realitzar-se en els temps lliure i, a més, requereix un esforç.

En aquesta societat, la lectura ha de saber trobar el seu espai i també ha de saber compartir-lo amb altres maneres d'ocupar el temps lliure, és a dir, ha de conviure, sense desaparèixer, amb les noves tecnologies: internet, jocs d'ordinadors, etc. Si no és així, serà molt difícil que sobrevisca en una societat amb canvis constants. Els implicats, i per descomptat els interessats, on ocupen un lloc principal els editors, els escriptors i els il·lustradors, hem de ser capaços de convertir la lectura en un fet quotidià compatible amb unes altres activitats. A més, cal tindre en compte que, segons l'opinió de l'escriptor Manuel Vera Hidalgo: *«la lectura no hace mejores profesionales, ni sirve para labrarse un porvenir, ni produce beneficios de consumo inmediato. La lectura es útil para otros objetivos bien diferentes. Para facilitar el proceso de conocimiento y apropiación del mundo de satisfacer nuestras ansias innatas de descifrarlo»*. Per tant, llegir no és un *producte* de consum fungible, produeix una rendibilitat a llarg termini i tots sabem que en aquesta societat, on triomfa la immediatesa, els terminis llargs no estan massa ben vistos.

Però cap cosa no és impossible: si volem aconseguir un augment, i una consolidació, de l'hàbit lector és necessari oferir a aquells que no lligen, i també a aquells que comencen a fer-ho, activitats i campanyes que puguin interessar-los i es convertisquen en experiències motivadores. Sols així podrem trobar la fórmula, o almenys una

comencen a fer-ho, activitats i campanyes que puguen interessar-los i es convertisquen en experiències motivadores.

d'elles, per a guanyar i mantindre els lectors, perquè els lectors, quan es fan, solen ser molt fidels. En aquesta línia de treball trobem les campanyes

d'animació lectora organitzades per la Biblioteca Valenciana des de l'any 2000. Aquestes són una mostra més, juntament amb d'altres activitats que es realitzen al llarg de l'any com ara presentacions de llibres, exposicions, música en directe, etc., de l'interés que aquesta Biblioteca de Biblioteques té per donar-se a conèixer i contribuir activament al foment de la lectura.

En primer lloc estan les anomenades «Trobades amb escriptors», adreçades al públic dels darrers cursos d'ESO i de Batxillerat i coordinades pel personal de la Biblioteca Valenciana, que són els encarregats de l'organització general. Unes trobades que tenen com a finalitat principal mostrar l'ampli univers dels escriptors i escriptores i acostar els alumnes, no sols a la seua obra, sinó també a la seua presència. Aquestes trobades tenen una gran acceptació per part dels instituts i acudeixen a cada cita al voltant de quatre-centes alumnes. Són els professors mateix els qui demanen l'assistència als actes i les peticions són acceptades fins arribar al nombre màxim, per rigorós ordre de sol·licitud.

L'acte per a l'alumne assistent comença amb una visita guiada a les instal·lacions de la Biblioteca Valenciana, el bell i auster edifici del monestir de Sant Miquel dels Reis; tot seguit passen a la capella del monestir, on se celebren les trobades amb els escriptors. Per tal que la trobada siga més profitosa, es recomana als professors que prèviament hagen llegit i treballat a l'aula alguna de les obres de l'escriptor convidat. Són els professors mateix, o en algun cas especialistes coneixedors de la bibliografia de l'escriptor, els encarregats de fer-ne la presentació i després s'inicia un diàleg entre l'es-

Hem de ser capaços de convertir la lectura en un fet quotidià compatible amb altres activitats.

criptor i el públic. El coneixement previ de l'obra de l'escriptor fa que el diàleg entre el públic present i l'escriptor siga més fluid i interessant. Una vegada acabat l'acte, la Biblioteca Valenciana regala a cadascun dels assistents un llibre triat entre la bibliografia de l'escriptor, que servirà als alumnes per a aprofundir i conèixer millor el seu treball.

Les activitats se celebren des de l'octubre fins al maig, amb unes catorze sessions per any. Durant l'any 2006 i 2007 passà per la Biblioteca Valenciana un ampli ventall d'escriptors i escriptores del nostre panorama actual: Carlos Puerto, Alfons Cervera, Ángeles Caso, Ray Loriga, Jordi Sierra i Fabra, Anna Montero, Màrius Serra, Manuel Rivas, Esperança Camps, Pasqual Alapont, Sergi Pàmies, Almudena Grandes, Josep Franco, Joan M. Gisbert, Àngel González i Julia Navarro.

Unes altres activitats realitzades per la Biblioteca Valenciana al llarg de l'any són la campanya que porta com a títol «Trobada d'escriptors i persones majors», organitzades juntament amb la Conselleria de Benestar Social. En aquesta trobada es repeteix la mateixa estructura que l'anterior, però amb un públic més major. Durant el curs 2006-2007 passaren per l'aula els escriptors Josep Lozano, Ignacio Martínez de Pisón, Pedro J. de la Peña, Esperança Camps, Soledad Puértolas, Julia Navarro i Marisol González Felip.

Altres iniciatives realitzades per la Biblioteca Valenciana al llarg de l'any són els recitals de poesia i les lectures dramatitzades, activitats totes elles adreçades als alumnes de Secundària. Una mostra de les fins ara realitzades són el recital poètic a càrrec de Luis Eduardo Aute; el recital poètic que amb el títol *Mis poetas, mis poemas* va

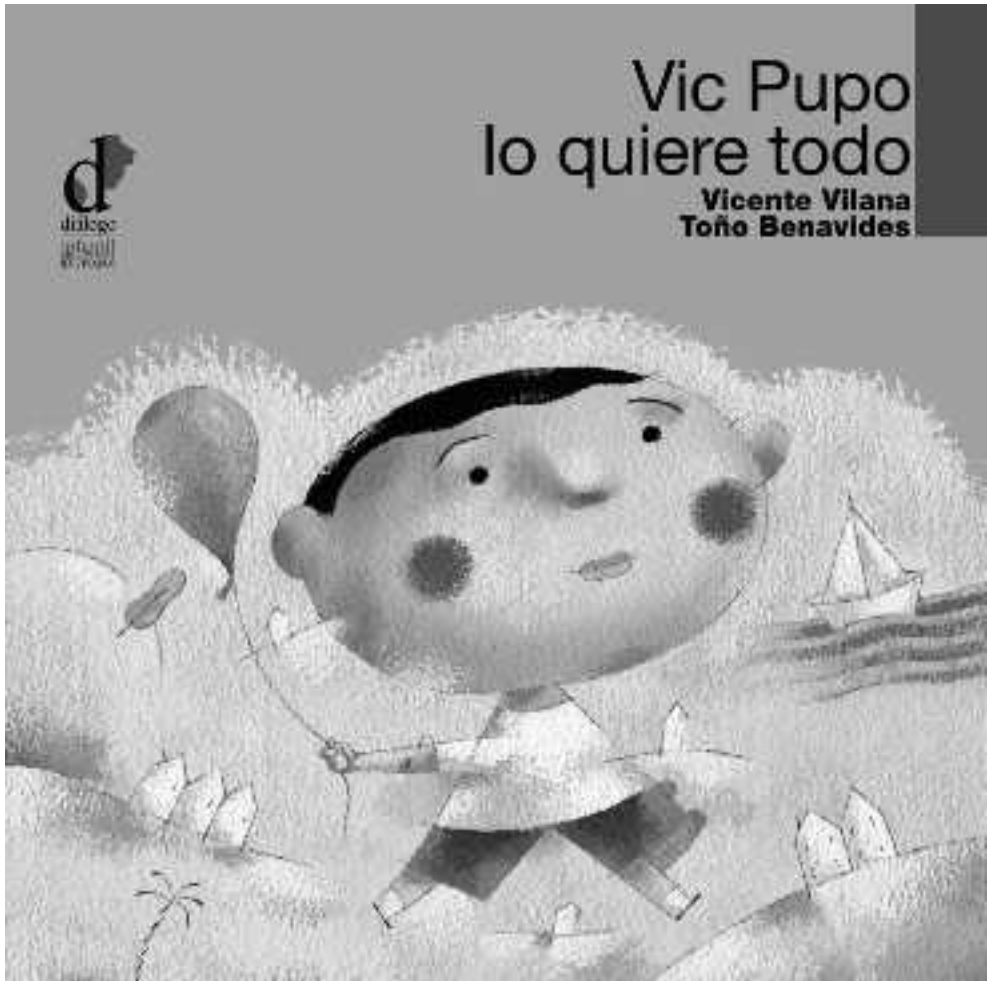
realitzar Vicente Gallego; *Poetes contemporanis valencians*, per Vicent Camps; *Poetas españoles del siglo XX*, per Elena Escribano Alemán, i, per últim, *Poesia valenciana clàssica fins al segle XIX*, per Ezequiel Castellanos. Pel que respecta a les lectures dramatitzades, podem citar-ne la de l'obra *Pic-Nic*, de Fernando Arrabal, amb una adaptació de la companyia de teatre Tamino, o *Retablo de la avaricias, la lujuria y la muerte*, de Ramón María del Valle-Inclán, adaptada per Manuel Maestro i Míriam Pérez.

Totes aquestes iniciatives tenen una gran acollida entre el públic assistent, i la Biblioteca Valenciana també les realitza fora de les seues portes i hi dona suport. És per això que durant l'any se celebra tot tipus d'activitats culturals en diferents biblioteques de la xarxa de la Generalitat Valenciana amb un únic però important objectiu: fomentar la lectura sobretot entre els infants i els adolescents, és a dir entre els futurs lectors.

Quan es vol tot, no s'en té res

Molts pares s'hauran preguntat més d'una vegada què fer amb un xiquet capriciós que es passa tot el dia demanant coses. Per respondre a aquesta qüestió i a altres tenim aquest deliciós conte, que intentarà ajudar els pares a educar de forma responsable els seus fills i ensenyar el veritable valor de l'amistat.

Un gran nombre de contes dedicats als més menuts se centren tan sols en la fantasia i en una trama atractiva. No és

que aquestos ingredients no siguin importants, però de vegades hi manca cert contingut educatiu, sense caure en «moralices». És a dir, tenint en compte l'edat, aquest tipus de històries podrien esdevenir un mitjà ideal per transmetre valors anomenen-los «transversals» però que són peces fonamentals en el desenvolupament personal i social. Aquesta idea no és nova, i en dues paraules ja la va resumir Horaci: *delectare prodesse*, o el que és el mateix, ensenyar delectant, entretenint, agrasant.

I és precisament això, el que Vilana sembla aconseguir en aquest conte (no oblidem en cap cas, la seua funció docent). A partir d'una història senzilla –l'estructura de la qual es va reiterant de diferents formes– narra les peripècies de Vic Pupo, un xiquet consentit que després de demanar a son pare tot el que se li passa pel cap, arriba a casa amb mal de panxa per tants de pastissos que s'ha menjat, fart de xiclets i avorrit amb un joguet que no sap ni com funciona.

Aquesta història retracta en forma de faula un dels problemes més habituals als quals s'enfronten molts pares. Molts xiquets es passen mitja vida davant el televisor exposats a una publicitat indiscriminada i sense escrúpols que crea veritables consumistes ja des d'infants. El problema per als seus progenitors és com ensenyar a fer-ne un ús responsable dels diners, contenir les ànsies consumistes, i especialment fer comprendre que l'important no és tenir, sinó compartir; que l'essencial en

VIC PUPO LO QUIERE TODO

VICENTE VILANA

IL·LUSTRACIONS DE TOÑO BENAVIDES

32 PÀGINES

EDITILDE, VALÈNCIA, 2006

la vida és la imaginació i els amics. Potser les millors coses són aquelles que no costen diners.

Un dels encerts d'aques-

ta història és que no hi ha cap veu, ni la del narrador, ni la del pare que adoctrine el xiquet, sinó que és ell mateix el que se n'adona del seu problema i el que amb ajuda dels seus amics aconseguix eixir-se'n, gràcies a perico Manolo, el doctor Jeremías, Edelmiro el palmero i Habibi el botiguer. A més a més hem de destacar el disseny acurat d'aquest volum i els de la resta de la col·lecció: quadrat, tapes plastificades resistents a taques, paper cuxé gruixut, una tipografia gran d'un catorze per poder-se iniciar millor en la lectura als més menuts; i sobretot uns enormes dibuixos a llapis i guaix que l'omplim de fantasia i de colors cridaners i el fan tan atractiu en una simple ullada.

Per últim, sols ens cal parlar del pare virtual del nostre protagonista. Vicente Vilana (València, 1962) professor de secundària, que a més de compaginar la seua feina amb la d'editor, forma part en el consell directiu de Diálogos i Tilde, i en particular dissenyant la col·lecció «Diálogo Infantil. Libros Muy Ilustrados» Aquest és el seu segon treball, després de *La palabra que se fue de vacaciones*, il·lustrat per Carmela Mayor. Per altra banda, però no per això menys important en aquest tipus de publicacions, tenim els dibuixos de Toño Benavides (Lleó, 1961) de formació autodidacta, que treballa en el camp de la il·lustració de premsa i publicitat, encara que intenta treure temps per escriure relats i dibuixar còmics en el seu temps lliure.

J. Ricart

Una nova col·lecció

Amb quinze títols publicats, la col·lecció «Multicolor» és una nova incursió de l'editorial valenciana ECIR en el món de la literatura adreçada als primers lectors.

EL ÁBACO DE XIAO MIG

YANGLE TUNG CHEN

IL·LUSTRACIONS D'HERMINIA TORRES

COL·LECCIÓ «MULTICOLOR», 6

32 PÀGINES

EDITORIAL ECIR, PATERNA, 2007

UNA COMETA DE PAZ

MEHRAJ KHALID

IL·LUSTRACIONS DE FELIP BALDÓ

COL·LECCIÓ «MULTICOLOR», 10

32 PÀGINES

EDITORIAL ECIR, PATERNA, 2007

ECIR és una editorial, creada a València l'any 1942, especialitzada en materials curriculars i complementaris per als ensenyants de tots els nivells educatius. Per tant, no és una novunguda al món de l'edició, ja que porta en el camp de l'educació una extensa i exitosa carrera editorial; però aquesta «aventura» en el món de la literatura sí que és relativament recent.

L'any passat ja va publicar una col·lecció de contes adreçats a un públic de primers lectors amb el nom de «Metacuentos/Metacontes», uns textos senzills escrits en valencià i castellà. Enguany, continuant aquest camí, acaba d'encetar una altra col·lecció anomenada «Multicolor», coordinada per Josep-Vicent Galan i escrita i il·lustrada per una ampla nòmina de persones de quasi totes les nacionalitats del món.

Aquesta col·lecció està composta, almenys de moment, per quinze títols que es troben a mig camí, diguem-ho així, entre la recreació literària i el text d'aprofitament didàctic.

Els llibres publicats reflecteixen les peculiaritats de diferents nacionalitats del món. La idea dels llibres, tot i no ser excessivament novedosa —llibres que aposten per la multiculturalitat i ens conten històries d'uns altres països amb transcripcions dels textos en la llengua original (n'hi ha algunes en el mercat)—, té algun aspecte que la diferencia de les altres. Una d'elles és que els contes seleccionats estan escrits per persones nadiues de diferents països i donen a conèixer d'una manera entretinguda aspectes relacionats amb la seua

cultura. Els llibres publicats, tots en castellà, porten a la part inferior de les pàgines el text transcrit en la llengua original, és a dir en armeni, àrab, rus, xinès, francès, mandarí... Tanmateix, hi podem trobar títols escrits en les diferents variants de la llengua castellana que, a més, expliquen algunes paraules que els xiquets i xiquetes espanyols probablement, tot i parlar la mateixa llengua, desconeixen. Exemple del castellà de Colòmbia és el llibre *El diminuto Piti*; del castellà de Bolívia, *La flor de kantuta*; del castellà d'Uruguai, *Una ballena en Pajas blancas*, i del castellà d'Equador, *El guambra volador*. En rus, és el cas del llibre *Los dos hermanos*; en francès, *Rémi y los cuervos*; en rumano, *Cosmin y la perrita Mina*; en armeni, *El sol*; en mandarí, *El ábaco de Xiao Ming*, i en urdú, *Un cometa de paz*.

Els llibres estan recomanats per a xiquets i xiquetes de sis a huit anys i porten en la part final una breu fitxa on explica les característiques del país amb un mapa que els situa al món, i també una altra fitxa on trobem les dades dels autors del text, detalls que reforcen la intenció de l'editorial que aquest material pugui ser utilitzat per a treballar a l'aula.

Els llibres van acompanyats de dibuixos fruit del treball d'un ampli ventall d'il·lustradors i il·lustradores: Felip Baldó, Ana Roig, Mauricio Jacome, Ana Zurita, Javi Lacasta, Eduardo Zica..., tots ells amb estils i tècniques molts diferents.

Jorge Delgado

Biografia d'un assassí a sou

En aquell lloc, on la cosa més habitual per a resoldre els conflictes és contractar els serveis d'un sicari, tothom corre perill: aquest és el món de Vicent Ros, personatge principal de la novel·la escrita per Joan Bohigues i Manel Joan i Arinyó.

Tots els dies ens arriben notícies del tipus: la venjança és el mòbil del crim...; hores d'angoixa a causa del segrest ...; per motius que encara no es coneixen apareix mort l'empresari de la coneguda indústria..., i així podríem continuar fins l'avorriment. O bé sembla que tenim el cor com el marbre i que assumim la violència com un fet quotidià, o és que hem arribat fins a un punt en què estem saturats de tanta violència mediàtica que hi girem l'esquena i continuem com si res.

Els nostres veïns podrien ser perfectament les persones que donen vida als personatges de la història escrita per Joan Bohigues i Manel Joan i Arinyó: *L'agenda del Sicari*.

Els autors, abans de escriure junts la novel·la publicada enguany (maig 2007) en Perifèrics Edicions, porten a les esques un bon grapat de publicacions i premis. En el cas de Joan Bohigues, va guanyar el Premi de Literatura Ciutat de Cullera,

L'AGENDA DEL SICARI

JOAN BOHIGUES I MANEL JOAN I ARINYÓ

COL·LECCIÓ «NARRATIVA», 15

125 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

amb la novel·la *Mantis Daurada*, i ha publicat els contes *Malva-rosa Beach*, *Deseo* i *Retalls en la nit*, a més de la novel·la *Carn magolada*.

Pel que fa a Manel Joan i Arinyó, és autor de les novel·les *El cas Torreforta*, *Contra sentit*, *Les nits perfumades* (Premi Sant Joan, 1988), *Com la flor blanca*, *Cubaneta meua*, *Què dur és ser guapo!*, etc. La seua obra poètica ha estat aplegada en *Plany de l'home llop*. En aquesta mateixa col·lecció ha publicat el magnífic relat *Escuma de mar*.

Vicent Ros, personatge principal de la novel·la, és un xicot que per circumstàncies de la vida accepta treballar «en qualitat d'assassí a sou»; sembla que tot marxa bé fins que l'amor es creua en la seua vida i el treball de sicari comença a perfilar-se com un obstacle en la seua relació amb Helena.

El mestre, home de mirada hieràtica, rescatà Vicent de l'abisme de la mediocritat i li donà la possibilitat de deixar de ser «un pelacastanyes la resta de la vida». Josep Isern, empresari de Cullera amb negocis no molt transparents, va sentir l'últim missatge abans de morir que li enviaven de part dels seus amics: «per passar de la ratlla, imbècil».

El comissari Garcia i l'inspector Morales són parella de treball i fidedigne retrat dels personatges de les sèries policiaques

espanyoles, investiguen els crims comesos fins arribar a pistes concloents.

Aquests personatges i altres de secundaris formen part d'un trencaclosques de capítols curts, escrits amb un estil àgil i fresc, però la majoria de les històries tenen un desenllaç previsible, la qual cosa resta força a la trama de la novel·la. Cal afegir, per llevar llenya del foc, que la novel·la està publicada dins la col·lecció «Narrativa», de Perifèric Edicions. En el context de literatura adreçada als joves lectors és una molt bona opció de lectura. I per argumentar-ho, l'editorial ens ofereix una justificació: «són novel·les que aborden, des del rigor literari, un conjunt de temes i situacions que resulten molt indicades per als adolescents».

Nieves Avilés

La pervivencia de un icono

Procedente de la tradición oral, desde que se editó en París en 1697 como parte integrante de *Contes du Temps Passé*, «Caperucita Roja» se ha erigido en icono y referente de la cultura europea y ha ejercido una atracción tan grande que ninguna generación ha sido capaz de sustraerse a ella: continuamente reeditada, continuamente versionada, continuamente reinterpretada, como obra maestra insólita, frágil, vertiginosa que es, en opinión de Marc Soriano.

ÉRASE VEINTIUNA VECES CAPERUCITA ROJA

A.A.D.D.

EDICIÓ DE VICENTE FERRER

COL·LECCIÓ «LIBROS PARA NIÑOS»

324 PÁGINES

MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2006

Sólo desde la II Guerra Mundial se cuentan más de cien versiones. En nuestra memoria más reciente recordamos la *Caperucita Roja* de Tony Ross (Ed. Alfaguara, 1982), la de Roald Dahl en *Cuentos en verso para niños perversos* (Ed. Alfaguara, 1987) o la *Caperucita Roja, Verde, Amarilla, Azul y Blanca* de Bruno Munari y Enrica Agostinelli (Anaya, 1998), entre otras.

Erich Fromm y Bruno Bettelheim desde el psicoanálisis, Ivonne Verdier y Robert Darnton desde la etnología y la sociología, Paul Delarue desde el folclore, entre otros, han analizado los diversos símbolos y significaciones ocultos en un cuento que, en principio, y por el hecho de acabar mal, es encuadrado dentro del grupo de cuentos premonitorios o de advertencia. En cuanto a las ilustraciones, si Gus-

tavo Doré en 1862 fijó por décadas la imagen de Caperucita, otros artistas contemporáneos se atrevieron a ofrecer nuevas propuestas, destacando dos: Warja Lavater ilustra una Caperucita Roja (versión Grim) en una tira de 4'74 mts., codificando gráficamente los personajes y las funciones de la narración. El resultado es un ejercicio simbólico de gran impacto visual publicado en 1965 por Adrien Maeght en coedición con el MOMA de Nueva York.

Sarah Moon ilustra fotográficamente, en blanco y negro, el texto original así como su interpretación más oscura (la última imagen resulta devastadora) situando la acción en un Berlín sórdido aún dividido. De un alto nivel artístico, la edición española (Anaya, 1984) se ha convertido en una pequeña joya bibliográfica para los amantes de la LIJ y la fotografía.

Con estos antecedentes era previsible que, finalmente, el editor de Media Vacca sucumbiera, a pesar de sus esfuerzos en contra, según él mismo confiesa, al embrujo del cuento y ofreciera un nuevo ejercicio creativo: 21 versiones de *Caperucita Roja* surgidas de un taller para ilustradores en el Museo Itabashi de Tokio en julio de 2003. La primera caperucita es en realidad la versión original de Perrault en la que Kaori Tsukudo nos ofrece una ambientación

japonesa deliciosa. La última es una versión de Taro Miura, ilustrador presente en otros proyectos de la editorial, donde se dejan entrever elementos de otro cuento tradicional situados en un contexto actual. Entre medias, diferentes propuestas de diversa calidad (que nos obliga a recordar a Gianni Rodari y sus técnicas creativas desplegadas en *Gramática de la Fantasía*). A destacar la número 3, «Cuenta conmigo» de Hazuki Hayashi, por la potencia de ilustraciones y tipografía; la número 12, «Ojitos Rojos» de Manami Yamada; la número 19, «La lengua del lobo» de Ayabo y la número 15 «Imoro» de Yuca Iwase, con ilustraciones creadas a modo de escenas de teatro de sombras utilizando siluetas recortadas y con entidad suficiente para ser objeto de una edición independiente. Todas, como no podía ser de otro modo, a dos tintas: rojo y negro.

Una propuesta tan original y bien editada que ha merecido uno de los Premios a los Libros Mejor Editados 2007 que otorga el Ministerio de Cultura.

Ana Isabel Caro

La magia de la piratería

La niñez es la época ideal para inventar presencias de seres legendarios que, además de animar los juegos infantiles, suelen despertar sentimientos de curiosidad ante unos hechos desconocidos que les seducen y a la vez que les aterran.

JÓVENES PIRATAS. LA VIDA DE UN POLIZÓN

JOSÉ AGUILAR.

IL·LUSTRACIONS DE JOSÉ AGUILAR.

COL·LECCIÓ «LA BIBLIOTECA DEL FARO»

36 PÁGINAS

VERSOSYTRAZOS, VALÈNCIA, 2007

Desde Stevenson, con su célebre novela *La isla del tesoro*, a Walter Scott son muchos los escritores de todas las épocas que se han visto atraídos por la literatura de la piratería.

Terranova, el Mar Caribe, Malasia o las islas de Pacífico han sido los lugares preferidos por los autores a la hora de situar sus historias.

Los Piratas, hombres belicosos que nunca dudaron en apostar la propia vida por conseguir el botín más preciado, surcan los mares en busca de nuevas aventuras.

Abundado en este tema, la editorial Versos y Trazos inicia una nueva colección titulada «Biblioteca del Faro», con el libro *Jóvenes piratas. Diario de un polizón* que nos entrega el escritor José Aguilar quien también ha ilustrado, con gran maestría, el presente volumen.

Aguilar ha escrito la historia de dos jóvenes que, por avatares de la vida, se encuentran a bordo de un barco mercan-

te que desde Londres se dirige hacia tierras del nuevo continente.

Huérfano de padre y madre y con ansias de aventuras, el protagonista decide enrolarse en el «Ave María», buque mercante que en breve iniciará su travesía hacia Madagascar. Lego en tareas de marinería, el joven es rechazado por el capitán del barco, situación que le obliga a embarcar como polizón.

Desde el húmedo rincón de la bodega que le sirve de cobijo, el joven es testigo de la subida a bordo de una bella muchacha y de su abuelo, que se integran al *staff* del buque en calidad de músicos con el fin de amenizar la travesía a los pasajeros.

Samuel, para llenar sus días, comienza a escribir un diario: un mundo propio donde ilusiones y desilusiones le obligarán, más adelante, a enfrentarse con la propia realidad.

Las tormentas que con frecuencia enfurecen a la mar, sobre todo cuando soplan vientos de invierno, terminan con el aislamiento del joven polizón al ser descubierto por uno de los marineros. Samuel es entonces aceptado como aprendiz de marinero, integrándose a las tareas del buque.

Cuando las cosas parecían seguir su ritmo, el «Ave María» es asaltado por los piratas. Una cruenta batalla se desencadena en alta mar. Como verdaderos

diablos, los piratas atacan el buque mercante, fechoría que termina con el total abordaje del «Ave María» que se convierte en botín de los desalmados.

Con todo detalle narra el autor la encarnizada lucha entre marineros y piratas, tipos aguerridos que en todo momento presentan batalla. De cualquier modo, no olvidemos que dentro del mundo de la piratería se pueden encontrar a piratas malos, aquellos que disfrutaban colgando al enemigo del palo mayor, y piratas buenos como el Capitán Sadness –también llamado «El Ángel Negro»– quien decide ofrecer a los marineros la posibilidad de integrarse en la «hermandad de hombres libres» para ejercer la piratería, o seguir viajando en el «Ave María».

Samuel decide quedarse a bordo del balandro junto al viejo músico y su nieta, pero la vida, que había cruzado el camino de los dos jóvenes, les llevará por caminos diferentes.

Envueltos por un aire de misterio, van transcurriendo las jornadas en alta mar. El Ángel Negro tiene un secreto que sólo se desvelará al final de la narración, mientras tanto aventuras de botines, cofres y banderas negras estremecen al lector a la vez que estimulan su imaginación.

M^o Teresa Espasa

Una dona protagonista en el gènere policíac

No és comú trobar-se en el gènere policíac una dona, i a més tan jove, que protagonitze la trama com és el cas d'aquesta història. L'autor no és un principiant, és el coautor de la popular sèrie del detectiu Flanagan, i ha sabut arrodonir un relat que lliga un assassinat amb la maçoneria, els jueus i els nazis, una narració amb imatges molt cinematogràfiques i una acció trepidant que agradarà als amants i simpatitzants del gènere.

LA NIT QUE WENDY VA APRENDRE A VOLAR

ANDREU MARTÍN

PREMI «BANCAIXA DE NARRATIVA JUVENIL»

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 80

162 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Wendy és una jove mosso d'esquadra que està enamorada del Roger, el seu nòvio i alhora company de feina. El mateix dia que ella fa vint-i-tres anys comencen junts la guàrdia amb un *seixanta*, que en el codi policial correspon a un assassinat. No té gens de gràcia la coincidència perquè una vident va dir a Wendy que el mateix dia que fera els vint-i-tres anys moriria atropellada per un camió; i ella, per més que vol, no s'ho pot llevar del cap.

Només començar a actuar al lloc dels fets, a la casa on s'ha produït l'assassinat, Wendy es veu espentada a seguir una pista pel seu compte. Cadascun està aplicat a la seua feina i el seu nòvio, que de camí al lloc dels fets li ha confessat que està enamorat d'una altra, està esperant amb la baba caient que arribe precisament l'altra, la inspectora d'Homícidis, a continuar la feina d'investigació policial.

Sola i encoratjada per la ràbia del desengany, Wendy continua endavant amb la investigació sense avisar ningú i sense esperar-ho es vorà embolicada en un seguit de persecucions i perills, serà segrestada, caurà a la mar i farà cap a la boca del llop on trobarà pistes que podrien ajudar a resoldre el cas.

A la casa, la resta de l'equip continua la investigació per un altre camí. Els

agents interroguen els sospitosos i l'assassinat del ric empresari anirà derivant en una història amb vincles en l'Alemanya nazi, la maçoneria i els jueus, a partir d'unes peces antigues que el mort guardava a casa i que ara la policia ha descobert.

La nit que Wendy va aprendre a volar és una novel·la amb una narració cinematogràfica, en la qual l'acció comença a agafar ritme en el primer quart de la història per emprendre amb major velocitat un camí vertiginós fins al desenllaç, sense pràcticament espai per al descans. Mostra uns protagonistes joves i atrevits però, sobretot, amb contradiccions i febleses que els converteixen en personatges molt reals i coherents, una Wendy amb molta iniciativa i al temps amb sentit de la responsabilitat.

També en clau femenina, serà una xiqueta la que porte pràcticament de la mà Wendy per conèixer on es troben precisament alguns dels autors del crim. Un món subterrani on reina la pobresa, la delinqüència i la violència i del qual la xiqueta, especialment espavillada, lluita per sortir.

És interessant com es mostra que les aparences poden enganyar i que, de vegades, és cert allò que l'hàbit no fa el monjo.

Anna Gimeno

L'ofici de l'alegria

Carles Cano publica el seu primer llibre de poemes després d'una llarga trajectòria a peu de carrer, entre l'ofici de contacontes i el d'autor de llibres infantils com *Llegendes del Sol i de la Lluna*. Les seues paraules, ara escrites en vers, volen acostar-se al món dels preadolescents en estat més pur:

POEMES SENSE DIMINUTIUS

CARLES CANO

IL·LUSTRACIONS DE PACO GIMÉNEZ

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 128

102 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Per a un autor que coneix el món dels somnis d'infantesa, avesat com està a explicar mil i una històries al bell mig d'un rogle de bestioles inquietes, deu ser un repte força difícil, alhora que interessant, això de traslladar el seu discurs oral a l'espai més cenyit del poema. De lluny li ve l'ofici, però, i la seua ploma ja té una certa afició a construir móns ficticis per on el lector debutant pot deixar-se anar lliurement (abans havia publicat en aquesta mateixa editorial el seus *Contes rosegats*, *La màquina dels contes*, les *Llegendes del Sol i de la Lluna* i *Les aventures de Pataconill*). La cosa atrau la nostra atenció ara que descobrim aquests *Poemes sense diminutius*, els quals, a cavall entre els jocs populars, l'herència de la rondallística i els jocs de paraules, mostren un ventall de possibilitats per a la canalla, esponja disposada a xuclar tot el que caija a les seues mans. Dura feina, a més,

si ha de competir amb videojocs, *plays* i xats ultramoderns. La crisi de la lletra impresa comença per baix.

El títol ens fa pensar en una intencionalitat per part de l'autor de dir el que vol dir de manera seriosa, amb majúscules i tal com ho concep, sense fer broma. Com si a través dels versos heptasíl·labs d'algun d'aquests poemes, el lector haguera de descobrir de sobte el perquè de tot plegat: per què giren els astres, d'on ve el nom a cada lletra i com és que els animals són tan llestos.

El llibre està dividit en quatre parts, cadascuna de les quals fa un repàs i una lliure interpretació del món dels astres: del Sol, la Lluna i les estacions, el món *De l'escola*, un Petit bestiari i un calaix de sastre que sota el títol *De tot un poc*, tanca el centenar de pàgines que el conformen.

Si parlem del llenguatge que Carles Cano hi fa servir, direm que la seua veu poètica es basteix sobre una senzillesa que recorda les cançons populars que cantaven els nostres iaïos per adormir-nos (El meu xiquet és molt guapo, / és més reguapo que un sol / i son pare li cantava / una cançó de bressol), o per ensenyar-nos a veure el món (llegiu «La rumba del medi ambient»). Tot hi és tan fàcil, que la poesia, entesa com un llenguatge depurat, ric, elaborat, no

ateny el seu objectiu primer: la màgia de la paraula. Tot queda com un exercici de provatura, pendent encara de la trama que teixeix l'encanteri de la poesia. Val a dir que aquesta lectura va adreçada a xiquets entre 10 i 12 anys, la qual cosa significa que ja són preadolescents; i no tan xicotets, per tant.

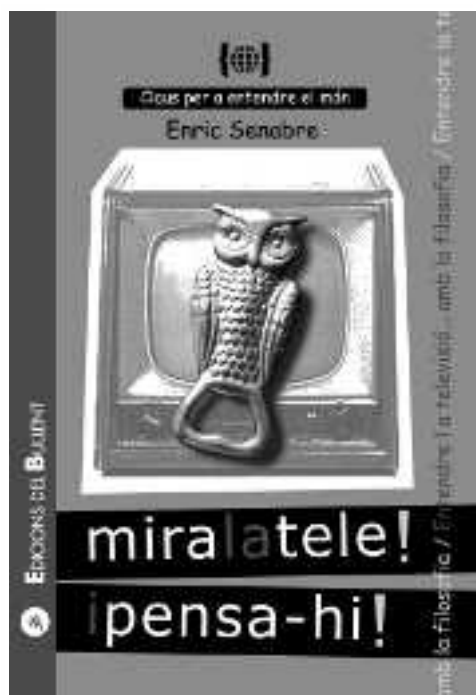
Ens ha sorprès el comiat del final: un poema escrit per la mort de Joan Soriàno, que conclou el llibre amb una manifestació sincera, que naix de ben a dins i que hem trobat a faltar, si més no, en la resta del llibre. Acabem: «Adéu, Joanet!, / t'hem buscat el millor lloc / allà on comença el mar obert / i la línia de l'horitzó es perd».

Begonya Mezquita

Aprendre a veure la tele

Alguna vegada us heu parat a pensar que la televisió és una actualització del mite de la caverna platònica? O que els monòlegs del Buenafuente s'assemblen als diàlegs socràtics? I que em dieu dels concursos, els nous enigmes de l'Esfinx? A mig camí entre l'assaig i el llibre de divulgació, Senabre ens descobreix les trampes de la TV i ens ensenya a veure-la amb filosofia.

MIRA LA TELE! ¡PENSA-HI!

ENRIC SENABRE

COL·LECCIÓ «CLAUS PER A ENTENDRE EL MÓN»

123 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Després d'haver tractat altres temes, dintre d'aquesta col·lecció es presenta ara un llibre que analitza des d'una perspectiva crítica (però sense deixar de ser amena) el món de la televisió. Escrit amb un llenguatge accessible, i amb nombrosíssims exemples concrets, l'autor ens (de) mostra algunes fal·làcies de la pantalla a les quals estem sotmesos dia a dia sense adonar-nos-en. El primer que caldria preguntar-nos és per què passem tantes hores davant d'aquesta «caixa boba». La resposta és coneguda per molts sociòlegs com Postman: «La TV ens mata de gust, ens diverteix fins a morir, ens entreté fins a la inconsciència.» Ací rau el seu èxit com a vàlvula d'evasió. No sols ens sadolla de plaer, sinó que no ens converteix en receptors passius i acrítics; i, de pas, ens ajuda a distraure el temps. No debades defineix la TV a mode de gregueria com «un acompanyant de moments perduts». Fet aquest plantejament inicial, l'autor repassa alguns formats de la menuda pantalla com els anuncis, els programes del cor, els concursos i els informatius; al mateix temps que s'auxilia d'alguns xicotets apunts

de la filosofia per fer-nos reflexionar sobre el que mirem i el que no hi veiem. Pel que fa a la presència abassegadora de la publicitat. Senabre ens alerta de la seducció de la imatge, que pot acabar amb el pensament lògic a causa de la seua repetició i velocitat, que fan quasi impossible assimilar-la. Denuncia els anuncis redundants, que tan sols reproduïxen estereotips sexistes (spots de detergents); perpetuen models tradicionals (família nuclear), o empren la dona com un reclam sexual (cotxes, cosmètica).

Un altre capítol seria el dels programes dedicats a la premsa del cor, que l'autor mateix qualifica de «galeria impúdica d'intimitats» sense gens d'escrúpol ni d'ètica. L'augment dels índexs d'audiència sembla fruit de la combinació d'imatges que apel·len a emocions bàsiques del telespectador (amor, gelosia, fracàs) amb l'oralitat (quasi teatral d'alguns tertulians). Un fenomen, sens dubte, singular i objecte d'estudi del molts sociòlegs, que ha dinamitat les fronteres entre allò públic i allò privat.

El mateix ocorre amb l'èxit dels concursos. D'aquests, podem diferenciar-ne dos tipus: uns culturals basats en l'erudició antiquada i memorística, fàcilment reconeixibles per la seua escenografia seriosa; i altres més banals, alegres i sorollosos en els quals el saber és substituït per la sort, la intuïció o la superstició. Dos formats en aparença diferents, però tots dos amb una única finalitat: guanyar diners.

Per últim, caldria parlar dels espais informatius. Partint de la premissa que l'objectivitat no existeix, l'autor ens explica alguns mecanismes de «manipulació clàssica» com són la selecció del que és notícia, i la pers-

pectiva que s'adopta en el tractament. Per aquesta raó el telespectador ha de ser conscient i mantenir una postura crítica en la qual cal una recerca personal que compare diferents fonts.

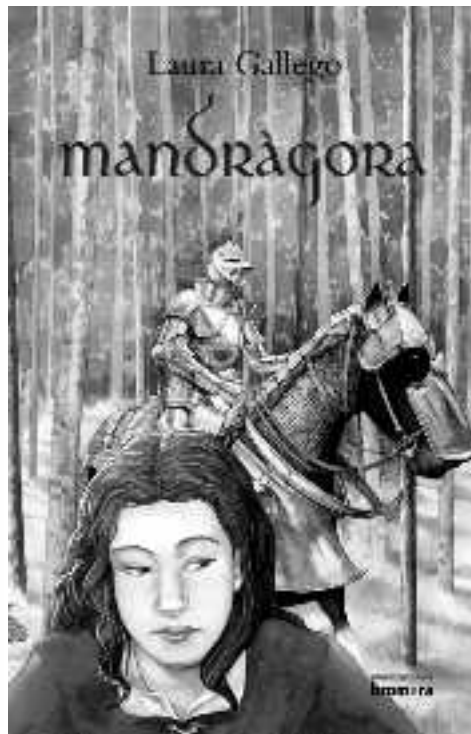
Al llarg d'aquestes pàgines es manté una crítica contra els interessos massa comercials de les cadenes, basats en els beneficis i les audiències, i fins i tot partidistes, com són els casos d'adscripcions polítiques. Hem d'anar-hi amb cura i adonar-nos de com la TV ens imposa «sublimarment i sibil·linament» models i costums aliens (sèries nord-americanes); transmet valors de «dubtosa» ètica (diners fàcils, èxit sense esforç); reproduïx estereotips falsos i rols antiquats (cànons impossibles de bellesa, famílies perfectes), i ens mostra una imatge deformada de la realitat (premsa rosa o esportiva) que funcionen com cortines de fum per tal de desviar l'atenció dels veritables problemes socials.

De tota manera, Senabre és una mica optimista i creu en el potencial d'aquest mitjà per al desenvolupament personal. Per una banda, és conscient de la funció lúdica dels raigs catòdics, però també apunta la possibilitat d'una televisió com a eina d'aprenentatge de continguts culturals, més plural i de més qualitat. L'autor no planteja una utopia, sinó un projecte assolible, ja que en aquesta graella hi ha cabuda per a tot tipus d'espais. Per això, tan sols és necessari dues coses: voluntat de fer-ho (algunes emissores locals amb poc pressupost han apostat per una programació digna), però, sobretot, una educació que ens ajude a fer-ne un ús crític i responsable.

J. Ricart

La gran conjura

Míriam és la filla d'un savi que acaba d'entrar a formar part de la cort del rei Hèctor. La jove es veurà embolicada en una sèrie d'aventures que l'obligaran a realitzar una investigació amb què descobreix una fosca trama per destronar el rei.

MANDRÀGORA

LAURA GALLEGO

COL·LECCIÓ «ESFERA», 9

172 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

L'autora de la reeixida trilogia *Memòries d'Idhun* torna a sorprendre'ns amb un relat ple de fantasia. En aquesta ocasió, Laura Gallego ens porta de la mà del seu jove protagonista, Míriam, per endinsar-nos en un món fantàstic ple de perills i amenaces de què la jove eixirà victoriosa i on descobrirà la fosca trama que es discerneix sobre el rei Hèctor, per a qui treballa son pare. Míriam té una relació molt especial amb son pare, el savi Zacaries, però en arribar a la cort del rei es veu obligada a reduir part de l'aprenentatge i dels estudis que realitza amb son pare i atendre les nobles donzelles de la cort. Abans d'arribar al palau tots pensaven que el savi venia amb el seu ajudant; el fet que l'acompanye la seua filla farà que aquesta no siga molt ben rebuda. Míriam intenta canviar aquesta circumstància, i en el seu ànim per ser acceptada descobreix els perills que aguaiten el rei.

Mandràgora és una història que ens permet reflexionar sobre la maldat, la importància d'adquirir coneixements i com aquests resulten útils per a afrontar amb valentia alguns dels seriosos problemes amb què podem trobar-nos al llarg de la vida. Laura Gallego aconsegueix atrapar el lector des de les primeres pàgines del relat tot mostrant-nos el caràcter vivaç i atractiu de la protagonista. La seua història no sols

ens mostra la importància de conèixer, saber i estudiar el món que ens rodeja, sinó també com és de rellevant en determinats moments saber allunyar-se de les rutines, prendre decisions i emprendre camins propis per créixer com a persones.

Mandràgora és un relat tremendament entretingut, escrit amb molta soltesa, una història que resulta tot un al·legat a favor de la dona instruïda i il·lustrada, una metàfora sobre la igualtat i el valor de la formació que fa que els individus evolucionem com a persones, com a éssers humans que fan possible que el món siga un lloc més habitable. L'autora propicia que a través de la intriga i l'aventura el lector s'identifique amb la protagonista i simpatitze amb tots els principis que ella representa. *Mandràgora* és, sens dubte, un relat amb molta substància que diverteix i, al mateix temps, fa pensar, molt adequat per als lectors joves a què va adreçat.

Laura Gallego (Quart de Poblet, 1977) és una exitosa i consolidada autora de literatura juvenil. Molts dels seus llibres han sigut traduïts a uns altres idiomes. Entre les seues obres destaquen *Finis mundi* i *La llegenda del Rei Errant*, que han rebut el Premi «El Vaixell de Vapor». És també molt celebrada la seua trilogia *Memòries d'Idhun*.

Lourdes Rubio

Sants de tots els temps

El libro más precioso de santos, de David Self, és un llibre que pretén divulgar d'una forma amena la tasca feta per persones que han sigut santificades per l'Església catòlica, des dels temps de Jesucrist fins a l'actualitat. Inclou biografies sobre persones la santedat de les quals encara no ha estat reconeguda per la cúpula vaticana.

*EL LIBRO MÁS PRECIOSO DE SANTOS.
DESDE LOS TIEMPOS DE JESÚS HASTA HOY*

TRADUCCIÓ DE RICARDO LÁZARO BARCELÓ

IL·LUSTRACIONS D'AMANDA HALL

226 PÀGINES

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS, VALÈNCIA, 2006

Hom es troba a les mans una mena d'índex o manual que recull un llistat de persones que han destacat per la seua aportació a la societat i pel seu reconeixement posterior com a sants de l'Església cristiana. L'obra escrita per David Self que trobem traduïda al castellà, abasta des dels sants de l'evangeli i de l'església primitiva, fins als «*santos y testigos de la fe en la época moderna*», passant pels sants de l'església perseguida, els de l'església medieval o fins i tot àngels i arcàngels. És per això que s'alternen noms coneguts com sant Francesc d'Assís, Caterina de Siena, Joana d'Arc o l'apòstol Pere, amb noms no tan coneguts de l'Església com ara Patrici, la monja Brígida, Tomás Becket o Lucian Tapiedi, entre molts altres.

La gran aportació d'esta publicació és la inclusió de persones que, tot i no ser reconegudes com a sants a hores d'ara, al parer de l'autor han destacat en la propagació del catolicisme arreu del món, amb un ferm compromís, o han transcendit al seu temps. A la majoria d'ells els ha costat la vida, com a Martin Luther King, Janani Luwum o l'arquebisbe Óscar Romero, este últim assassinat l'any 1980 a San Salvador. També es parla d'unes altres persones que han mort recentment i que ja estan fent camí dels altars, com per exemple Teresa de Calcuta, o persones potser no tan conegudes que visqueren a l'Alema-

nya nazi o missioners que van perdre la vida en l'exercici de les seues tasques.

Tot plegat, es tracta d'una obra de gran format, amb 224 pàgines, que esdevé una eina de cultura general, encara que amb un to marcadament religiós. La biografia d'estes persones es completa amb unes paraules de l'anterior papa, Joan Pau II, unes breus notes biogràfiques dels sants que apareixen en les obres, i un calendari amb la data en què cadascun apareix al santoral.

L'enquadernació de la publicació és correcta, amb una bona combinació de text i imatge per tal d'alleugerir la càrrega de text. En aquest sentit, pel que respecta a la imatge, hi ha nombroses miniatures i reproduccions històriques dels personatges citats, o fotografies en el cas d'aquelles persones que han viscut en temps més recents.

D'altra banda, el llenguatge és senzill i planer, atés que la publicació està adreçada a un públic generalista, no necessàriament catòlic o il·lustrat en excés. A més, dins de cada biografia podem trobar textos a banda que completen aspectes semàntics o de comprensió per tal de conèixer, per exemple, la diferència entre *apòstol* i *deixeble*; l'ètim *d'evangelista*, o per explicar el context històric de cada sant, per citar només uns exemples.

Agustí Hernández Dolz

La diferència d'avantguarda

Laia és una xiqueta diferent. No té cap problema aparent: té una boca, dues orelles, dos ulls, un nas, braços i cames; però alguna cosa li passa, perquè no diu mai res. Aquest àlbum il·lustrat de Tàndem és una porta d'entrada a la diferència dels qui no són com la resta; una diferència il·lustrada a ritme de «jazz».

QUÈ LI PASSA A LAIA?

JAVIER SOBRINO

IL·LUSTRACIONS DE PABLO AMARGO

COL·LECCIÓ «ÀLBUMS IL·LUSTRATS»

34 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Què li passa a Laia? Ningú no ho pot dir, i ella no ho explica, perquè precisament allò que preocupa tant els seus pares és que no diu res, no pronuncia cap paraula. Amb aquest argument aparentment senzill, l'escriptor Javier Sobrino ens obre la porta cap al món d'aquells xiquets que no són com la resta.

Javier Sobrino té una experiència consistent en el camp dels infants: el mestre asturià, membre del grup Peonza, combina la seua feina amb la producció de literatura infantil. Si bé durant l'època dels noranta se centrà més en l'animació lectora, l'entrada al segle XXI ha estat també la seua entrada cap a la producció de LIJ.

L'il·lustrador Pablo Amargo, per la seua banda, té una trajectòria reconeguda en els àmbits nacional i internacional, i la dècada present li està reportant èxits i reconeixements de tot tipus. En aquest últim treball, amb traces sòbries i precises, ha dissenyat una Laia que no parla –Lucía en la seua versió en castellà–, en uns paisatges i amb personatges que donen una ambientació al text de línies senzilles, d'avantguarda, dibuixades a ritme de *jazz*.

El resultat de l'estrena del tàndem Sobrino-Amargo ha satisfet molt l'editorial, a què agradaria properes col·laboracions de nou amb l'equip. La proposta

vingué de tots dos, autor i il·lustrador, i ara veu la llum en la col·lecció «Àlbums Il·lustrats», una col·lecció que no té edat. Si bé la protagonista és una xiqueta –i aquest fet sol remetre a literatura infantil–, l'elecció de la temàtica és inusual i incita a la reflexió. Laia viu en un món normal, quotidià, però en què sembla que no participa. Sabem que li agrada la lluna, perquè passa grans estones mirant-la, i ens sembla que intenta dialogar-hi. Però la lluna tampoc no sap què passa a Laia. Com podem saber què pensen, què necessiten, aquelles persones que no poden parlar? Una angoixa que recorre el llibre en forma de bucle; perquè quan creiem que el problema se soluciona, s'hi encadenen unes altres problemes. O ens havíem pensat que la vida era tan fàcil? La reflexió, que la faça cadascú, des de la seua lectura, des de la seua edat, perquè aquest àlbum il·lustrat és dels que val la pena tindre, encara que no hi haja xiquets corrent per casa.

Marta Insa

Històries dins d'una història

Llorenç Giménez (Alfagar, 1954), es un dels contacontes valencians més coneguts i reconeguts. Gràcies a la seua activitat, ha investigat intensament la tradició de la literatura popular valenciana. Obres com *Rondalles de la Ribera* o *Les endevinalles de Llorenç* en són bona prova. Ara, en *El secret de les cinc llegendes* torna a sorprendre'ns amb una història que porta dins cinc contes de la nostra terra i que capta l'atenció de manera divertida, amb la dosi justa i necessària d'intriga.

EL SECRET DE LES CINQ LLEGENDES

LLORENÇ GIMÉNEZ

IL·LUSTRACIONS D'ESPERANÇA MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 127

58 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Una vella llegenda de la nit de Sant Joan d'Olocau serveix Llorenç Giménez com a fil conductor d'un relat que en porta dins altres cinc. Es tracta d'una lectura ideal per als xiquets, als quals va dirigida, ja que la dosi d'intriga (s'han de superar una sèrie de proves per aconseguir un tresor) i la varietat d'històries curtes que inclou, la fan entretinguda i atraient. Les parets del castellet de Rel, al poble valencià d'Olocau, amaguen el tresor d'un rei musulmà. Cada nit de Sant Joan, a la mitjanit, s'obri la porta secreta a alguna banda del castell. Aleshores, n'ixen uns donyets amb torxes que acompanyen una cabra amb la pell roja. La processó es passeja per l'aire mentre toquen les dotze campanades de la mitjanit. És durant este temps que qualsevol persona pot entrar per la porta oberta i trobar el tresor. Això sí: només qui sàpiga cinc llegendes i passe unes dures proves podrà entrar i eixir del castell amb vida... i amb el meravellós tresor. El protagonista del nostre llibre sent la llegenda de la veu d'un vell del poble i l'any següent torna amb les seues cinc històries preparades i amb tota la il·lusió per viure l'aventura.

Totes les històries d'*El secret de les cinc llegendes* s'ubiquen a les terres del País Valencià. L'Albufera de València –on es podia trobar una meravellosa serp que dona nom a l'anomenat Pla de Sanxa–; Santa Pola –on conten que vi-

via una xica molt bella que s'estimava molt la mar...–; Xàtiva i la Llosa –pobles on van viure dues curioses ermitanes, la Muskilda i la Queralt–; el cap de l'Horta –zona on fa molts segles vivia l'Ali amb la seua filla, de nom Gessamina–, i Xàbia –hàbitat natural de les bruixes de la Plana, que vivien vora el cap de Sant Antoni–, son els paisatges i les aventures que anem recorrent de la mà de les històries que el protagonista conta per desfer l'encanteri i endur-se el tresor misteriós.

L'estructura del conte –una història que es deté cada cop que apareix una nova llegenda que contar– és innovadora i permet a l'autor la introducció d'una temàtica variada en cada una de les llegendes que el protagonista relata en les seues proves per tal d'aconseguir el tresor ocult. Així, el llibre, de la mà dels relats populars que introdueix, ens apropa al món de les llegendes valencianes, de les petites històries tradicionals que sorprendran a molts.

L'habilitat de Llorenç Giménez amb les llegendes i els contes populars queda demostrada un cop més en *El secret de les cinc llegendes*. I si en volem saber més, podem seguir les històries i llegendes de Llorenç en dos títols d'aquesta mateixa col·lecció, «El Micalet Galàctic»: *Els acudits de Llorenç* i *Els animals agraiïts*.

Sònia Martínez Icardo

Quin gust fa la poesia?

Endinsar-nos en cadascun dels misteris que desvetlla la realitat més pròxima; elevar a categoria de meravella cada detall del dia a dia; il·luminar amb la llanterna dels mots totes aquelles coses menudetes que ens fan esdevenir grans experts en l'assignatura de viure. Això és el que Dolors Pellicer ens proposa.

VERSOS DE TRES SABORS

MARIA DOLORS PELLICER

IL·LUSTRACIONS DE ROSANNA CRESPO

69 PÀGINES

ALFAGUARA-VORAMAR, PICANYA, 2007

L'autora d'aquest llibre de versos treballa de mestra i és d'Oliva. Estima la seua feina i s'entreté jugant amb les paraules, tant, que ha fet d'aquest joc un ofici inqüestionable. Ha publicat, entre altres llibres, *La banda dels supersabuts*, *Fil que penja*, *Una volva de neu*, etc. *Versos de tres sabors*, que ara publica, completa la trilogia que havia encetat amb *Versos diversos* i *Rimes i rialles*. Parlem d'una dona que porta una llarga temporada en el món de les Lletres per als més menuts.

No és la primera vegada que tractem el tema de la literatura feta per a xiquets. Ens hem trobat sovint en un terreny relliscós que ens fa dubtar entre una pila d'aspectes entre els quals destaquem la tria de lèxic, l'exigència amb la rima i la mètrica i l'ús de quines figures retòriques. Tot plegat, la pregunta és: fins a quin punt l'autor/a ha de considerar el

públic a què dirigeix la seua obra i en quins termes? Situats en aquesta mena de «tria de models», ens hem de posar necessàriament en un lloc clar: l'obra ha de ser el resultat d'un treball rigorós i exigent perquè s'adreça a un públic rigorós i exigent. El lector també, i jo diria sobretot en més d'un cas, és adult. El rigor de la mètrica, la recerca d'imatges poètiques, el domini del llenguatge, aquell que destil·la el vers sincer, fresc i aparentment senzill; aquest és el treball del poeta, de la poeta.

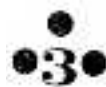
Doncs bé, Maria Dolors Pellicer, que viu de prop el món de la infantesa, es mou entre aquests paràmetres. I fa per no allunyar-se'n massa. Ha triat un model de llengua ben senzill per elevar-lo al cim més alt de la màgia poètica. És possible? I tant que ho és. Llegiu: «El vent de ponent / encalma la mar, / les ones enceten / un somni molt llarg, / curull de sirenes, / de nimfes i llacs, / de pau i bonança, / de mel i d'aglans.»

Quan en la primera part reviu el món de l'escola, la poeta ens ofereix un tast que va des del primer dia de classe fins al gust que fa la por del nouvingut, passant per la dolçoreta del jersei de llana d'una companya. En la segona part trobem el sabor de la mar, amb sirenes i vents, amb les suaus onades i tots els blaus possibles. Finalment, anem a la

muntanya, on desfilen tota mena de bestioles i de flaires que omplin el paisatge des del matí a la nit: «El silenci a la muntanya, / porta notes de color / i la fressa perfumada / de boníssimes olors. / Fressa de frígola i menta, / de carrasques, de ginesta, / d'oliveres, d'ametlers, / de pinassa i garrofers, / de romer i camamil·la, / de timó i de sajolida, / d'herba sana, de xiprers... / fressa del cant dels ocells.» Aquest és el nostre paisatge, aquesta és la nostra llengua. Un menú, finalment, amanit amb molta estima. El resultat no pot ser dolent.

Hi trobem un entranyable homenatge a Ovidi Montllor i a aquella «Cançó de les balances». El llibre va dedicat a Ferri, amb qui sembla haver compartit bona cosa de gripes. Així tots voldrem posar-nos malaltets!

Begonya Mezquita

Miradas a una ciudad

Conocer aspectos de diferentes lugares del planeta es cada vez más fácil. Saber dónde está y cómo es una calle cualquiera en un pueblecito americano, islandés o chino es sólo cuestión de entrar en Google Earth, escribir la dirección que deseas y pulsar «enter». Inmediatamente el planeta comienza a girar, aparece un punto rojo y, como un cohete, la imagen desciende hasta el lugar exacto: voilà! Veo la calle, los edificios, el parque cercano, sí, pero... ¿cómo viven sus habitantes allí?

TOKIO

TARO MIURA

COL·LECCIÓ «MI HERMOSA CIUDAD»

104 PÀGINES

MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2006

Cada lugar y sus gentes tienen su idiosincrasia que va variando con el paso del tiempo y el cambio de generaciones. Y aunque actualmente, debido a la globalización, hay muchos aspectos de la vida que se repiten en distintas partes del mundo, no obstante perviven diferencias en los usos y costumbres. Y eso es precisamente lo que atrae al viajero.

En la literatura infantil y, sobre todo la juvenil, el motivo del viaje trasciende en muchas ocasiones el mero desplazamiento para convertirse en un proceso de maduración: son los viajes de iniciación en donde el protagonista, al desplazarse y superar una serie de pruebas y obstáculos, se convierte en un nuevo ser. Es en realidad la literaturización de un rito ancestral donde el ni-

ño se convertía en un adulto de pleno derecho en su comunidad.

A veces uno no necesita moverse de su barrio para conocer otras culturas y maneras de ser, como le ocurre a *Madlenka* de Peter Sis (Lumen). En otras ocasiones el desplazamiento es necesario para captar en toda su intensidad la historia, el arte, la geografía física y humana, como le ocurre a Anno en su largo viaje a través de los continentes (*El viaje de Anno*, Juventud), un viaje de quien partiendo extraviado acaba encontrándose a sí mismo. Como les ocurre a Don Quijote y Sancho.

Con *Tokio* se inicia una nueva colección de la editorial Media Vaca, «Mi hermosa ciudad», en la que se tratarán diversas ciudades del mundo, pero con algunas singularidades. Una de ellas es que cada visión será muy particular, llegando, si es necesario, a prescindir de tópicos de este género de libros como, por ejemplo, los monumentos que es obligatorio visitar, y dando protagonismo a detalles significativos para el autor. Otra, que se escogerá a una ciudad por cada letra del abecedario.

La «T», pues, ha sido ocupada por la ciudad nipona a la que la pequeña Mito debe trasladarse con sus padres. No sabe nada de ella excepto que está muy lejos. Y por ello comienza a preguntar a

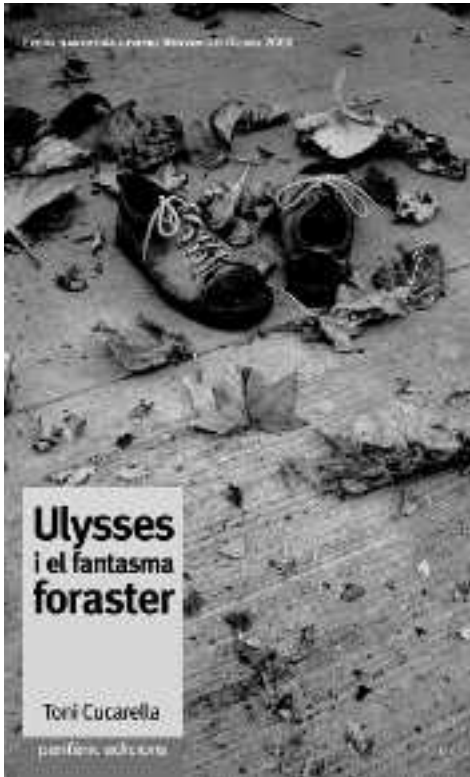
todos sus amigos animales: la vaca, la araña, la cabrita, el cuervo, la mariposa... configurando entre todos una expectativa tremendamente personal de la ciudad.

Taro Miura (Aichi, Japón, 1968), reconocido ilustrador japonés, presente en las últimas ediciones de la Exposición de Ilustradores de la Feria de Bolonia (la más importante del mundo referida a publicaciones para niños y jóvenes), con obra en destacadas editoriales internacionales, asume con maestría una de las características del álbum ilustrado: el juego narrativo entre texto e imágenes que permite dar cabida a recursos como la metáfora, el guiño humorístico, la intriga... provocando una tensión creciente que quedará resuelta en la segunda parte del libro (bien diferenciada por el cambio de tintas) cuando Mito escriba, unos días después de su llegada a Tokio, postales a todos sus amigos confirmando o aclarando cada uno de los comentarios que le hicieron sobre la ciudad antes del viaje. El resultado final es un delicioso libro que nos describe un Tokio parcial y sesgado, sí, pero que, sin duda, queremos conocer cuanto antes.

Ana Isabel Caro

«Els oblidats»

Toni Cucarella dóna veu en aquest relat a uns personatges marginats en una novel·la breu destinada al públic juvenil. És una història compromesa amb les realitats socials de la immigració i la pobresa, i enriquida amb el llenguatge viu i ric l'autor.

ULYSSES I EL FANTASMA FORASTER

TONI CUCARELLA

PREMI «BENVINGUT OLIVER DE NARRATIVA JUVENIL», 2006

124 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

És una sort per als nostres lectors més joves que Toni Cucarella s'apropi de nou a ells amb un llibre ple de sabor i substància.

Iniciat des de fa temps en el gènere de literatura juvenil amb *Els ponts del diable*, premi Samaruc, 1995, aquesta és el quart relat o novel·la breu que l'escriptor de Xàtiva escriu pensant en el jovent i ho fa amb el mateix compromís històric i cívic que caracteritza el conjunt de la seua obra narrativa.

De manera semblant a com vam llegir els seus darrers treballs *Quina lenta agonia la dels ametlers perduts* (Premi Andròmina, 2003) i *Heretaràs la terra*, les relacions humanes, l'èxode rural i la degradació del perfil dels nostres pobles tornen a ser l'eix central al voltant del qual giren els personatges i la història d'*Ulysses i el fantasma foraster*, una història d'amistat entre dos homes marginats del seu destí i el seu desig.

Un d'ells, Ulysses –escrit sempre amb *i grega* perquè així ho escrivien els grecs– és un rodamón víctima de l'èxode rural que es va trobar un dia de sobte al carrer i sense feina perquè ja era massa gran i ningú no el contractava enlloc. L'altre, Aquileu –un fantasma exiliat–, és una ànima que busca pels voltants del cementiri algú que li vulga donar sepultura sota la terra del poble on va nàixer.

Si bé al començament de la història ningú no ho diria, després, tal com van desenvolupant-se els fets, el lector s'adona que els dos protagonistes es complementen en un viatge d'encontres inesperats, però oportuns, on tots dos troben companyia, ajut i recer, i al llarg del qual neix una amistat sincera.

A partir, doncs, de personatges i fets inspirats en l'*Odissea*, d'Homer, Cucarella recrea el clàssic grec en una història ben actual: els relats de les vicissituds d'uns homes que s'han vist arrencats dels seus arrels i la seua gent per anar a tastar unes vides grises, empobrides i tristes lluny dels seus. Ben mirat, és la història d'una tragèdia universal que ningú fins ara ha sabut contar-nos amb tanta força com Homer: la de l'oblit a què estan abocats quasi tots els exiliats i immigrants del món. Una tragèdia que Cucarella ha sabut contar amb cruesa i hu-

mor, mentre apropava als joves una lectura desenfadada però encertada d'un clàssic contínuament revisat i visitat, si bé desconegut per la major part del jovent.

Tendra, dura i realista, així és aquesta història. En ella, a més, l'autor hi passa factura a la hipocresia de la caritat interessada i de l'actuació de moltes institucions socials per a les quals els homes i les dones són vistos –sense més escrúpols– com xifres que engreixen estadístiques.

Al cap i a la fi, els pobres, els captaires, els oblidats –gents sense sostre, en definitiva– són sempre el blanc trist de molts individus que s'atorguen un poder inhumà sobre els més febles.

Lourdes Toledo

D'excursió a veure el formigó

L'última novel·la de Carme Miquel recupera uns personatges exitosos, que ja van ser protagonistes de la trama d'intriga d'*Uns papers en una capsa*, l'any 1994. La protagonista adolescent d'aquella narració és ara una dona inquieta i valenta que voreja la trentena i que torna als orígens per resoldre un cas intrigant en què el ciment és un dels principals perills.

L'AMENÇA DE LES GRUES

CARME MIQUEL

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 81

160 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Són molts els fronts oberts de Carme Miquel. No calen presentacions per a una mestra compromesa i incansable que ha trobat en el món de la literatura un camí per a transmetre uns valors que els qui ens dediquem a la docència coneixem perfectament. Uns valors, però, que es dilueixen sovint –dic sovint i ho remarque, perquè afortunadament no és sempre així– i d'una manera fulminant en traspasar les portes de l'escola. Una vegada més, i a través de la seua novel·la, podrem aplicar-nos en el treball a les aules de temes necessaris i altament pedagògics com el respecte a la diversitat social i el multiculturalisme (els personatges d'Abdul i Hassan ens ajudaran); l'ecologia i el desenvolupament sostenible (Villa Matilde, el projecte de turisme rural de bona part dels protagonistes, però especialment de Vicent i Maria ens ho posarà fàcil),

o el valor de la cooperació i l'amistat (la protagonista, Sara Monroig, encarna una bondat que facilita l'establiment de vincles afectius sòlids).

La trama que ens presenta l'autora, amb un títol tan explícit com *L'amenaça de les grues*, té com a eix temàtic la pressió especulativa i el remolí constructor que, malauradament i vergonyosament, des de fa massa temps ja, assolien el nostre territori. La plaga immobiliària afecta especialment la zona costanera, que és precisament on se situa l'acció de la novel·la. Benissa i Dénia, dues ciutats ben properes i estimades per Carme Miquel, resulten ser, novament en la seua trajectòria literària, l'escenari perfecte. En aquesta narració es reprén la vida de Sara Monroig, una jove de la Marina Alta que fa més de deu anys ja va protagonitzar la novel·la amb què l'autora aterrava, amb un èxit editorial contundent, en el món de la narrativa juvenil. Sara torna a les seues arrels, després de créixer personalment i professionalment a Londres i Oslo, i es troba amb un paisatge desmillorat i amb un enrevessat conflicte urbanístic que posa en perill la vida de sa mare i amenaça la plàcida quotidianitat, als peus del Montgó, dels seus éssers estimats.

¿N'hi ha prou, però, amb un cabàs de bones intencions, amb el valor potencialment didàctic d'una obra, amb l'aval

que representa les quinze edicions de la novel·la de què aquesta és hereva, per oferir un producte literari –que, inicialment, però no només, s'adreça a un públic juvenil– *amb garanties*? El principi de la novel·la ja se'ns mostra confús, perquè tot i que sembla que Sara escriu quan la història de Villa Matilde ja està tancada, a mesura que llegim, ens adonem que la narració es construeix en paral·lel als esdeveniments. La dèria gairebé notarial de la narradora se'ns mostra en un passatge que intenta integrar les noves tecnologies d'una manera voluntariosa però poc efectiva (p. 10). I, de tant en tant, la narració ens ofereix afirmacions i descripcions com les següents: «Actualment, [Anna] que era professora d'història, sabia molt més que quan era estudiant, com és lògic.»; «Una gran portalada ens va conduir a l'entrada que era plena de plantes d'interior, les quals amagaven parets de pedra. Una gran porta...». En un altre moment, l'autora s'afanya a incloure altruïstament, per boca d'un dels personatges, la definició de *marmessor*, per estalviar al possible lector la consulta del diccionari, una pràctica certament en desús entre molts lectors joves. De bones intencions, l'infern n'és ple, i la literatura també.

Isabel Moll

Germanor caïniana

Enric Lluch, nom que és garantia d'èxit en literatura infantil, tracta amb aquesta novel·la el gènere policíac i detectivesc. El text li va valer el 26è premi Enric Valor de narrativa juvenil.

LA GERMANOR DEL CAMÍ

ENRIC LLUCH

PREMI «ENRIC VALOR DE NARRATIVA JUVENIL»

COL·LECCIÓ «ESPLA», 35

160 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Amb un llenguatge planer, col·loquial, abundant en diàlegs i frases fetes i de vegades fregant els registres més vulgars, l'autor posa en marxa una trama que el lector va coneixent alhora que el seu protagonista, Joan Soldeu, duu a terme les seues indagacions.

Soldeu, personatge desproveït de qualsevol tret d'heroïcitat i, per tant, pròxim al lector model d'aquest gènere, es veu mesclat en uns assumptes perillosos quan un conegut, Toni Rouco, li dóna uns papers alhora que intenta vendre-li unes antiguitats. Així s'engega una trama policíaca i detectivesca on la investigació de Soldeu mateix anirà desvetllant les claus per tal de resoldre els interrogants que es plantegen.

Conscient que hi ha una amenaça de què no pot desempallegar-se, per més que li siga del tot alié l'assumpte que l'involucra a ell, Soldeu seguirà investigant com ho faria un autèntic detectiu. Haurà de buscar ajuda en el seu nebot

Adrià i l'amiga d'aquest, Sunxi. L'inspector Bellver li recriminarà més d'una vegada la seua intromissió en la tasca policial. No és que Soldeu vulga actuar al marge de la llei, sinó que es veu obligat a fer-ho en paral·lel perquè s'hi juga massa com per a confiar cegament ni que siga en la policia. En canvi, es veu obligat a confiar en Adrià, a pesar que no siga l'ajudant ideal.

Que és un personatge proper a algú de carn i ossos se'ns fa patent perquè ell és un protagonista que té por quan es veu amenaçat i que se sent desprotegit davant uns delinqüents i uns fets que, si bé no sap què amaguen, intueix que no seran cap cosa bona. Efectivament, com en la vida real, hi ha enganys, ambició, robatoris i traficants d'estupefaents. Com a element excepcional, entra en joc un «tresor» mil·lenari que fa referència a la petjada dels romans a terres valencianes, concretament a Algemesí. Tot això ve adobat amb l'element que dóna el títol al text: una secta que capta els seus adeptes amb falses promeses i cap escrúpol. Subjau en el relat la desesperança i la solitud d'alguna gent que, amb enganys, entra a formar part d'un grup sectari els promotors del qual no es mouen per interessos tan nobles com fan veure per tal de comprar voluntats.

És d'agrair que aquesta narració juvenil no s'engegue amb un cadàver o que, almenys, no siga massa explícit. Aquesta subtilitat no en resta efectivitat. De fet, l'acció comença amb la «desaparició» de Rouco i amb l'enumeració d'uns enigmes. Un rere l'altre, aniran resolent-se al llarg dels breus i efectius capítols. La simpàtica novetat del treball de Lluch és la incorporació a aquesta novel·la negra d'unes confidents ben singulars: la *Salpaora* o Dolors, la *parrandera*. Personatges aquestes *del terreny* que, lluny de desdir el gènere, hi aporten autenticitat. De tota manera, no podia ser d'altra manera en una narració on, malgrat la complicació de la trama, hi ha tot un corpus ben planificat que no deixa lloc a cap fissura.

Isabel Marín

El relat de la diàspora

El paraíso de Hanah relata, des d'un to líric i un transfons històric, l'aventura fugissera dels jueus arreu del món. Els costums i les tradicions jueves i el discurs sobre la integració o no del 'poble escollit' són el «leiv motiv» d'una novel·la guarnida de receptes de cuina succulentes.

 EL PARAÍSO DE HANAH

 LIGIA RAVÉ

 365 PÀGINES

 ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2007

Són moltes veus les que entren i ixen d'aquest relat per contar-nos poèticament els secrets i les peripècies del poble jueu des dels seus orígens fins a la situació actual d'enfrontament araboisraelià. Iniciada l'acció en la Romania comunista dels anys setanta, la novel·la de Ligia Ravé viatja cap a finals del segle XV (1490, concretament), en una mescla de relat històric, conte místic i novel·la policíaca, que ens desvetla les anades i vingudes dels jueus errants entre països fronterers com ara Espanya, Portugal, Marroc o terres més llunyanes de l'Europa central i d'Israel. Síntesi del viatge i la transformació continuada –moltes vegades per salvar el coll–, sorgeix una barreja cultural, idiomàtica, religiosa i fins i tot gastronòmica força captivadora. D'aquesta fusió en parla també el relat de Ravé, així com de l'esperit forçosament nòmada del poble jueu. *El paraíso de Hanah* és, doncs, un camí d'històries paral·leles: el relat de la fugida, la disfressa, la por i els interrogatoris. Tots elles són les protagonistes de la recerca quotidiana de mecanismes de supervivència i llibertat al llarg de la història.

El lloc sagrat, mític i místic que representa el jardí de Hanah és la imatge que simbolitza la perpetuïtat d'unes veus i d'unes vides destinades a amagar-se del món o a disfressar-se. Es tracta d'un lloc únic, inimaginable, gairebé sagrat: «*Nada pue-*

de describir el Paraíso de Hanah: ni el sonido de las hojas de bambú moviéndose al viento; ni los poe-

mas en las piedras; ni el solor de la luz; ni el olor de las flores de los granados; ni siquiera el silencio de la arena. Pero si nada puede describir el lugar, la sensación de caminar a través de una historia personal se aprecia fácilmente.»

La jove Salomeia Rave, una universitària a Bucarest, és l'encarregada i la privilegiada de registrar la història de la seua família i de mantenir les inscripcions de tots ells en el *paradís de Hanah*. És allà on retrobarà el seu avi i els seus arrels i on reviurà a la vora dels seus uns vespres de divendres plens de saboroses mescles idiomàtiques i culinàries, plens d'alegria, una joia que comença en el moment que posa els peus a Terra Santa: «*Cuando se abrió la puerta del avión el calor me cogió por sorpresa. El sol ya se estaba poniendo y el azul índigo aterciopelado del cielo de Tel Avi cubría rápidamente el horizonte. El aire del Mediterráneo dejó una película húmeda sobre mi piel y me llenó los ojos de neblina. El olor a limón y jazmín, las sombras de los jacarandas y el sabor del aire salado en los labios me daban la bienvenida. Para mí no había pasado, ¡sólo futuro!*»

Aquest és el missatge del relat: la creació d'un futur a partir d'un passat esborrat, diluït en el record col·lectiu.

Lourdes Toledo

Crònica d'una autodestrucció anunciada

Després de les novel·les *Enllà de la mar* i *Quan la lluna escampa els morts*, l'escriptora menorquina Esperança Camps ens ofereix ara en *Eclipsi* un relat colpidor en què l'autodestrucció, la soledat i l'odi esdevenen els eixos centrals al voltant dels quals gira la vida sense rumb de la crítica literària Marina Mercadal.

ECLIPSI

ESPERANÇA CAMPS

PREMI BANCAIXA DE NARRATIVA

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 134

163 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

García Márquez afirma que un bon novel·lista és aquell que sap crear un ritme en la novel·la capaç d'hipnotitzar el lector i mantenir-lo des de la primera línia fins a la darrera. Per a mantenir aquest ritme cal dominar a la perfecció tota una sèrie de recursos literaris que l'escriptor colombià batejà amb el nom de «la carpinteria de la novela». En *Eclipsi* trobem una bona mostra d'aquests recursos. Escrita en primera persona, ja des de ben prompte, la protagonista declara la seua intenció d'emprendre un procés d'autodestrucció progressiva, amb l'ajuda de l'alcohol, que hauria de menar-la fins a la mort. Així doncs, l'interès de la novel·la se centra en saber com i per què la crítica literària Marina Mercadal arriba a la situació personal que es descriu just al principi del relat. En altres paraules, avançar en la lectura del relat suposa anar descabdellant subtilment el camí recorregut per la

protagonista. Es tracta, per tant, d'una narració retrospectiva en què la vida passada de Marina és la peça clau per tal de comprendre la seua situació actual. En conseqüència, si bé la focalització emprada per l'autora és fonamental, atés que ofereix al lector les experiències de la protagonista de primera mà –sense ser filtrades pel tamís perceptiu de la tercera persona narrativa–, encara adquireix major importància el joc temporal de la novel·la pel fet que passat i present van entrecreuant-se com dos fils que van trenant alternativament el tapís de la vida de la protagonista. Esperança Camps trenava aquest tapís amb mestria, servint-se d'un llenguatge àgil, vigorós i farcit de frases curtes i directes que atorguen una gran intensitat a la narració; en definitiva, un llenguatge que aconsegueix connectar amb l'estat anímic de Marina Mercadal. (Arribats a aquest punt, cal fer un breu incís i elogiar el coratge de Edicions Bromera de publicar una novel·la en la variant balearica). Tornant al que dèiem abans, l'autora estableix una simbiosi perfecta entre el llenguatge punyent i descarnat de la narració i el procés de deterioració sofert per la protagonista, una deterioració voluntària i desfermada arran d'un accident de tràfic fortuït que tindrà conseqüències nefastes per a la seua

vida i la de la seua parella, Tomàs, un accident que esdevindrà una càrrega feixuga en forma de sentiment de culpabilitat per a Marina, un accident que, al remat, deixarà a la vista les misèries de la condició humana i la gran quantitat d'imponderables que planen sobre les nostres vides i que, fins i tot, poden eclipsar la llum més potent irradiada per una vida feliç. Llàstima, però, que alguns passatges en què es vol mostrar la personalitat d'una dona turmentada acaben per ser tan vehements i repetitius que poden cansar el lector. Pel que fa a la resta, una molt bona novel·la.

Salvador Ortells Miralles

Històries d'amor a l'art

El veterà Antonio Navarro (Madrid, 1959) signa en solitari un àlbum que, amb una barreja única de la realitat més sòrdida i els mons imaginaris dels millors creadors del segle XX en gairebé tots els àmbits, esdevé una obra enlluernadora per si mateix.

EL TIEMPO ARREBATADO

ANTONIO NAVARRO

106 PÀGINES

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2007

Es fa difícil ressenyar un llibre d'aquestes característiques, en què, embolcallat en cobertes de cartoné i amb paper de qualitat, se'ns presenta el recorregut del protagonista narrat per ell mateix a través dels emplaçaments més significatius, en l'àmbit mundial, des del seu punt de vista de revolucionari convençut. Aquests emplaçaments coincideixen, justament, amb els que van gaudir de la seua presència: pel maig del 68, per exemple, ell estava a França i era conegut de Jean-Paul Sartre i Simone de Beauvoir; el 1969, a Cuba, es movia entre els camperols i els líders alhora; després, anava als països de l'Est, als Estats Units —on se suposa que *«hay que oír a nuestros morenitos susurrar piropos guarros a los oídos de las ingenuas y sanas rubitas americanas, con la excusa de la lengua»*— i encara participava en la lluita antifranquista com a membre d'un grup armat, el MIL, al qual pertanyia també Salvador Puig Antich (protagonista d'un film recent respecte del qual el mateix Pardiñas i altres companys han manifestat queixes relatives a la manca de rigor històric).

Resulta sorprenent el nombre d'amants de P. que omplien aquestes pàgines gairebé fins a la superpoblació. En referir-se a autors admirats profundament per ell, a més, ho fa sempre amb paraules com «Nietzche» —en lloc de «Nietzsche»— o «Passolini» —en lloc de «Pasolini»—, la qual cosa resulta no menys sorprenent.

Les frases amb errors de sintaxi o directament intel·ligibles hi abunden: *«Es posible que los curiosos frente a la puerta pueden intrigarse de ver a los mismos jóvenes entrar en el súper fort, bajando en helicóptero y luego salir subiendo a patadas»*, o *«Aparentemente ciegas, sus brillos de colores, como las meigas nos invitan inexorablemente»* en són només dos exemples.

No obstant això, el text té un estil propi innegable i, sens cap mena de dubte, funciona dins d'aquest, sobretot en conjunció amb el gran treball de Carlos Azagra, de qui a penes coneixíem *Pedro Pico y Pico Vena*, d'*El Jueves*, de to i plantejament en el fons semblants als d'aquesta obra. Potser la clau és agafar el fil al personatge, al seu discurs impulsiu —¿volgudament descurat?— i a la rocambolesca peripècia intercontinental que se'ns presenta com a autobiografia realista... I no seré jo, precisament, qui negue que ho siga. El cas és que, quan tot acaba —amb la imatge de P. al cim d'un penya-segat, somrient—, hi ha l'estranya alegria d'haver assistit a la formidable vida d'un torrat contada per ell mateix. I al cap i a la fi, amb un grau de cocció major o menor, en aquesta vida tots estem torrats.

Felip Tobar

Una mirada laica sobre Orient

Edicions Bromera serà l'editora de l'obra completa del nobel Orhan Pamuk. Recentment ha publicat el primer títol, *Istanbul. Ciutat i records*, al qual seguiran uns altres com *El castell blanc –al maig–*, *El llibre negre*, *Em dic Vermell* o *Neu*, així com *El museu de la innocència*, obra que l'autor ultimava en el moment de la concessió del Nobel.

ISTANBUL. CIUTAT I RECORDS

ORHAN PAMUK

TRADUCCIÓ DE CARLES MIRÓ I EMMA PIQUÉ

COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA», 133

431 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Ferit Orhan Pamuk (Istanbul, 1952) és un dels més destacats autors actuals en llengua turca. La seua obra ha estat traduïda a trenta-quatre idiomes i publicada en un centenar de països diferents. Ha rebut nombrosos guardons internacionals, entre ells, el 2006, el Premi Nobel de Literatura tot convertint-se en el primer turc que guanyava un premi Nobel. Segons el veredict de l'Acadèmia Sueca, aquest guardó el rebia com a escriptor que «en la recerca de l'ànima malenconiosa de la seua ciutat ha trobat nous símbols per a reflectir el xoc i la interconnexió de les cultures». I efectivament no s'ha cessat d'afirmar Pamuk com a conciliador entre Orient i Occident, tot i que com afirmava l'escriptor mexicà Jorge Volpi en recents declaracions: «ningú o molts pocs precisen que significa això». La bona qüestió és que, en una època

dominada per l'enfrontament entre el fanatisme capitalista-cristià de George Bush i el fanatisme islàmic d'Osama Bin Laden, Pamuk resplendeix com el perfecte exemple de musulmà laic, capaç de denunciar qualsevol forma d'extremisme. No debades, el novel·lista turc va ser processat en el seu país amb l'excusa d'unes al·lusions fetes per l'autor en una entrevista a les matances d'armenis i kurds que el turcs van portar a cap el 1915.

Pamuk, que reconeix en el destí d'Istanbul el seu propi destí, ha emprat la capital turca com a teló de fons en la majoria de les seues obres. De fet, en *Istanbul. Ciutat i records* explica la seua vida fins als vint anys, quan va decidir abandonar els seus estudis d'arquitectura per dedicar-se a escriure. Parla de la seua infantesa, viscuda sobretot en interiors. Parla de l'adolescència, en què comença la seua existència de *flâneur*, de solitari caminant pels carrers –aleshores buits– d'Istanbul, i també de la seua experiència de fotògraf, de bador, d'inventor d'aventures sexuals, de lector obsessiu. En definitiva, *Istanbul...* parla d'una malenconia invisible i de la manera en què aquesta actua sobre un jove imaginatiu, de com l'afligeix i aguditza, alhora, la seua creativitat. I és que en l'interior d'*Istanbul...* la malenconia

—que és gairebé amargor— transita d'una manera tan inesquivable com l'aire dels carrers d'aquesta ciutat. Aquest sentiment brolla d'una barreja d'enyorança del passat gloriós, de l'època de l'Imperi turc, anterior a la República, i de la tristesa produïda per la sensació de viure envoltats de les despulles d'aquest imperi (les cases grandioses dels visirs i alts funcionaris de l'antic règim són ara una runa, mig amagades entre blocs d'apartaments lleigs i austers).

En *Istanbul...* Pamuk és, a més, un narrador atent dels senzills episodis quotidians, de descriure els interiors familiars de la seua infantesa i joventut, la casa d'una família típica turca de classe mitjana que resulta gairebé un museu d'objectes occidentals curiosos. L'encert de l'obra és, però, permetre deambular per aquesta ciutat sense obligar-nos a triar entre la cara musulmana (Istanbul) o la que té un passat cristià evocat pel seu antic nom, Constantinoble. És d'agrair com a lector poder alliberar-se, així, de les creences religioses que avui en dia empalleguen tot el que s'escriu sobre l'entorn d'Orient Mitjà.

Alícia Toledo

Vivir mil vidas

La muerte, la curiosidad que despierta, la soledad que la envuelve, los sentimientos de culpabilidad que suelen acompañarla y lo cerca que puede estar de la vida, junto con la necesidad de vivir con los propios recuerdos (buenos o no) son el motor del argumento.

ENTREACTOS

EVA MONZÓN

PREMI «ALFONS EL MAGNÀNIM VALÈNCIA»

COL·LECCIÓ «NARRATIVES», 13

222 PÀGINES

EDITORIAL ALGAR, ALZIRA, 2007

Entreactos es un relato intimista, un recorrido por los sentimientos humanos imperecederos, una exploración de las culpas que desata la muerte.

Clara, que perdió a su hermana gemela a los nueve años, al cumplir los 30 decide que debe enfrentarse a unos hechos no asimilados de su pasado. Siente que debe superar unos sucesos que le suponen un obstáculo para encarar el futuro. Contempla dos opciones: por un lado, una vida a solas (dice más de una vez que no le gustan las relaciones humanas); por otro, la de compartir su vida con alguien que le escribe insistentemente. Su problema es que no se siente capaz de dar ni un paso adelante sin explorar a fondo en su pasado. Carga con el peso de una vieja culpa entremezclado con otros sucesos muy dolorosos mal asimilados. Es por esto que decide regresar al pueblo de su infancia, a la búsqueda de sensaciones que le hagan revivir ese tiempo y, de este modo,

recobrar la capacidad de elegir con total madurez, sin cargas anteriores.

La vida de Clara se verá marcada por las vidas de las personas que comparten su espacio temporal y vital. La novela profundiza también en estos otros personajes. Monzón reorganiza todas las historias alterando el orden cronológico con continuas retrospecciones temporales que apelan a la atención constante del lector. Incluso hay también cambios en el narrador, que pasa de la tercera a una primera persona cuya palabra se percibe con toda la fuerza del lenguaje directo. Junto a un estilo que oscila entre la exactitud y la ampulosidad, se incorporan unos diálogos tan breves como eficaces e ilustrativos; diálogos que son un dulce para un lector goloso.

El lector debe ir juntando las piezas narrativas. Una vez se ha hecho a la estrategia narrativa, la lectura es muy agradecida y la variedad de personajes aporta amenidad. Ahora bien, una vez se pilla el truco de la autora, ésta vuelve a usar sus prerrogativas de dueña y señora de su narración, saltándose no sólo las reglas del tiempo sino también las de la contemporaneidad en el capítulo 44, en aras de conseguir la máxima efectividad. Y, si hasta aquí puedo desvelar, puedo añadir que si algo agra-

dece un lector es que el autor o autora sepa qué es lo que quiere decir; que marque claramente el norte o el destino de su historia, y es éste el caso.

Con el recorrido vital de diversos personajes que comparten unos mismos espacios y tiempos, y no sólo eso sino también la marca de la culpa, la narración recoge grandes reflexiones; una de ellas, la dificultad de toda opción vital. O la lucha, vencida de antemano, contra lo que tiene la vida de irremediable. Hay otras ideas interesantes, como cuando describe los libros como «almas encerradas y retenidas en páginas por palabras» que «nos permiten vivir mil vidas en una, soñar la nuestra, intuir otras».

En alguna de las frecuentes escenas en un sórdido cementerio se esboza un fino y sutil sentido del humor digno de mención.

Esta novela de Eva Monzón ha sido destacada con el Premio «Alfons el Magnànim València» de Literatura.

Isabel Marín

Memoria del frente

Un ex combatiente del ejército italiano recrea los días que pasó en el frente y su posterior captura y reclusión en un campo de concentración. Ésta es la historia de Mario Rigoni Stern en un magistral ejercicio memorístico que nos devuelve el fresco de la campaña, vivo, imagen tras imagen.

EL SARGENTO EN LA NIEVE

MARIO RIGONI STERN

COL·LECCIÓ «NARRATIVA CONTEMPORÀNEA»

151 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2007

Subtitulado certeramente –pues de un libro de memorias se trata– como Recuerdos de la retirada de Rusia, este primer libro del escritor Mario Rigoni Stern, uno de los pocos supervivientes de aquella cruenta batalla que jalona uno de los episodios de la Segunda Guerra Mundial, da cuenta de los capítulos que le llevarán a vivir en el frente día a día hasta acabar en un campo de concentración del que saldrá, no sin una buena dosis de fortuna, en 1945.

El narrador, que no es otro que el propio Rigoni Stern, se halla al principio de esta historia, tal y como nos cuenta, en una aldea de pescadores en la misma orilla del río Don. Allí se levantan los refugios de los distintos escuadrones, formados por chicos italianos que encuentran el consuelo en las cartas que reciben de casa y en episodios en apariencia banales. Enfrente, cualquiera lo

diría, tienen al enemigo, el ejército ruso. Al contrario de lo que podría parecer o sospecharse a priori, el tono no resulta –siéndolo, como es, el tema que subyace– en absoluto trágico. Aún más, Rigoni Stern abunda en la camaradería existente entre unos soldados –todos ellos oriundos de Brescia, con lo que se les oye hablar en dialecto, detalles que el escritor anota–, que, faltos de recursos, se las ingeniaban para salir adelante en unas condiciones (climáticas, vitales) muy adversas. Giuanin, Meschini, Moreschi, Tourn (el más alegre de todos, nos dirá), el teniente Cenci, el capitán Beppo (que por Navidad les obsequiará con una botella de vino y dos paquetes de pasta)... todos están presentes con sus nombres y sus circunstancias. Personajes, en fin, que resultan extrañamente cercanos al lector; buenos chicos, en fin, que un buen día se vieron inmersos en una guerra a todas luces insospechada.

Dividido en dos partes, cada una de ellas correspondientes al momento histórico que le tocó pasar a su protagonista («El reducto» y «El cerco»), el volumen sigue con las desventuras de Rigoni Stern en plena Segunda Guerra Mundial: su abandono del campo y su posterior apresamiento por los alemanes, que lo internarán en una campo de

prisioneros. Fechas aciagas (por ejemplo, el 26 de enero de 1943 pierde a sus mejores amigos), momentos terribles que, en plena lucidez, el escritor irá anotando en sus cuadernos para, una vez acabe esta terrible y a un tiempo maravillosa historia, de vuelta en Italia, ultimar en sus más íntimos detalles.

El escritor italiano Mario Rigoni Stern nació en Asiago (Vicenza) en 1921. En 1938 entró en la Escuela Militar de Alpinismo de Aosta. Combatió en Francia, Grecia, Albania y Rusia. En los años 70 dejó su modesto empleo para dedicarse profesionalmente a la escritura. Es autor de destacadas obras como *Il bosco degli urogalli* (1962), *Ritorno sul Don* (1973) o *Storia di Tönle* (1978). *El sargento en la nieve* (*Il sergente nella neve*) fue su primer libro, publicado en 1953 en la prestigiosa casa editorial Einaudi de Turín.

Rafa Martínez

D'un temps, d'unes històries

Un recull de 18 llegendes en què apareixen els éssers fantàstics més representatius de la cultura popular valenciana: el moro Mussa, els nyítois, els butonis, la Quarantamaula... els quals ens expliquen i alerten sobre l'existència d'un món que va molt més enllà dels límits de la raó i de la ciència.

LLEGENDES VALENCIANES.
CRIATURES MÍTIQUES DE LA TRADICIÓ ORAL

VÍCTOR LABRADO

IL·LUSTRACIONS DE FRANCESC SANTANA
PRESENTACIÓ DE JOAN FRANCESC MIRA

142 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

El món, el nostre món d'ara, cada vegada més homogeneïtzat, monocolor, avorrit i empobrit mira de donar per saltades moltes particularitats que no responen als interessos d'una globalització entesa des de la uniformació més salvatge, sense concessions a «sentimentalismes» que, a més de no aportar res a aquest procés uniformador, fan nosa el seu veritable i principal objectiu: que ens convertim tots en consumidors autòmats i idiotitzats. Per això –i per dir-ho en termes econòmics, que són els que prevalen ara com ara– veiem com cada vegada més es devalua la tradició i cau en l'oblit el nostre patrimoni històric i cultural. Els contes tradicionals, les rondalles, les llegendes formen part d'aquest patrimoni menystingut o ignorat. Hi hagué un temps, però, que aquestes llegendes contribuïen a explicar a la gent una part, la més fosca i enigmàtica, d'allò que entenem per «realitat», més enllà de la raó. Ho explica perfectament bé Joan Fran-

cesc Mira en la presentació del llibre: «Els textos d'aquest recull de narracions rescaten i expressen justament això: la visió “antiga” i clàssica de la realitat que tenia una societat tradicional mediterrània i europea com la valenciana, una “cosmovisió” que no es limitava a allò que explica la ciència o l'escola».

Així doncs, tots els éssers i animalons que apareixen en aquest recull miren d'explicar-nos l'inexplicable, allò que la raó no entén, el més enllà, una «realitat» misteriosa que es manté oculta o semioculta, en l'àmbit de l'ombra quasi permanent i que, tanmateix, afectava –i afecta encara– el plàcid món de les llums en què habitualment mirem de viure i sobreviure. Aquestes llegendes suposen també un advertiment: són el toc d'alerta dels perills i dels càstigs que ens assetjaran en cas de traspasar els límits d'allò moralment convingut com a correcte i, per tant, contenen una bona dosi d'adoctrinament i submissió al *statu quo*. Els dimonis i éssers de llegenda que apareixen en aquest recull ens criden l'atenció sobre les conseqüències que se'n deriven de la cobdícia humana (llegiu, per exemple, *El Caro* o *La cova de Benidoleig*). D'altres vegades, ens alerten sobre com pot ser de nefast no creure i respectar aquests éssers que viuen en una «realitat» ben propera a la nostra (*Al llavador*, *les nits* o *La Quarantamaula*). L'infern i el dimoni, que en èpoques recents tenien una credibilitat plenament vigent i substancio-

sa, són ben presents en aquestes històries (llegiu *La serp*, *El garrofer*, *L'infern* o *Els frares i les barcelles*). Com també són dignes d'esment d'altres éssers mitològics amb estranyes formes i aparences: els nyítols, el Trib Real, els butonis, la bubota... Tot plegat són éssers que allixonen o amplien la limitada dimensió de les coses que proporciona una cosmovisió del món i de la realitat supeditada únicament i estricta a la raó. I, sols per això, ja són valuoses i susceptibles de ser reivindicades. Perquè la realitat és àmplia, rica, variada, quasi inaprehensible i, en conseqüència, faríem bé d'incorporar aquests xicotets mostres i éssers de llegenda al nostre bagatge cultural contemporani.

En aquestes *Llegendes valencianes* Víctor Labrado ha fet un treball de camp que ha consistit a arrebregar aquestes històries directament del testimoni oral de persones que encara les coneixen i transmeten i, també, de la investigació i lectura de llibres d'autors que les han recopilades i estudiades. Un treball en què l'autor ha sabut posar el seu granet d'arena amb un subtil i ben travat exercici en què l'equilibri entre literatura i etnografia redun- da en un recull d'excel·lent factura i de lectura ben sucosa i plaent. A més a més, el recull ha estat bellament il·lustrat per Francesc Santana, qui contribueix amb el seu treball artístic a eixamplar encara més les perspectives suggeridores d'aquestes llegendes nostres.

Juli Capilla

Un merescut reconeixement

Edicions de Ponent ens proposa en aquesta ocasió una mirada reivindicativa acompanyada d'una anàlisi rigorosa sobre la història del tebeo publicat a València.

VIÑETAS A LA LUNA DE VALENCIA
ÁLVARO PONS, PEDRO PORCEL I VICENTE SORNÍ
324 PÀGINES

EDICIONS DE PONENT, CASTALLA, 2007

La col·lecció «Papers Grisos», publicada per l'editorial alacantina Edicions de Ponent, pràcticament l'única editorial valenciana especialitzada en còmic i que té en el seu catàleg destacats títols dins de les diferents col·leccions que ofereix als seus lectors, ens proposa en aquesta ocasió una mirada reivindicativa acompanyada d'una anàlisi rigorosa sobre la història del tebeo publicat a València. Aquest llibre és el segon volum editat en la col·lecció, ja que anteriorment aquesta mateixa editorial va publicar un altre títol, *Clásicos en Jauja*, de Pedro Porcel, on s'analitzava els primers passos de la indústria editorial valenciana fins a l'època del seu màxim esplendor, ens dóna a conèixer la història del tebeo valencià des de l'any 1965 fins a l'actualitat. Aquesta entrega porta per títol *Viñetas a la luna de Valencia* i ha sigut publicada amb la col·laboració de la Biblioteca Valenciana. En aquesta ocasió, coincidint amb la publicació del llibre i a propòsit del Saló del Còmic celebrat a

Barcelona durant la primavera de 2007 i que tenia com invitada a València, s'ha realitzat també una exposició que ens ofereix una mostra de les moltes obres que apareixen analitzades en el llibre.

Els autors de *Viñetas a la luna de Valencia* són tres dels crítics més destacats del panorama actual, i també actius col·laboradors en moltes de les revistes dedicades al gènere: Álvaro Pons, Pedro Porcel i Vicente Sorní. A més, el llibre té un pròleg d'Antonio Altarriba.

A través de les pàgines del llibre podrem conèixer les vicissituds de les mítiques editorials valencianes com Guerri, Valenciana, Maga... o les de les més recents com Arrebató, Marca Acme, La General..., que al seu moment van publicar les inoblidables aventures de Jaimito, Pumby, el guerrero del antifaz, Pantera Negra, Apache, Boggie, Roco Vargas, Cleopatra, etc., personatges recordats pels molts aficionats que encara hui té el gènere. Esment especial mereixen els grans creadors de les moltes i variades peripècies que van viure aquests personatges durant els anys que van ser admirats i seguits pels aficionats. Tots ells autors destacats com Palop, Gago, Sanchís, Quesada, Nin, Bermejo, Moreno Casares, Calatayud, Mariscal, Sento, Puchades, Ana Miralles, Ana Juan, Larroca, Manuel Bartual, per citar només alguns dels noms més representatius entre els molts valencians i valencianes que

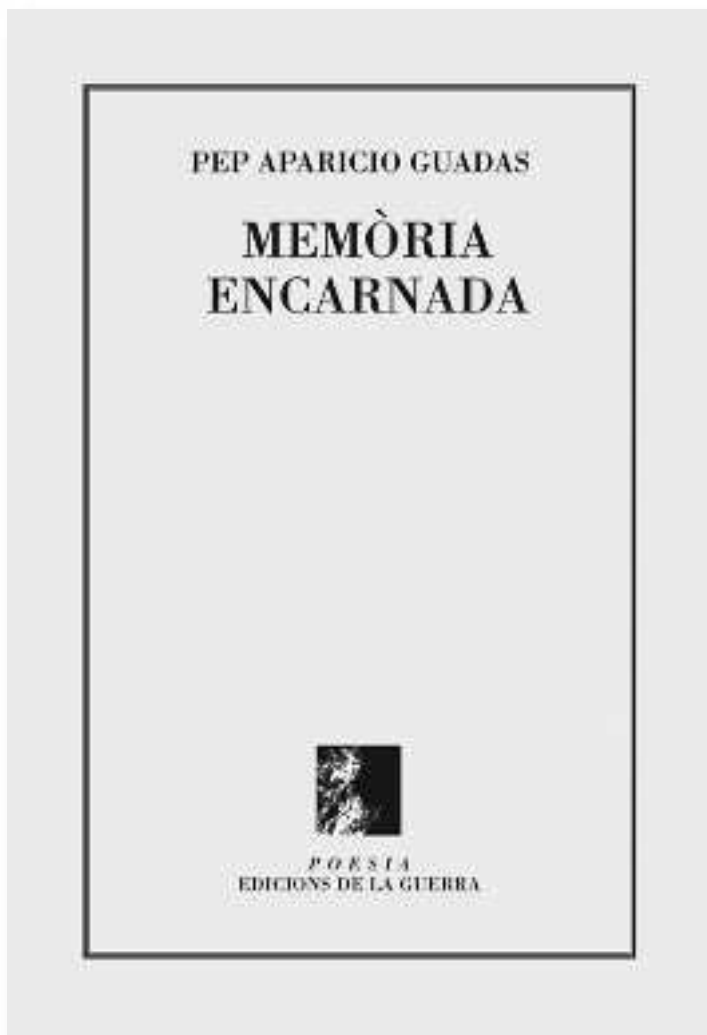
s'han dedicat o es dediquen al gènere de la historieta gràfica.

El llibre està distribuït en nou capítols que fan un repàs històric i crític exhaustiu, començant per la decadència després de l'època daurada dels anys 40 i 60, passant pels periòdics exilis dels autors i l'era de les agències, la dècada dels fanzines i les publicacions teòriques, les revistes de gènere i les influències estrangeres, els deserts editorials i l'encomiable perseverança dels autors, els oasis i l'efervescència creativa d'alguns períodes, les avantguardes i el futur de la novel·la gràfica..., i a la fi, passant per tots aquells aspectes que de forma decisiva han condicionat l'evolució d'aquest gènere, i a més ho fa de forma molt amena.

A més a més, el llibre té un abundant i ben seleccionat material gràfic que col·labora eficaçment a convertir-lo en un referent indiscutible per a aquells que vulguen conèixer, i també recordar, els creadors, els personatges i les empreses dels anys analitzats.

És de justícia, doncs, tornar la llum i l'esplendor, amb aquest tipus de publicacions, a un gènere que encara hui en dia, malgrat tot, continua viu gràcies als excel·lents professionals que posseeix i també als devots aficionats entre el públic lector.

Paco Giménez

Gramàtica del record

El poeta d'Énguera, Pep Aparicio Guadas, s'estrena amb *Memòria encarnada* en el món de la poesia. Aquest mestre d'idiosincràsia compromesa ha escrit un llibre on la poesia és el resultat d'una evocació madurada de la memòria constituïda en missatge poètic. Amb *Memòria encarnada*, Pep Aparicio ha bastit un llibre de llenguatge fresc però d'argumentació sòlida i ben abillada.

MEMÒRIA ENCARNADA

PEP APARICIO GUADAS

COL·LECCIÓ «POESIA EDICIONS DE LA GUERRA»

77 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

Presentar-se als lectors per primera vegada amb un poemari no és un risc menut, ja que sovint, a la llarga, sol ser aquest primer

llibre el que serà rebutjat per l'autor. En canvi, en el cas de Pep Aparici es tracta d'una decisió meditada —com assegura en les Primeres Paraules que fan de pòrtic al llibre— en la qual el poeta pren consciència d'haver aplegat a una fita a partir de la qual el camí prendrà revolts insospitats. Per tant, els poemes que ens ofereix són la constatació d'un trajecte acabat, «paraules palpitants que han estat, són la meua vida activa en presència d'altres vides: dues, tres, mil vides...» D'ací que els poemes creixen amb voluntat de memòria bastida a través d'un missatge poètic i es projecten cap a una constatació que inclou la perdurabilitat de la paraula. Val a dir que de cap manera tenim davant un llibre primerenc: esperar ha pagat la pena i el *producte* ens aplega amb l'excel·lència d'una acurada elaboració.

El poemari està dividit en tres parts asimètriques, ja que la primera està subdividida en tres seccions; la segona és un únic poema bloc, i la tercera, un seguit de dèsset poemes. La composició desequilibrada rep la unitat amb la tipografia (ús exclusiu de minúscules); la inserció de paraules i sintagmes en anglès, les cites de pensadors (Benjamin, Cioran, Zambrano...); l'alternança de persones verbals (primera del singular confessional, primera del plural implicant, segona de desdoblament pudorós del *jo* i tercera narrativa), i l'abundància de preguntes.

«Camp de pluja» és la primera part, la qual es subdivideix en «edat d'or», reflexió sobre el pas del temps com un lapsus

d'inestabilitat rere el qual s'aventura una mirada nova; «invisible orquestra», referència al trajecte vital lligat a la memòria i al viatge del nòmada creuant l'espai, la cartografia, i «mare», on rememora i evoca la figura materna des de l'enyor fins al dolor (físic i ètic).

La segona part, «pedres fragmentades», està formada per diverses fugues en prosa poètica que versen sobre l'esforç i el goig poètic consuetudinari: hi entren els sorolls, la llum, el sexe i el bateig irrefrenable de la causalitat. La tercera part, «*tess blue*», estableix la paritat entre el desig i la sensació que el temps s'acaba i s'escola inexorablement. Només perdura la flaire del record, «el saber de la fruita tendra i madura», i és ací on reviu allò que només era l'empremta de la memòria. Llavors, el prodigi de la reencarnació brolla «re-ra la substància encetada d'unes entranyes litúrgiques» i el nou temps ofereix la possibilitat de reviure allò que només era una obra amagada, sense paraules. La cal·ligrafia, per tant, esdevé una revelació a través dels signes, i estimar consisteix a interpretar una gramàtica nova cisellada pel record: «unes mans et modelen com si fores aigua blava / l'esguard / poderós observa i posa els noms a les coses / canten de bell nou els ocells, ales al món / despleguen la vida». Finalment, la poesia, com un anunci nominalista, és allò que pregonja el títol: «memòria encarnada».

Pasqual Mas i Usó

L'orgullosa aventura de riure la vida

Antoni Defez (València, 1958) aplica la seua experiència com a professor de filosofia a Girona per fer girs poètics alegres i profunds, sempre amb moderació escèptica que facilita la ironia i els jocs que proposa als lectors. Però n'hi ha més, i interessant.

L'ARC DE LA MIRADA
ANTONI DEFEZ

COL·LECCIÓ «PERIFÈRIC POESIA», 9
PREMI «BENVINGUT OLIVER» 2006
72 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

Amb aquest poemari, que va rebre el premi Benvingut Oliver 2006 convocat per l'Ajuntament de Catarroja, Antoni Defez publica el seu quart llibre de poesia des del 2003. També el 2004 va compartir amb dos autors més el llibre *La quietud de les pedres*, en el que apareixia el seu poemari *Com dels ocells, emana del món la calor*. Llavors s'acostava a les formes sintètiques del haiku, i a l'expressió més intuïtiva que barreja sensacions i paisatges. En aquesta ocasió, al contrari, opta per poemes discursius, en els que inclou personatges amb els que planteja una mena de diàleg, d'observació irònica, de recompte.

De les cinc parts que componen *L'arc de la mirada*, cada una inclou de sis a huit poemes, la primera naix del record dels temps passats, però no s'hi limita. A partir dels primers versos de *Blanc i negre*: «Supose que ningú s'ho prendrà

a mal, / perquè es tracta de poesia, si dic / que el món va començar el dia que vaig nàixer / allà pel cinquanta-vuit.» i de les escenes d'una època antiga, l'autor poa el sentit d'un compromís vital actual i amb un futur que no necessita de promeses d'èxit. Perquè en el retrat indirecte que mostra Antoni Defez rescata detalls de l'anonimat, dignitats de l'escepticisme produït per la poca transcendència de la vida humana concreta. En definitiva, ens planteja l'afirmació des d'imatges de la quotidianitat, pròpies de l'observador decidit a no refusar la seua partida. «Aleshores, impàvid, t'abandones als fets / i decideixes viure l'instant com si fos l'etern. / (...) Només algun record, alguna associació d'idees / entreté el defici de la teua ment».

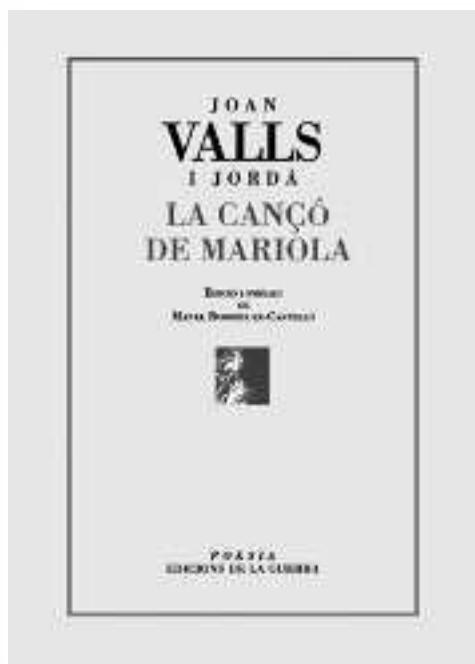
Aquest esperit indòmit guanya protagonisme a la segona part, *Sense cadena i sense amo*, amb versos tan potents com ara: «Sí, és la meua tossuderia, / la tossuderia de qui vull ser». Però també cal destacar-ne la presència de referents clàssics, literaris i filosòfics, que acompanyen el poeta i li subministren temes o inciten reflexions, curiositats, ironies, i els ensenyaments que poden sorgir-ne. De vegades amb bona cosa de murrieria. La tercera, *Carn oberta*, s'enfronta a vivències de

caire més personal, els imprevistos revolts de les relacions humanes. *Una imatge, un traç, una finestra* aprofundeix la reflexió sobre el fet humà sense deixar d'emprar els elements esmentats adés. També sobre la poesia: «Serà el que serà, però sempre el poema / és allò que hom llig i entén / –una imatge, un traç, una finestra–, / no les marques o els sons / inerts sobre el paper. / Tampoc res ocult a l'espera». Finalment trobem *Desinas inep-tire*, que remata aquest repàs afirmatiu de la llibertat, alegre i despreocupat que naix de la reflexió constant, d'un intercanvi gens dogmàtic. A *Orgull de pobre* descobrim el brill d'aquests versos: «Sense cap altra estirp / que la calçada estima dels pares, / mai no he hagut de ser res: no tenia deures de nissaga / –aquella obsessió tan burgesa. / Només l'obligació de no sucumbir: / la difícil tautologia de la vida». Potser a la fi, tampoc no està tan lluny d'eixe desig intuïtiu mentre recorre diverses etapes, amb un lligam comú que és la mirada, l'esguard personal que garbella personatges filosòfics i literaris amb la vivència pròpia, amb l'anècdota.

Eduard Ramírez

Fidelitat al paisatge

La cançó de Mariola (Alcoi, 1947), primer llibre en valencià de l'escriptor Joan Valls i Jordà, reeditat dins la prestigiosa col·lecció d'Edicions de la Guerra, representa la capacitat prometeica de definir un paisatge i incorporar-s'hi com una criatura més, creativa, expectant.

LA CANÇÓ DE MARIOLA

JOAN VALLS I JORDÀ

EDICIÓ DE MANEL RODRÍGUEZ-CASTELLÓ

COL·LECCIÓ «POESIA EDICIONS DE LA GUERRA»

69 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

«Llibre fundacional», com encerta a definir el poeta Manel Rodríguez-Castelló, incorpora claus que podrem resseguir després en l'obra d'este gran autor. Reivindicació d'un paisatge humanitzat i habitable, no exaltat ni aclaparador. «Veni ací, homes del camp», a «La pau del paisatge», perquè «De la Mariola vénen/ aquestes cançons i al vent/ vaguen cabdellant la viva/ cor-randa dels ocellets».

Front a la Mariola/ pau, la ciutat/ ombrívola. Síntesi? L'amor, «lliri de carn», la reencarnació del paisatge. Pare, «Somni que embauma l'espígol/ sota el pi patriarcal»; mare, «Mariola és un matern/ encís d'eterna fragància».

Mariola, mite a la mida de l'home, no mística inenarrable, «Del meu gest de bruixot místic/ s'ha burlat un teuladí». Paisatge real, tangible, respirable. Vegetació, flora: rosella, espígol, pi, timó, ginesta, sàlvia, lliri, margarida, blat, car-

rasca, alzina, joncs, pollancre, farigola. Fauna igualment abundosa: oreneta, corbs, ovella, fardatxo, àguila, teuladí, libèl·lula, cigala, falcons, rossinyol, gripau, llop, calandra, soliguer. I pedra, cingles, roca, aigua, riuet, serra, barranc, toll, fontanar. El poeta en tot troba espill, germans, habitacle. Àmbit de confessió, la «tristor de l'Àngelus», les «ferides de rosella», fonent-se amb el paisatge, «Ací dalt voldria jo/ morir bevent-me una estrella/ diluïda en un bes cèlic/ i amb tòxics de ma quimera».

Tot té un sentit, la part i la unitat, obra «del Sastre diví i celest». Mariola serà «vesprada serena», «extàtic clamor», «blava serenitat», «segles de calma», «silenci reverent» i «divina clariana» per compensar-lo «de la gran cadena humana».

El poeta posava en valor per les acaballes dels anys quaranta un paisatge rural, uns costums, una forma de vida, hui pràcticament desapareguts, «Maseres de Mariola,/ mosses del mas llunyedà», mocador florejat, calça acolorida, dansa, guitarra, fandango. Joan Valls es reivindica com a saurí de versos, on el paisatge serà espill de la seua pena d'amor, «tota ta tendror d'espiga,/ sense que a boqueta nit/ no em sigues núvia ni amiga». L'amor que li dona la

vida, l'ha fet captiu, «aquell soliguer que jo era/ avui és ocell derrotat».

Sensualitat, «sa carn feta arpa d'estels», creença i fe, plany, promesa ajornada, tot això admet Mariola del poeta, ferit d'amor, «Sembla que la serra tinga,/ dins son cor de grisa pedra,/ un foc d'amorosa fúria/ que a tornar-se volcà espera».

Joan Valls, també músic, no ho oblidem, entén la creació, representada en la seua Mariola, com una simfonia dividida, com el seu llibre, en tres parts. Reivindica en la figura del pastor la humanitat senzilla, «Ací estic jo a soles./ No aniré a ciutat». Si la poesia «es torna àguila», té cura el poeta de dur la cançó a la dimensió humana i no morir de solemnitat, tot definint-se, amb ironia, com «líric herbolari de la cançó ingènua».

Miquel Martínez

• • •

ELS FRUITS PROHIBITS DE LA MEMÒRIA

Jordi Julià es deixa endur per la nostàlgia i una certa reflexió sobre el pas del temps.

ELS DÉUS DE FANG

JORDI JULIÀ

COL·LECCIÓ «POESIA», 73

111 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Sembla, aquest, un recull de poemes dispersos que posteriorment han estat agrupats temàticament –més o menys– per l'autor. El resultat és desigual: en alguns casos resulta brillant i en altres, sense caure en el desastre, no passa de crear poemes resolts correctament i poca cosa més.

Si resseguim el llibre en l'estructura, comença amb un poema introductor i en el qual assaja una primera definició d'allò que són els déus de fang: els records.

En la primera part –potser la millor del llibre– trobem referències inevitables, com el riu i la mar, relacionades amb un final de curs, o la cruel acceptació del pas del temps en «Prínceps blaus» i on trobem també la part més teòrica amb definicions com «L'Helena a qui he estimat, a qui vaig estimar, / és només un record, humil, polsós i fràgil, / un d'aquells déus de fang que acabem adorant.»

En la segona part, la reflexió –sempre sobre el pas del temps– pren un caire més social, moderadament més social. I el tel nostàlgic que domina tot el poemari agafa en aquesta part, en alguns

moments, un caire sentimentaloides i de conjunt de tòpics.

En la tercera, arribem a la secció metaliterària: qui és el poeta. Una reflexió que parteix de l'anecdota personal –se suposa– i on apunta alguns temes interessants, com en els poema «Els creients», on planteja que les religions –totes les religions– són també déus de fang. El fet de preguntar-se què és la religiositat en aquests temps postmoderns és un tema ben interessant que hom pot començar a trobar apuntat en alguna ocasió i que potser mereixeria més atenció.

En la següent part arribem a l'entrançable tòpic que rau en aquella cosa tan original de recordar un passat sempre millor que el present viscut. També, però, arriba a alguns punts àlgids i, fins i tot, a tenir el dret de contradir-se respecte de tot el conjunt: al que és, tècnicament, l'últim poema d'aquest llibre –perquè el darrer, ja en parlarem, és una altra cosa– es contradiu amb la tesi exposada al llarg de tot el poemari: hi ha déus de fang que influeixen sobre l'individu però en aquest «Víctimes i botxins» descobrim que també existeix «el déu infant que juga a fer girar / l'atzar». Tècnicament, hi ha un poema llarg que conforma la cinquena part, però crec que, en tot cas, aquest s'hauria d'haver posat, com a màxim, com a apèndix. Primer, perquè és un poema de circumstàncies –un pregó o similar– i, segon, perquè no té ni el to ni el tema de la resta de

l'obra, que ja és dispersa de per si, però que amb aquest darrer afegitó perd totalment la possibilitat de deixar-se esguardar com a un conjunt.

El resultat final, doncs, és desigual, majoritàriament digne i amb alguns punts brillants, amb un to de nostàlgia que travessa tot el llibre i en fa de fil conductor. Un to de pèrdua que recorda el d'algunes cançons de grups de *pop* espanyol que també en algunes cançons han aconseguit resultats acceptables. L'exemple més contemporani en la redacció dels textos que recorde és una cançó de Celtas Cortos que té la forma de carta –com també, per exemple, «Carta a l'Emília»– i que sap traure molt de suc a aquest to nostàlgic, com també fa Jordi Julià. Excepte un parell de caigudes, es mou entre aquest to nostàlgic com peix a dintre l'aigua i sap fer arribar al lector el dolor del temps perdut.

Ocasionalment, també prova de trencar el llistat d'imatges burgesament acceptables que recorre la majoria de la lírica catalana des de Carner –i abans– fins als actuals imparables i més enllà amb resultats desiguals però molt d'agrair. Com també que insinue una reflexió sobre quins són els nostres postmoderns déus –els de fang i no.

Un llibre per a llegir d'un autor a qui se li podria demanar que anara una mica més enllà.

Josep Lluís Roig

El poeta peregrino

Debemos a la joven Ellago Ediciones, radicada en Castellón, la reedición mejorada de la amplia selección poética de Rainer Maria Rilke traducida por José María Valverde y publicada por Plaza y Janés en 1967. Valverde habló entonces de *Obras casi completas*, de lo que Rilke se sintió «plenamente responsable».

POESÍA

RAINER MARIA RILKE

TRADUCCIÓN DE JOSÉ MARÍA VALVERDE

EDICIÓN DE JORDI LLOVET

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2007

Y aún más, «de los arrabales de lo inédito, de lo interminado, de lo ensayado en otro idioma». Compendio *mejorado*, corrección de errores tipográficos y ortográficos, de selección –no se publica el «Epistolario» ni otras prosas más habituales– e incorporación, en la mayoría de los casos, de las correcciones que el propio Valverde hizo sobre el producto de su traducción. Así lo atestigua Jordi Llovet, encargado de la edición, «Rainer Maria Rilke. *Poesía*».

Autor imprescindible –para mí el mejor de cuantos he leído–, cualquiera de sus etapas o de sus poemas emblemáticos –«El lector», «La pantera», o las elegías a Clara Westhoff y al conde de Kalkreuth, por citar algunos entre mis preferidos– colmarían por si solos esta crónica. Un autor que dejó escrito, en carta al joven poeta Franz Xaver Kap-

pus, «La idea de ser creador, de crear, de formar, no es nada sin su constante y grandiosa confirmación en el mundo, no es nada sin el múltiple asentimiento de cosas y animales; y su disfrute es tan indescriptiblemente hermoso y rico sólo porque está lleno de recuerdos heredados del engendrar y el parir de millones». Todo nacido de la artesana soledad y el maduro silencio. «Nada estaba hecho antes que mirara», dice, asumiendo toda la responsabilidad del vivir. El poeta que dejó volver al cielo a su ángel de la guarda, «como un ciprés blanco», el que ama lo luminoso pero procede de la sombra, «sólo en la noche se cree a veces conocer el camino» pero «la luz miente», testigo de los pobres hombres extraviados en el laberinto de las identidades, «van a tientas como ciegos y encuentran al otro como una puerta». Estremece leer sus intentos de diálogo con Dios, «Si eres el soñador, yo soy tu sueño./ Y si despiertas, yo soy tu deseo»; su Dios *oscuro*, «bosque de contradicciones», «el lleno de enigma».

Nombrar no es poseer, «Me aterra la palabra de los hombres». El poeta peregrino de ciudades, de su mundo interior, reconoce a la muerte como la socrática dadora de sentido, «Pues lo que hace la muerte difícil y pesada/ es

que no es *nuestra* muerte; es la que al fin/ nos toma solamente porque nadie madura./ Allí va una tormenta a rozarnos a todos». El lector, ser transformado, «Si levanto los ojos de mi libro/ nada me será extraño, y todo grande», belleza en el corazón de la pantera cautiva, «Sólo, a veces, se aparta la cortina/ de la pupila sin ruido: una imagen/ cruza la tensa calma de sus miembros,/ y allá en su corazón deja de ser». Cuando cesó la vida de Clara Westhoff, escribió Rilke su Requiem, «Ahora conoces lo *Otro*, eso que nos rechaza,/ siempre que nos agarra en la tiniebla». Se atreve a interrogar la muerte del poeta suicida conde Kalkreuth, «¿Fue tan aliviador como creías,/ o el no vivir distaba de estar muerto?», y perdura ese escalofrío, «Quién habla de vencer? Quedar es todo».

Miquel Martínez

Descriure el present amb versos actuals

Elies Barberà s'enfronta al món actual amb uns versos esquerps i durs com la realitat, amb resultats brillants.

ZOO

ELIES BARBERÀ

COL·LECCIÓ «POESIA», 72

72 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

És aquest un llibre estructurat en quatre parts molts diferents. En la primera, «Peixera de taurons», sobta la coincidència temàtica amb Jordi Julià en un llibre publicat alhora i en la mateixa editorial. Si Jordi parla de *Déus de fang*, Elies Barberà ho farà de *Tòtems*. En tots dos casos, aquests déus falsos estan lligats al pas del temps, si bé Barberà no té un to tan nostàlgic ja que, per a ell, el pas del temps té unes connotacions més físiques, com per exemple en «*Esquerdes*», un gran poema que aconsegueix lligar individu i pedra: «però la pedra té porus també / per on serpeja i riu l'argent de l'aigua. / i a vegades, l'aigua es congela a dins / i el gel esquerdada la pedra, i el jo / ja salta en mil bocins de carn vexada».

En aquesta part, tot i que planteja temes interessants i té grans poemes, també trobem dubtes, vacil·lacions i caigudes, com si l'autor encara buscara la pròpia veu. És un esforç de cerca que també cal reconèixer-li perquè, a més, hi ha força encerts.

La segona part duu per títol «Lluernes en vol» i sembla la més fluixa i breu: són uns pocs poemes curts que sonen una mica forçats.

La tercera, «Els ulls del mussol», és, per contra, la millor: llargs poemes en prosa que reflexionen sobre el món contemporani alhora que intenta descriure'l, amb poemes com les diferents postals, que proven de captar la imatge alhora que les sensacions. Ja des del primer poema, la primera postal, sobta, en primer lloc, com és capaç de, pràcticament només amb l'adjectivació, destacar les ombres del món consumista actual: tot el text és una llarga enumeració adjectivada. Com a exemple, un fragment gairebé a l'atzar: «[...] les barretes de cereals, energètiques. les begudes isotòniques. els bífidus, actius. el menjar macrobiòtic. els centres comercials[...]».

Crec que és un encert per part de l'autor el fet de trencar els ritmes més tradicionals i provar de crear un fresc del món contemporani, del que coneix, del capitalista. Malgrat algun tòpic sobre burgesos, en general, el fresc és brillant: hi caben reflexions sobre els fets més actuals. La millor reflexió que he llegit mai sobre els terroristes suïcides és el brillant poema «Anunciazione, di Leonardo». En tota la secció trobem un parell de caigudes, però queden totalment eclipsades pels encerts brillants i la capacitat de reflexionar sobre l'home actual a partir d'anècdotes molt pròpies d'un present fugisser, com el suïcidi de Marco Pantani o la figura de Teresa de Calcuta, que li proporciona una excusa per a reflexionar sobre la cristiandat en aquests temps de capitalisme exacerbat.

M'ha fascinat la capacitat que demostra per a ser crític només amb el pes dels fets, sense excessius judicis de valor: amb simples enumeracions adjectivades que es limiten a mostrar les contradiccions, com per a la segona postal, on un concepte positiu com el de la sostenibilitat es lliga amb el del control de les persones per part dels governs, o al metapoema «Antologia», una mica tòpic però prou cert, on amb un to entre simpàtic i irònic critica els mals de la nostra molt burgesa (però de la burgesia del XIX) i benpensant poesia. I té raó, perquè si la gran revolució formal ha estat la dels Imparables, ja podem dimitir. Perquè fins i tot Carner, en els seus últims anys de producció, no escrivia d'una manera tan clàssica i canònica com ho fan ells, i la immensa majoria. I el llistat segueix.

Tanca el llibre una quarta part amb un únic poema llarg que podria haver estat inserit perfectament en l'anterior: «La mona». Aquest poema, que presta el títol al llibre, ens presenta un món desolat, un món zoològic on la mona «esgotada per res jeu al pallús. / ni molssa ni bambú. cansats els ulls. / és massa tard. ja ve la nit al zoo».

No diré que aquest és el llibre més perfecte i redó que he llegit darrerament, però sens dubte és el que millors propostes ha fet. Amb alguns encerts absolutament memorables. Aquells que pensen que la literatura es va acabar abans de les avantguardes, que se n'abstinguem.

Josep Lluís Roig

Veure i ser vist per l'espill

Per al poeta Mariano Peyrou (Buenos Aires, 1971), l'escriptura sembla que esdevé una hàbil i lúcida combinació entre agudeses, equilibris conceptual i enginy. Es tracta d'unes de les veus més originals i clares, fresques, de la més recent poesia en castellà.

ESTUDIO DE LO VISIBLE

MARIANO PEYROU

70 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2007

Resident a Madrid des de 1976, és llicenciat en Antropologia i músic (saxofonista, forma part del grup *A nossa boba*). Hom podria aplicar-li sense violentar ni el sentit del vers ni la intenció literària allò que digué Jacint Verdaguer que «de tant mirar el cel/ els ulls li blavejaven». Ha viscut a la celebèrrima Residencia de Estudiantes de Madrid amb una beca de creació artística. Fou inclòs a l'antologia de la poesia jove europea que és a *Sprachbuch* (Suttgart, 2003), a més de publicar poemes esparsos a *Lateral* i *El País*. Peyrou ha publicat abans del present cinc llibres de poesia: *La voluntad de equilibrio* (2000), *A veces transparente* (2004), *De las cosas que caen* (2004), *La unidad del dos* (2002) i *La sal* (2005). Ha estat traduït al francès, a l'anglès i a l'holandès. Al seu torn, dues antologies de la seua obra han estat editades a l'Argentina.

Aquest *Estudio de lo visible* sobta i comou a part iguals: es tracta d'un camp minat per a les sensacions i els colps d'efecte conceptistes i d'imatgeria conceptual. Peyrou domina admirablement la paradoxa, la contraposició, el gir abrupte i les metàfores que colpegen literalment el lector amb una autèntica muntanya russa cerebral. A partir dels moments viscuts, tot prenent com a excusa una situació o sensació pròpia, el poeta despulla de temporalitats el poema i el redueix a allò essencial, però sense caure en la buidor ni en una retòrica enganxosa: en absolut. La poesia de Peyrou resulta fresca i vivificant, com si d'un autèntic despertador de sentiments es tractara. Aquest autor domina com pocs el mestratge en l'essencialitat del discurs mitjançant l'ús contundent de les imatges literàries. No es deixa en absolut perdre en giragonses lingüístiques ni cap faramalla incomprensible: el llenguatge senzill li dóna precisió i força per crear un ambient ple de suggeriments, on tan important és allò que diu com allò que podria haver dit o, més encara, allò que provoca que diga el lector en un inevitable tempteig de continuació o de contextualització del poema. Es tracta d'un autor d'una eficàcia comunicativa realment extraordinària i

que en absolut reserva cap clau en la lectura. Peyrou pertany al selecte gremi lletraferit on la claredat i la naturalitat de l'escriptura són fruit d'un pregon esforç d'afinament conceptual i d'esforç. Deia sobre aquesta obra Andrés Navarro que «se presta menos a ser reseñado que a ser leído». Certament és així perquè obres com aquesta reconcilien el gènere amb els lectors i els lectors amb el poeta, que deixa de ser una mena d'oracle armat i arnat amb el diccionari sota el braç per a recuperar l'alè vital. La poesia de Peyrou —que, per cert, ens recorda força la del darrer Josep Porcar— esdevé un regal per als sentits i un sotragueig per a la ment. Absolutament recomanable. Paraula.

Alexandre Navarro

Una enorme vivacitat

En conversa amb Rosa Solbes, Matilde Salvador repassa els aspectes més importants de la seua vida: la seua formació musical, l'estrena de les composicions més importants, les relacions i l'amistat amb músics, escriptors i pintors, els viatges, l'amor pel seu país...

El llibre de converses de Rosa Solbes amb Matilde Salvador, que acaba de publicar Tàndem edicions, és el títol que fa deu

MATILDE SALVADOR. CONVERSES AMB
UNA COMPOSITORA APASSIONADA

ROSA SOLBES

136 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

de la col·lecció «Tàndem de la Memòria». La veu de Matilde Salvador s'afegeix així a les de Joan Fuster, Enric Valor, el cardenal Tarancón o Vicent Ventura, entre altres personalitats entrevistades en aquesta col·lecció, que es pot considerar una mena de retaule de la memòria del nostre país.

A partir de les preguntes de Rosa Solbes, Matilde Salvador fa un repàs ràpid de la seua vida tot recordant l'ambient i la cultura musical de la seua família, al Castelló natal, les primeres composicions, els contactes amb l'ambient musical de la València dels anys trenta, on va conèixer Eduard López Chavarri i Eduard Ranch, la importància que va tenir en la seua formació musical Vicent Asencio, amb qui es va casar, o les relacions amb escriptors com Bernat Artola o pintors com Genaro Lahuerta. Més tard, la instal·lació a València, on va viure la creació de l'Orquestra Municipal. I, a partir de la dècada dels cinquanta, els primers viatges a l'estranger, a París en primer lloc, on va conèixer Poulenc i Bacarisse. O a Siena on, juntament amb Vicent Asencio, va mantenir una trobada emocionant amb Pau Casals. Matilde Salvador recorda també la composició i l'estrena de les seues obres més conegudes, com la marxa de rei Barbut o l'ò-

pera Vinatea, sense deixar de referir-se a l'extensa part de la seua obra dedicada al *lied* i a la música religiosa. Per a Matilde

Salvador, la música ha de ser «senzilla, despullada, essencial, sense desenvolupaments, transparent i ferma, efusiva i equilibrada». Més precisament, una música «tonal-modal», com ella mateixa diu, que no ha desmentit mai una gran admiració per Manuel de Falla.

En aquestes memòries de Matilde Salvador, perquè això són aquestes converses amb Rosa Solbes, hi ha un aspecte que sorprendrà els lectors: l'absència de qualsevol queixa, crítica o ressentiment. Per contra, hi trobaran una enorme vivacitat, un entusiasme i una alegria per tot el que li ha tocat viure. Per la música, és clar, però també per la vida familiar, pels viatges, per la pintura, per les amistats i relacions amb tanta gent, per les ciutats de Castelló i de València, per tot el seu país... Matilde Salvador sap perfectament que és una persona molt estimada. I se'n sent agraïda i orgullosa alhora.

Aquest llibre, com tots els de la col·lecció «Tàndem de la Memòria», ha estat bellament editat. A més, les converses de Rosa Solbes amb Matilde Salvador van acompanyades d'un extens àlbum fotogràfic que il·lustra i complementa la vida de la compositora, i d'un quadern que reproduïx retrats seus fets per diversos pintors.

Enric Iborra

Un científic en la premsa espanyola

La política científica de l'Estat espanyol i alguns dels principals reptes socials de les passades dues dècades inspiren els més de cent articles d'opinió que Grisolí ha publicat des del 1984 i que ara s'agrupen en un llibre.

VIVIR PARA LA CIENCIA

SANTIAGO GRISOLÍA

COL·LECCIÓ «PAPERS DE PREMSA»

584 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2006

Aquell tòpic del científic aïllat de la societat que treballava incessantment, tancat al seu petit laboratori, ha quedat clarament superat. Al llarg de la història de la ciència ens trobem nombrosos personatges que, tot i la seua devoció per la recerca científica, no han escatimat esforços en la seua projecció social. Santiago Grisolí és un bon exemple d'aquell tipus de científic acostumat als mitjans de comunicació i a la relació estreta amb el poder polític.

Vivir para la ciencia és una compilació d'articles d'opinió escrits per Grisolí entre el 1984 i el 2006 i publicats, al seu temps, en l'ABC. Els articles són més aviat curts, d'unes tres o quatre planes, i en la majoria foren escrits com a articles independents. És per això que Grisolí hi tracta una àmplia diversitat de temes per als quals aporta la seua opinió, més o menys formada dependent del tema tractat.

Els més de cent articles inclosos en *Vivir para la ciencia* apareixen ordenats cronològicament i de manera successiva, aparentment desproveïts de qualsevol dels «artificis» habitualment inclosos en els treballs d'edició d'obres d'aquest estil. De fet, a més dels articles de Grisolí, el llibre només inclou un breu text en el qual Jesús Huguet ens introdueix tant l'autor com la secció de l'ABC en la qual aparegueren publicats la major part dels articles aquí inclosos.

La política científica de l'Estat espanyol és un dels principals temes tractats per l'autor. En aquest sentit, les opinions de Grisolí són especialment rellevants atés l'important paper que ha jugat, i juga, en la política científica de l'Estat i, sobretot, de la Generalitat valenciana. Els articles, però, tenen un caràcter divulgador i apareixen desproveïts d'aquelles dades més tècniques que podrien fer el text de difícil comprensió per a un públic llec en la matèria. D'aquesta manera hi tracta, entre altres: la necessitat de potenciar la cooperació internacional en matèria científica; la necessitat d'ampliar el finançament de la recerca; la importància de les fundacions privades per tal de promoure el desenvolupament de la recerca; algunes de les línies de recerca prioritàries en biomedicina, i la necessitat de reorganitzar el sistema educatiu.

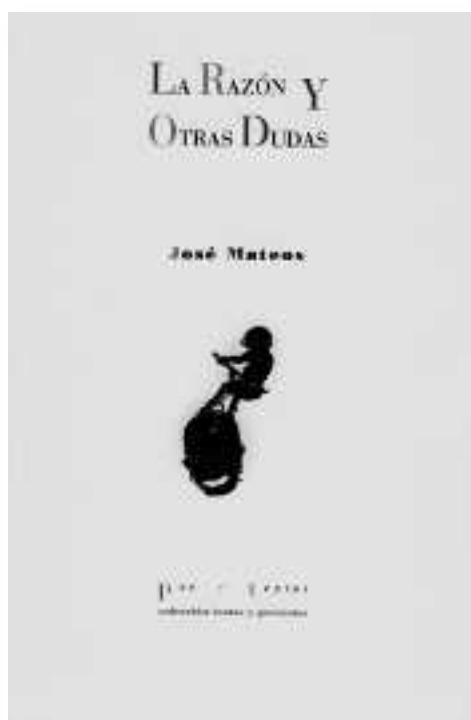
D'altra banda, Grisolí també mostra en alguns dels seus articles una preocupació social que va més enllà de les seues inquietuds científiques. Així, es declara a favor de la defensa de l'horta de València, a favor dels drets dels immigrants o en contra de la invasió d'Iraq per tropes nord-americanes. Ara bé, malauradament, no sempre se situa en favor dels sectors socials més desfavorits. Així, en arribar al dret de les parelles homosexuals a adoptar fills, Grisolí, sorprenentment, opta per oposar-s'hi en una més que forçada al·lusió al «coneixement científic actual».

De manera transversal, en els articles trobarem: anècdotes de la història de la ciència; una contínua referència als grans prohoms de la ciència espanyola, com ara Cajal i Severo Ochoa; dades autobiogràfiques de l'autor, i un discurs amarat dels valors del nacionalisme espanyol contemporani.

Ximo Guillem-Llobat

Entre la metafísica i la literatura

José Mateos se suma amb aquest llibre a un interessant moviment dels darrers anys en les literatures hispàniques en favor de l'assaig literari, és a dir, d'aquella matriu prosística que té un fons reflexiu i una forma de gran exigència estilística.

LA RAZÓN Y OTRAS DUDAS

JOSÉ MATEOS

207 PÁGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2007

Un llibre interessant aquest de *La razón y otras dudas*. L'autor imagina una fabulosa Escuela Popular de Docta Ignorancia i hi fa treballar dos personatges ben curiosos. Per un costat, don Juan Espectro, professor de Metafísica; per l'altre, un deixeble del primer, Eugenio Liendres, professor de Literatura.

Aquesta simpàtica estructura socràtica és una simple excusa perquè l'autor pugui donar solta a tota classe d'opinions relacionades amb els dos camps d'estudi que cobreixen Espectro i Liendres. El resultat és un conjunt de proses (que inclou dues sèries aforístiques, una suposadament obra de Juan Espectro i l'altra d'Eugenio Liendres) estilísticament destacables i d'un fons reflexiu considerable. Fins i tot a l'autor no li falta una mica de la mala llet d'un Nietzsche –per al meu gust–, tot i que no pretenc comparar-lo amb el gegant de Sils-Maria.

Les opinions de Juan Espectro tenen un punt vitalista no menyspreable. Per exemple, classifica els homes en dos tipus: «*los que andan por los suelos y los que vuelan remontados*». Ell aconsella assemblejar-se sempre als segons, «*porque tras cualquier decisión siempre será mejor caer que deslizarse. Que todo lo que vuela, efectivamente, alguna vez cae. Pero que sin embargo, todo lo que se desliza, inevitablemente se arrastra*». I així rebla el clau:

«*El que aspira a lo más grande hasta en su fracaso será grande.*»

Com a teòric de la literatura, Eugenio Liendres no desmereix gens de la metafísica d'Espectro. Seua és l'opinió que «*poesía no es algo que se dice sino la única manera de decirlo*» i que «*prosa son palabras que sustituyen conceptos y objetos para comunicarnos. Poesía, en cambio, son palabras que quieren desaparecer, que quieren dejar de ser palabras. Y que no pueden. Y en ese no poder reside todo su poder*».

En una escena de sabor plenament quixotesc, Liendres explicita la seua visió de la literatura castellana –una visió jeràrquica i sense concessions. Hi descobrim que no li agraden Gómez de la Serna, Valle-Inclán (que només jutja interessant «*para los coleccionistas de estilos*») o els poetes del 27 (amb García Lorca al capdavant), amb l'excepció notòria de Luis Cernuda. Rescata, en canvi, Juan Gil Albert, Leopoldo Panero, Claudio Rodríguez o «*el catalán Joan Vinyoli*». Per acabar, envia també a la crema els iberoamericans, Joyce, Mann o Nabokov. Tot per concloure que «*a las más hondas simas del saber humano se llega disfrutando y dándole vueltas a unos pocos libros fundamentales*». Que així sia.

Victor Cotlliure

Reedición de una biografía valenciana

Se reedita la biografía que Carmelina Sánchez Cutillas, historiadora y escritora, publicó en 1974 sobre su abuelo, Francisco Martínez y Martínez, estudioso de la obra de Miguel de Cervantes, humanista universal y activista de la cultura valenciana a principios del siglo XX, primer traductor de El Quijote al valenciano, editor, coleccionista y etnógrafo entre otras actividades.

FRANCISCO MARTÍNEZ Y MARTÍNEZ.
UN HUMANISTA ALTEANO

CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS
COL·LECCIÓ «BIBLIOTECA D'AUTORS VALENCIANS»
171 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2007

Carmelina Sánchez Cutillas, historiadora y escritora conocida sobre todo por su obra *Matèria de Bretanya*, publicó en 1974 esta biografía de su abuelo Francisco Martínez y Martínez que llevaba agotada largos años.

Del nacimiento de Martínez en Altea en 1866 y el aprendizaje de las primeras letras en la escuela del «Tío Notari» a su fallecimiento en 1946, ya retirado en su población natal, a causa de un ataque de uremia, el libro repasa con apoyo documental amorosamente reunido los principales hitos vitales de este humanista interesado sobre todo por dos temas: Cervantes y la cultura valenciana. Así van desfilando a ojos del lector su traslado a la ciudad de Valencia a estudiar cuando tenía diez años y el viaje de Altea a la capital suponía diez horas en diligencia, su paso por la Facultad de Derecho de la

Universidad de Valencia, donde contrajo el virus de la literatura y conoció a la descendiente de unos hidalgos pasiegos con la que contraería matrimonio, su traslado de Altea a la calle de Gobernador Viejo en Valencia, su precoz viudez al morir su esposa de parto, su soledad posterior y la actividad como miembro de la Junta Directiva de «Lo Rat Penat» y director del Centro de Cultura Valenciana de la Diputación de Valencia, su tránsito por las tertulias literarias de Teodoro Llorente, Martínez Aloy o Roque Chabás... Entre las actividades de Francisco Martínez analizadas en su biografía, Sánchez Cutillas destaca su traducción al valenciano del Quijote y la edición de la Biblioteca de Autores Cervantinos, hoy en la Biblioteca Valenciana, que supuso la exhumación de muchos originales cervantinos antiguos y raros que poseía como coleccionista. Particularmente jugosa resulta la relación de sus discrepancias eruditas con Emilio Cotarelo, Secretario de la Academia de la Lengua, quien mantenía que el Quijote de Avellaneda era obra del valenciano Guillem de Castro. El intercambio de argumentos con Martínez, quien intentaba demostrarle que tal cosa era imposible por motivos tanto estilísticos como históricos, sólo terminó con

el fallecimiento de Cotarelo. Resultan de interés las páginas dedicadas a las relaciones con intelectuales catalanes a los que conoció Martínez en el I Congreso de Historia de la Corona de Aragón celebrado en Barcelona en 1908 y frente a quienes mantuvo una posición de enérgico valencianismo político. La publicación de los tres volúmenes de *Coses de la meua terra*, el libro más conocido de Martínez y Martínez a partir de la antología que Sanchis Guarner editara bajo el título de *Els pobles valencians parlen els uns dels altres*, testimonia el paciente cariño de Martínez por los dichos y hechos de su tierra.

Miguel Catalán

Cal fer política en educació?

Sovint es cau en l'error d'interpretar la política en sentit partidista únicament, quan el seu significat és molt més general i fa referència al procés de presa de decisions en grups humans, i als mètodes per a guanyar i conservar el suport de les persones per a realitzar una acció en grup. I si hi afegim educativa, les alarmes es disparen en una societat molt sensibilitzada en aquest àmbit social.

*POLÍTICA EDUCATIVA, NATURALEZA, HISTORIA,
DIMENSIONES Y COMPONENTES ACTUALES*

AUGUSTO IYANGA PENDI

COL·LECCIÓ «PEDAGOGÍA»

348 PÀGINES

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2006

Com es diu en el pròleg del llibre, no ser polític –o ser apolític– és una forma com qualsevol altra de mantindre postures polítiques, i possiblement caldria afegir-hi que d’una forma més perillosa que manifestant-ho des d’un principi. Perquè la societat occidental sembla que ha perdut l’ideari aristotèlic de considerar la política com la característica intrínsecament humana i l’ha reduïda en el millor dels casos a llançar un vot cada quatre anys i desentendre’s de la *res publica*. A més a més, s’ha creat una imatge negativa de les persones que s’hi dediquen i dels seus efectes, quan tan sols és una minoria la que traspasa els límits ètics i es corromp. Al contrari, són milers i milers els militants silenciosos que posen voluntarisme, esforç i diners a mantindre uns ideals que puguen millorar la convivència de les seues veïnes i veïns. Per altra part, no hauria de sorprendre’ns que l’educació estiguera impregnada de política i que allò polític aspire a ser una vertadera pedagogia. De fet, l’una i l’altra han estat sempre lligades històricament des de Mesopotàmia fins als nostres dies a través de les distintes reformes educatives i de la presa de posició dels partits polítics, l’església i els moviments socials. No obstant, en el nostre estat han estat

poques i tardanes les anàlisis sobre aquest fenomen, però no així les declaracions i les accions violentes que malauradament hi van lligades.

En *Política Educativa* l’autor pretén oferir una visió àmplia de la política de l’educació com a disciplina acadèmica dirigida principalment a aquell professorat i alumnat de les titulacions de Ciències de l’Educació o Pedagogia, Sociologia i Magisteri, on la disciplina és obligatòria, i d’unes altres carreres on apareix com a optativa. Però també pot resultar una eina important per a tots aquells que tenen contacte amb el sistema educatiu, des de la inspecció fins als equips directius, empresaris i funcionaris de l’administració implicats.

El volum està estructurat en una primera part sobre els fonaments de la política de l’educació; la segona part tracta de la concreció d’aquesta activitat en l’Estat espanyol fonamentalment, i la tercera part estudia la globalització neoliberal. Finalitza el llibre amb una extensíssima bibliografia, on trobem a faltar un major nombre d’obres del segle XXI, una estructuració per temes o capítols i algunes pàgines web que arrodonisquen el gran treball de síntesi realitzat.

Enric Ramiro Roca

Catòlics i nacionalistes

L'autor reivindica la tasca d'Acció Nacionalista Valenciana en el foment d'una consciència nacional valencianista des de files catòliques i conservadores, en un moment polític convuls tant en l'Estat espanyol com a Europa, en plena dècada dels anys trenta del segle xx.

TEMPS D'ACCIÓ. ACCIÓ NACIONALISTA VALENCIANA
(1933-1936)

AGUSTÍ COLOMER FERRÀNDIZ

XIII PREMI «FRANCESC FERRER PASTOR
D'INVESTIGACIÓ», 2006

151 PÀGINES

EDITORIAL DENES, VALÈNCIA, 2007

Com s'ha assenyalat en diverses ocasions, una de les raons que s'addueixen per explicar l'escàs ressò del nacionalisme polític entre la societat valenciana és el desinterés i profund espanyolisme que mostraren la burgesia i les classes altes urbanes i conservadores en el procés de modernització social a finals del segle XIX i, sobretot, al llarg del segle XX. Possiblement, si la Guerra Civil no haguera esclatat, la situació seria diferent. Això, no obstant, mai ho sabrem. De tota manera, eixa és la impressió que un té després de llegir el treball d'Agustí Colomer, on s'esforça a demostrar la participació pública i la vitalitat d'Acció Nacionalista Valenciana (ANV) (més tard Acció Valenciana) des de la creació en el 1933 fins a la dissolució a l'inici del conflicte bèl·lic, el 1936. A partir de l'estudi del seu propi setmanari, *Acció*, l'autor ens presenta una trajectò-

ria complexa que qüestiona la superficialitat amb què habitualment s'ha tractat esta formació política, acusada de nacionalcatòlica, reaccionària i visceralment anticatalanista i antirepublicana. A diferència d'estos prejudicis, Colomer destaca el perfil nacionalista d'una força política que té per marc nacional el territori valencià i que arriba a demanar el dret d'autodeterminació en una incipient campanya per l'Estatut d'Autonomia. Al mateix temps, instaura la celebració de la Diada de Dol Nacional el 25 d'abril i pressiona les autoritats perquè incorporen el valencià a l'ensenyament, sobretot universitari. Això sí, els seus membres sempre es referiran a la llengua pròpia com a valencià o llengua valenciana, el que no significa que siguen especialment secessionistes. Com es remarca, les relacions amb els ambients polítics cristians i literaris catalans són ben cordials, s'adhereixen a les Normes de Castelló i filòlegs unitaristes, com Carles Salvador, col·laboren en les seues publicacions. El que resulta innegable és la seua orientació catòlica. En una època en què impera el laïcisme, ANV reclama el dret a la presència de la religió en la vida pública, la qual cosa, juntament a una certa preocupació social, els situa en l'òrbita de

la democràcia cristiana al costat de partits com Unió Democràtica de Catalunya. Eixa fe també els porta a criticar el feixisme, al qual consideren incompatible amb el cristianisme, i a no participar de les simpaties que desperta esta ideologia entre sectors de la dreta espanyola, amb els quals mai estaran còmodes del tot.

Una vegada aclarides les coses, l'autor passa de puntetes sobre el limitat suport popular de què gaudia l'organització, que restringeix la seua incidència a uns cercles benestants amb poca capacitat (i voluntat) d'implicar les classes més desfavorides. Igualment, i per la seua transcendència, es troba a faltar algun comentari sobre la trajectòria dels seus membres des de la postguerra fins a l'actualitat. No cal oblidar que estos van poder desenvolupar les seues activitats professionals durant el franquisme i que, quan pogueren reprendre novament esta experiència en la transició, alguns membres com Xavier Casp o Miquel Adlert decidiren apostar clarament per les tesis secessionistes. Unes postures que encara cuegen en algunes formacions polítiques i que han frustrat qualsevol possibilitat de crear una veritable dreta nacional valenciana.

Àlvar Peris

Uns recursos per a reflexionar i treballar en l'institut

Aquestes dues propostes didàctiques ens obrin uns camins pràctics per a la renovació pedagògica. Mitjans de comunicació i ciències socials s'hi donen la mà d'una forma agradable i sobretot útil per a navegar per la secundària.

PER A QUÈ ENS SERVEIXEN LES CIÈNCIES SOCIALS?

SUSANNA FRANCÉS I TOMÀS I VICENT LUNA I SIRERA

PARÈNTESI: UN PERIÒDIC A L'INSTITUT

PILAR GARCIA VIDAL I CARMEN RODRÍGUEZ GONZALO

129 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2006

En realitat es tracta de dos llibres en un sol volum. Dos llibres que comparteixen el reconeixement del IV Premi «Caixa Popular –Enric Soler i Godes d'Experiències Pedagògiques a l'Escola» en l'edició de 2003, en les categories de premi i finalista. Però també comparteixen moltes més coses, com és la realització per persones que s'han distingit per la innovació educativa des dels seus centres i per constituir dos projectes experimentats en la pràctica quotidiana.

Per a què serveixen les ciències socials? ens aproxima a la típica pregunta de l'alumnat que inicia l'ESO i que després de passar per la Primària i d'estudiar Coneixement del Medi, no n'entenen molts dels continguts. És l'època dels tòpics sobre els grans personatges i una història incomprendible amb un gran temari enciclopedista i una barreja de geografies que deixa poc de temps a l'estudi de l'entorn i a la pràctica. I aqueix és l'objectiu d'aquest projecte dels professors Luna i Francés: dotar els alumnes de les eines necessàries per tal de poder interpretar-la. Tot un repte ambiciós.

Parèntesi és la creació d'un periòdic a l'institut nascut a l'ombra de l'assignatura Redacció i Disseny de Premsa. Es tracta d'una experiència pedagògica que suposa la posada en marxa d'un

diari a l'aula amb alumnes de Secundària des de tots els vessants: periodisme, composició, tira còmica, publicitat o fotografia. I tot per a ensenyar a llegir d'una manera crítica en una societat cada vegada amb més informació i més manipulació, on la veritat difícilment s'arriba a albirar. Aquesta proposta didàctica és un conjunt de recursos flexibles que es poden introduir en qualsevol àrea de llengua, i es caracteritza per l'estructuració i la claredat.

En conclusió, dos regals pedagògics per a totes aquelles persones interessades en la renovació educativa, en la reflexió i en la recuperació del sentit de les paraules tal com ens suggeria Paulo Freire. Globalment, és un volum molt estructurat, clar, amb solucions didàctiques, recursos i propostes originals que es completen amb una reduïda bibliografia i il·lustracions en blanc i negre, on únicament es troben a faltar adreces de pàgines web i un format més adient.

Enric Ramiro

El crepuscle de la raó

Joan Garcia del Muro (Lleida, 1961) s'ha donat a conèixer en els darrers anys com un d'aquests filòsofs preocupats per una aplicació pràctica de la seua disciplina. Amb *El pensament ferit* (1999) ja va guanyar el premi d'Assaig Mancomunitat de La Ribera Alta, que s'ha tornat a endur amb *Com ens enganyem*.

COM ENS ENGANYEM

JOAN GARCIA DEL MURO

«PREMI D'ASSAIG MANCOMUNITAT DE LA RIBERA ALTA»

197 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

El que Joan Garcia del Muro anomena «autoenganyar-se» en aquesta interessant dissertació, té un nom realment més apropiat. Ell es refereix a un inquietant fenomen que es pot resseguir al llarg del segle xx, i els tentacles del qual arriben fins l'actualitat. Es tracta del silenci de la raó o, si voleu, de la llarga marxa del post-modernisme en el seu indissimulat propòsit d'adormir les consciències, alleugerir el pensament (com aquell que lleva del seu llit les mantes i les flassades d'hivern per poder passar còmodament l'estiu... en ple gener!) i, com a conseqüència inevitable, difondre la ceguesa voluntària com a mecanisme d'interpretació de la realitat.

Garcia del Muro indaga la responsabilitat d'aquest estat de coses i conclou que cal buscar-ne la primera causa en la difusió de l'individualisme d'arrel romànica –fecunda en l'àmbit artístic, però nefasta en el social–, que desemboca, tan inopinadament com es vulga, en les ideo-

logies totalitàries del segle XX (nazisme, feixisme, estalinisme), autèntiques *un-philosophien*, per seguir la terminologia d'Edmund Husserl.

Però no cal pensar que el problema es va acabar amb la derrota d'aquestes *contra-filosofies*. Com diu l'autor: «Les contrafilosofies de mitjan segle passat, igual que el Cid, han aconseguit una victòria pòstuma. Amb la derrota del pensament *fort*, s'ha esvaït, també, la possibilitat d'un pensament crític *fort*». I, com a símptoma, «l'actitud calculadorament humil de les elits intel·lectuals, que han renunciat a mirar la realitat, més preocupades per mantenir el seu estatus i els seus privilegis que per assumir les responsabilitats que els pertocarien».

El resultat d'aquesta dimissió de la raó salta a la vista, i és un catàleg d'amenitats que abasta des de Hitler fins a Abu Grahíb. Caldrà recordar ací, en efecte, la ceguesa voluntària de les potències occidentals que no van saber comprendre l'amenaça del Tercer Reich, o la dels intel·lectuals europeus dels anys cinquanta que, contra les evidències ja palmàries, s'esforçaven a proclamar-se prosoviètics. Però el catàleg és molt més actual, perquè arriba fins ara mateix: «Les Nacions Unides utilitzant els seus recursos no per a aturar el genocidi de Rwanda sinó per mirar d'invisibilitzar-lo. Els governs europeus posant el crit al cel contra l'administració Bush i les seues pràctiques

criminals a les sinistres presons de Guantánamo o Abu Grahíb mentre, amb l'altra mà, donaven suport a aquestes pràctiques i hi cooperaven tot posant els seus aeroports al servei dels vols secrets que la CIA utilitzava per traslladar sospitosos a aquests mateixos presidis. Una comunitat internacional que decideix que la millor manera de posar fi a la crisi provocada per uns centenars d'immigrants que, en la seua desesperació, intentaven escalar la tanca metal·litzada que separa la pobresa de l'opulència [a Melilla, l'any 2005], és pujar-los a tots en autobusos i abandonar-los al bell mig del desert del Sàhara, amb una manta i una ampolla de plàstic de mig litre d'aigua.»

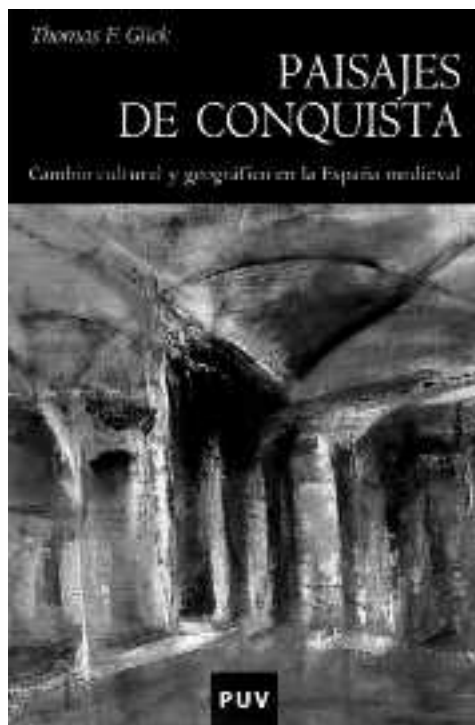
Contra tanta barbàrie, l'única solució ha d'implicar un nou contracte amb la realitat –hem d'aprendre a *vore-la* per a poder *dir-la*– i, sobretot, recuperar l'estatus i el prestigi de la raó, atacada ara per tota mena de miratges interessats, emocionalitzacions banalitzadores i doctrines irresponsables.

Una proposta ben interessant de Joan Garcia del Muro, i a la qual només li trobaria un però: és una llàstima que la seua lucidesa expositiva no vaja acompanyada per un major esforç en el nivell de la forma. S'hauria unit així la pertinència del contingut amb la bellesa de l'estil, en la més noble tradició il·lustrada.

Victor Cotlliure

Fortalezas musulmanas y castillos cristianos

Tres dècades després de la publicació de la seua tesi sobre l'horta medieval, Thomas F. Glick ha elaborat una monografia sobre les transformacions culturals i territorials que comportaren les colonitzacions musulmana i feudal de la península ibèrica.

PAISAJES DE CONQUISTA. CAMBIO CULTURAL
Y GEOGRÁFICO EN LA ESPAÑA MEDIEVAL

THOMAS F. GLICK

COL·LECCIÓ «DESARROLLO TERRITORIAL»

253 PÀGINES

PUV, VALÈNCIA, 2007

El 1995, Thomas F. Glick va publicar una obra, *From Muslim fortress to Christian castle*, en la qual s'estudien els canvis culturals i territorials esdevinguts a la península ibèrica des de l'arribada dels musulmans al segle VIII fins a la consolidació de la societat feudal cristiana. El Servei de Publicacions de la Universitat de València decidí publicar-ne la versió espanyola i encarregà la traducció de l'obra al medievalista Josep Torró. El diàleg entre autor i traductor va anar a poc a poc enriquint un text, que finalment el nord-americà configurà com un nou treball, aquest *Paisajes de conquista*. De fet, paradoxalment, a hores d'ara el que està en marxa és una traducció a l'anglès del nou llibre.

L'obra sintetitza trenta anys d'investigació històrica, amb debats no exempts de polèmiques, que han contribuït a millorar notablement el nostre co-

neixement dels territoris i les societats de l'Espanya medieval. El món rural tardoromà serveix de punt de partida, amb l'objectiu de desmuntar antigues teories que defensaven la continuïtat de les *villae*, alqueries islàmiques i llocs cristians. Així doncs, segons l'autor, l'arribada dels musulmans estableix un nou ordre espacial, definit per unes particulars estructures de poblament i reg i caracteritzat per la complexitat etnogràfica. La posterior colonització cristiana comportà una nova reordenació del territori, una segona transició tècnica i social ben documentada, de la qual se serveix l'autor per teoritzar sobre els canvis culturals.

En aquests trenta anys, la història social d'Al-Andalus i els feudals s'ha beneficiat de nombroses contribucions. La major part d'elles provenen del camp de l'arqueologia extensiva, una metodologia que arribà de la mà de Guichard a l'inici dels vuitanta i que ha estat profusament aplicada per diversos autors espanyols a les antigues terres de la Corona d'Aragó i del Regne de Granada. A tot aquest bagatge el llibre hi afegeix un paradigma desconsiderat per la historiografia espanyola, la teoria de Bulliet sobre la conversió, a partir de la qual Glick construeix la seua visió de l'etnogènesi d'Al-Andalus.

El regadiu és un referent recurrent en l'obra, atès que és també la pedra angular de l'articulació territorial del món andalusí i una peça clau per entendre l'estratègia colonitzadora dels cristians. En conseqüència, l'autor analitza la transferència física i cultural dels regadius des d'aspectes hidràulics i institucionals, per tal d'elaborar una comparança de la societat andalusina i la feudal.

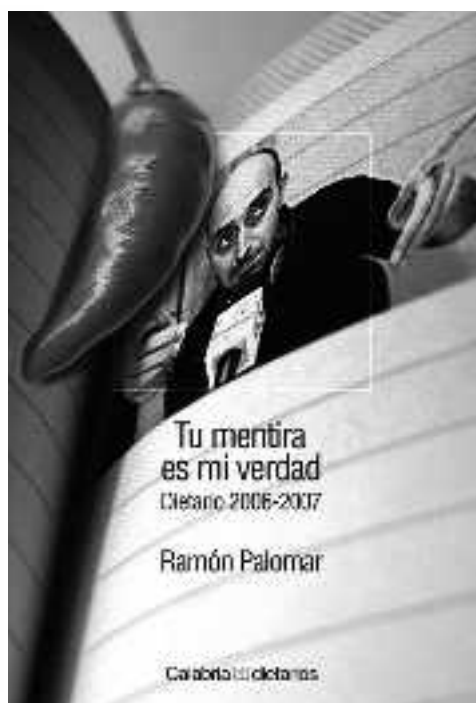
Es tracta, en definitiva, d'una reflexió magistral sobre l'Espanya medieval, a càrrec d'un autor que ha dedicat la major part de la seua carrera a l'estudi de la tècnica, la ciència i la cultura de musulmans i cristians. Només amb aquesta experiència es pot confegir una obra de síntesi tan aclaridora i estimulante. No cal que la recomane a cap especialista, però no puc estar-me de fer-ho a tots aquells que, sense ser experts en la matèria, volen delectar-se descobrint com han canviat Al-Andalus i els feudals en trenta anys.

Carles Sanchis Ibor

La València de Palomar

Al llarg de les pàgines d'aquest dietari, el periodista Ramon Palomar ens mostra la seua particular visió de la vida i ens retrata una part de la seua quotidianitat en una València que coneix i freqüenta.

TU MENTIRA ES MI VERDAD.
DIETARIO 2006-2007

RAMÓN PALOMAR

COL·LECCIÓ «CALABRIA», 25

280 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

Ramón Palomar és, sens dubte, un home polifacètic en el panorama de la comunicació, conductor del magazín diari *Abierto al mediodía*, en Punto Radio Valencia; columnista en el periòdic *Las Provincias* i en la revista *El Turista Accidental*; conductor de programes televisius i tertulià ocasional en uns altres, o presentador d'esdeveniments són només una mostra del seu llarg currículum.

Aquest llibre no és la seua primera incursió en el món de la literatura, ja que anteriorment va arreplegar en el volum *El ojo y la bala*, publicat per Federico Doménech en l'any 1995, les seues col·laboracions diàries en el periòdic *Las Provincias*. A través de les pàgines de *Tu mentira es mi verdad*, Ramon Palomar se sincera amb el seu públic i conta, amb tot detall, algunes de les anècdotes, curiositats, pensaments, relacions professionals, amistats i passatges de la seua vida privada-pública durant el període comprès entre els anys 2006 i 2007.

El llibre manté l'interès del lector tant per la varietat temàtica com per tenir una prosa fluïda, en la majoria dels casos en clau

d'humor. L'autor intenta en tot moment allunyar-se d'una escriptura artificiosa i opta per la naturalitat, aquella que li permet reflectir millor la seua manera d'ésser i que l'ajuda a mostrar un Ramon Palomar tal com és, sense parany.

Però a través d'anècdotes i passatges de la seua vida, l'autor utilitza aquest dietari per definir-se a si mateix i descriure la vida que li agrada viure. La lectura ens proporciona claus per saber que és una persona una poc tímida, un gran i apassionat lector, especialment preocupat pels aspectes econòmics, amic dels seus amics, «admirador» de les dones de tota classe i condició, i predisposat a certs plaers que li ofereix la vida, sobretot la nocturna. Durant aquest any, una miqueta aclaparat per traspasar la barrera psicològica dels trenta anys, reconeix que les seues necessitats i gustos han anat canviant i han provocat una necessitat de moderació en determinades conductes. Ell mateix ho descriu així: *«Teniendo en cuenta que fumo como un bellaco y que pimplo duro cuando las fiestas, las vísperas de fiestas e incluso los días laborables si así se tercia, soy el clásico ejemplo de persona que a partir de ahora juega a la ruleta rusa[...] Tampoco pienso cambiar de estilo de vida salvo, naturalmente, que reciba un susto de muerte que me obligue por prescripción facultativa [...] a abandonar mis pequeños vicios. De momento aguanto [...] desde algunos años he restringido mis salidas [...] porque me lo pedía el cuerpo [...] al final las resacas se*

tornaron insoportables, eso por una parte, y por otra, francamente, empezó a martillearme la sensación de perder el tiempo [...] desaparecí del circuito nocturno sin estridencias.»

En unes altres parts del dietari s'encarrega de passar comptes i descriure el tarannà d'algunes persones amb les quals s'ha relacionat al llarg de la seua vida professional, de les quals no guarda un record massa agradable. Però Ramon Palomar també se sent especialment agraït, i sorprès, amb els seguidors dels seus programes i de les columnes diàries que l'animen a continuar en el seu quefer diari encara que, de vegades, es trobe cansat: *«Siempre me sorprende que me reconozcan, y calculo que por lo menos dos o tres veces a la semana eso pasa»*, encara que procura mantenir els peus a terra davant del que ell entén com a fama quan afirma: *«Si la fama catódica se te sube a la chola es que eres imbécil, y si eres imbécil, en este negocio duras poco»*.

Especialment orgullós se sent del seu cercle d'amistats més íntim, als quals coneix bé des de fa anys i amb els quals comparteix riures, pesars, festes i també vacances.

Tu mentira es mi verdad és un llibre divertit que farà als lectors conèixer la veritable personalitat del periodista i la seua particular visió de la vida. Aqueixa vida que, en alguns moments, contada pel seu protagonista resulte tan diferent a la de la resta de mortals que compartim amb ell aquesta ciutat.

Jorge Delgado

Osmosi inversa

Carlos Marzal (València, 1961) és sobrerament conegut especialment com a poeta, també com a novel·lista i traductor. Ara bé, el que ja no resulta tan habitual és descobrir la seua incursió com a polissó en el món de l'art. I francament, es tracta d'un viatger de luxe per a retratar el país.

EL CUADERNO DEL POLIZÓN. APUNTES SOBRE ARTE

CARLOS MARZAL

COL·LECCIÓ «CORRESPONDENCIAS», 2

285 PÀGINES

PRE-TEXTOS I UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA,
VALÈNCIA, 2007

Llicenciat en filologia hispànica per la Universitat de València i professor de secundària, ha estat vinculat força al corrent estètic que ha estat denominat amb major o menor encert com a «poesia de l'experiència». No parlarem ací dels nombrosos guardons ni dels reconeixement rebuts, sinó del viatger que d'amagatotis s'escola en el país de l'art. Dins la fructífera col·laboració entre l'Editorial Pre-Textos i la Universitat Politècnica de València, materialitzada en la col·lecció «Correspondencias» (especialment adreçada a explorar la realció entre les arts plàstiques i la literatura) des de textos de caire assagístic, poemes, prosa poètica, articles de premsa, textos de celebració de caire ocasional o d'homenatge, conferències, i un llarg etcètera. Aquest caràcter adventici no minusvalora en cap sentit el valor de l'obra: ans el contrari, ofe-

reix una visió deliciosament polièdrica del que pot suposar la incursió d'un bon escriptor en un altre camp artístic. Lamentablement, no és un fet que hi sovintegi, amb la qual cosa encara ens hi podem alegrar més, si cap.

El recull és dividit en set parts que, si fa no fa, vénen a acollir aquelles produccions amb una mínima semblança formal o intencional entre elles. De la primera, ens agradaria destacar *El vagabundo y la ciudad de las ciudades* on el poeta revisa la seua relació amb la ciutat nadiua, alhora que esdevé una mena de guia espiritual per als visitants morals de la ciutat. La segona part es titula *Un maestro carnal* i constitueix una aclaridora i personalíssima aproximació a la figura de Lucien Freud tot prenent com a guia l'obra *Reflex amb dos infants [autoretrat]*. Cal remarcar que la prosa de Marzal resulta d'una netedat i una pulcritud realment contundents. Cap mot sobra o fuig, tot encaixa com a peces sinuoses i tan ben encaixades que més que discurs el text se'ns presenta com un continu musical. La tercera part ha estat titulada *Tablillas* i ací l'autor repassa pintors com Salvador Dalí, Francis Bacon, Rosa Martínez-Artero i José Saborit. A *Bestiario inmueble* publica un bestiari modern; és a dir, en la millor tradició medieval,

recupera una sèrie de mobles/objectes de la vida quotidiana moderna i «especula» sobre ells. El resultat és, senzillament, impagable. Dins l'apartat *Nitrato de plata*, òbviament, parla de la fotografia tot obrint el camp amb una reflexió sobre el fet mateix del significat de la fotografia en la memòria personal i col·lectiva. També escriu sobre l'obra de Fernando Manso, acompanyat d'una sèrie d'aforismes sobre la boira, tan present en les realitzacions que analitza d'aquest fotògraf. En la sisena part, *Volumen*, analitza i recrea les escultures de Juan Asensio. Al seu torn, la setena part, *Con bastidor*, la més extensa del recull, es passeja per les obres de diversos pintors (es tracta d'escrits procedents de catàlegs d'exposicions), com són José Saborit, Peyró Roggen, Antonio Domènech, Manuel Sáez, Lorenzo Saval, Javier Chapa i Chema López. Finalment, a *A mano alzada* recull «seis poemasy una prosa» com a brillant corolari d'aquest volum, pulquèrrim en les idees i en el llenguatge... Com si la millor pintura, vaja, haguera impregnat les paraules del poeta.

Alexandre Navarro

Los ilustrados, el origen de la imprenta y el catálogo de incunables españoles es un estudio riguroso del tratamiento de la bibliografía en la época ilustrada, la imprenta, su origen y los libros incunables. El libro está estructurado en dos grandes apartados por una parte un amplio Estudio preliminar y por otra una sección de «Documentos» de gran valor bibliográfico. Un trabajo de consulta imprescindible, ameno y accesible, escrito por el historiador D. Antonio Mestre, Premio Lluís Guarnier 2007, que nos aproxima a una época importante en nuestra historia, la España y la Valencia del siglo XVIII.

Biblioteca Valenciana
Un focus cultural de la nostra
Comunitat Autònoma

Lluís Guarner. El legado de una pasión literaria es una obra que recoge el testimonio y el recuerdo de la obra de Lluís Guarner, el gran representante de las letras valencianas nacido en Benifairó en el año 1902.

Una excelente obra de Juan Antonio Millón que arrojará luz para que se conozca mejor su legado y se profundice en su obra.

Durante los años cincuenta, el entonces joven profesor e investigador Ignacio Soldevilla Durante entabló una relación profesional y afectiva con el escritor Max Aub. Esta relación se cimentó a través de la abundante correspondencia que se intercambiaron hasta el año 1972, año de la muerte del escritor en Ciudad de México. Estas cartas constituyen un excelente testimonio del devenir de aquellas relevantes décadas del pasado siglo y son una muestra de los anhelos y realidades, logros y fracasos, detalles de la biografía particular y la historia colectiva.

Receptes borroses contra el sofriment infantil

Les situacions adverses que pateixen els més menuts poden ser, diu l'autora, una oportunitat per a créixer i madurar. Concebut com un manual d'orientació per a famílies i educadors, aquest llibre intenta donar pautes perquè els infants superen els danys psíquics.

INFANCIA Y RESILIENCIA:
ACTITUDES Y RECURSOS CONTRA EL DOLOR

AMPARO CATRET MASCARELL

COL·LECCIÓ «EXPERIENCIAS DIDÁCTICAS»

130 PÀGINES

EDITORIAL BRIEF, VALÈNCIA, 2007

El terme «resiliència» fa referència a la capacitat que tenen les persones per a superar fets traumàtics i per a continuar projectant-se en el futur. El concepte, que prové del camp de la física, serveix per a designar la capacitat d'alguns materials de recobrar la seua forma original després d'haver estat sotmesos a altes pressions. Així, la resiliència desafia els professionals de la salut, les ciències socials i l'educació per trobar mecanismes i pràctiques que permeten promoure aquesta condició en persones que s'enfronten amb situacions hostils. La resiliència apunta al repte d'encarar el futur a pesar dels esdeveniments desestabilitzadors, les condicions de vida difícils i els traumes greus.

Situat en un corrent de la psicologia positiva i dinàmica, aquest manual pretén servir de guia per a la salut mental dels infants, vist el suposat èxit

de les pautes proposades en xiquets i adolescents que, havent viscut una situació traumàtica, han aconseguit encaixar-la i segueixen desenvolupant-se i vivint, fins i tot amb aparent normalitat, com si el trauma viscut i assumit haguera desenvolupat en ells recursos latents i insospitats.

Encara que les respostes de resiliència han estat considerades fins i tot com a patològiques per alguns experts, hi ha autors com Borís Cyrulnik, molt citat en aquestes pàgines, que afirmen de forma contundent que la resiliència és una resposta comuna que indica un ajustament saludable a l'adversitat. La sobreprotecció, present en societats com les nostres tan proclius a reduir els nivells de tolerància al dolor, no és problemàtica mentre la vida dels infants no topa amb un petit esdeveniment que els sorprén i els desestabilitza. «Aleshores –diu Cyrulnik–, retrauen als seus pares estupefactes que no els hagen armat mai per a la vida, cosa que és injusta per a aquests pares, però no falsa.»

Amb aquests pressupòsits, el llibre ofereix una sèrie de bastides per a resistir les macadures de la ferida psicològica i agafar alhora l'impuls de la reparació psíquica que acompanya la resistència mateix. Per aconseguir que la resi-

liència s'instal·le en les conductes infantils resulta confusa, però, la conjunció de registres del text, des de la presumpta reflexió filosòfica fins a l'aproximació psicològica, tot passant per les pautes de conducta i, fins i tot, els models morals i de política educativa. El fet de referir-se de manera insistent a un únic model de família, «estable i feliç», o afirmar que calen «lleis que respecten la llibertat per a triar aquells col·legis o institucions educatives on els idearis reforçaran la tasca educativa dels progenitors i intentaran esmenar deficiències o buscar solucions o mediació per a xiquets amb llars desunides», qüestiona i desvirtua les tesis apuntades.

Rafael Miralles Lucena

Tres grans metròpolis

L'autor conta l'experiència que ha viscut en tres grans metròpolis: París, Nova York i Londres. Els relats que en fa no són, però, un recorregut més o menys anecdòtic i turístic, sinó la narració de la memòria personal en què les evoca.

PONT DE L'ALMA
SEGUIT DE CINCUENTAY TRES Y OCTAVA
I DE 10 RILLINGTON PLACE

JOSÉ MARÍA CONGET

156 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2007

L'autor, en una nota de la contraportada d'aquest volum, escriu que *Pont de l'Alma* –que és el primer i més llarg dels tres relats– «*presenta el testimonio autobiográfico, con expresa vocación de texto menor, de alguien que vivió en París sin apenas enterarse de su permanente fascinación*». Els altres dos, *Cincuenta y tres y Octava* i *10 Rillington Place* –que és el més curt– tenen igualment un caràcter autobiogràfic.

Ara bé, cal tenir en compte, l'autor mateix ens adverteix cap al final de *Pont de l'Alma*, que *la falsedad esencial de los libros autobiográficos (...) procede del orden artificioso con que, en beneficio de la comunicación, una existencia se desarrolla cronológicamente hasta el momento en que se tomó la decisión de componer un volumen con todo ese magma de la vida de cada uno que ya no será magma en las páginas*. Naturalment, la «falsedad» de què parla José María Conget, es resol, en definitiva, en la dimensió literària del text. Que és el que realment importa. L'autor l'ha treballada amb un estil viu, espontani, mogut, ocupant-se no tant de l'anècdo-

ta autobiogràfica, com de les vivències que ha generat en ell, narrant-les i comentant-les sobre la marxa. És el relat que en fa, el que resulta interessant i atractiu. *Pont de l'Alma* és un text centrat en l'estada de l'autor a París, durant setze mesos. No hi trobem, però, la narració de la ciutat o dels itineraris de l'autor. El plantejament del relat respon justament a la decisió literària de fer tot el contrari, de presentar-se en el context d'un París gairebé absent, implícit, de centrar-se en el treball que hi fa —organitzar i presentar actes culturals— o en l'apartament que ocupa, i de contar-nos les adversitats que pateix —tres coixeres successives, timbals que sonen en els seus malsons, despertades, telèfons, igualment somiats, i un contestador que funciona malament esborrant i barrejant les gravacions, la consciència de trobar-se ja lluny de la joventut. Es tracta, doncs, de la història de «alguien que vivió en París sin apenas enterarse de su permanente fascinación». Hi ha, durant tot el recorregut d'aquest relat un to melancòlic i divertit alhora, malícia i nostàlgia, avorriment i cansaments. «*Voluntariamente quejumbrosos —escriu— surgen estas evocaciones de mis meses en París, un lamento que ojalá la ironía implícita rebaje i matice con precisión*». En el fons se sent el toc, el to, de l'èlegia de Manrique, alguns versos de la qual, intercala l'autor en el moviment mateix de l'escriptura del text. Amb un punt d'ironia, és clar. Del lament passem a una mena de joia, el següent relat, *Cincuenta y tres y Octava*. L'autor se'ns presenta acompanyat

de la seua dona i una filla, instal·lat en un pis d'un edifici del carrer 53, que fa cantó amb la Vuitena avinguda. Ara és Nova York, una altra ciutat mítica la que l'autor ha triat per parlar-nos de l'estada que hi va fer. Nova York, ara, està ben present, tot i que en gran part, és la presència que té per a l'autor des del seu apartament i el que hi veu des de la finestra, amb estranys sorolls que acaba identificant tot sorprenent-se. «*Hablaré —diu— de mi calle, de algunas esquinas cerca de mi calle...*» Ho fa mogut per l'amor, la fascinació que sent pel «seu» Nova York, en què realitat i ficció —cinema, sobretot— es barregen en la seua memòria. Finalment, *10 Rillington Place*, Londres, l'altra gran metròpoli de la peripècia autobiogràfica de l'autor, que ens parla primer del Londres tòpic, amb la seua boira, el Big Ben, els assassins de les cròniques i dels novel·listes... «*También, yo, al principio, identifiqué Londres por la niebla de sus ficciones*». Després, durant la dècada dels seixanta, un altre Londres, ja sense boira i amb els Beatles i James Bond, que desmentia la primera imatge, fabulosa, de la ciutat. Més endavant viurà la ciutat durant molts anys amb la llibertat que la «Celtiberia» franquista li negava, i a poc a poc retrobarà el Londres de la seua infantesa. I, la gran sorpresa!, acabarà sabent que al pis que ocupava —10 Rillington Place— hi va viure un famós estrangulador. Fins i tot acabarà veient la boira que en el seu passat personal l'havia fascinat.

Josep Iborra

Sobre lectures, músiques i ciutats

Toni Mollà enceta la sèrie «Al pas dels dies» amb *Quadern d'entretemps*, uns textos datats els mesos de tardor de no importa quin any amb els quals vol donar continuïtat al dietari *Espill d'insolències*, on trespava la senda oberta per Fuster i Pla.

QUADERN D'ENTRETEMPS

TONI MOLLÀ

150 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

Fa uns anys, l'aparició de l'assaig *Espill d'insolències*, de Toni Mollà (Meliana, 1957), va sacsejar el panorama literari valencià. Les opinions que hi expressava no van agradar alguns personatges als quals el retrat que els feia Mollà no va complaure gens ni mica. Però, més enllà dels focs d'artifici de la polèmica, i potser una mica massa difuminat per l'excés de soroll, hi havia un text que començava a aprofundir amb profit en la senda oberta pels dos autors que Mollà té per mestres: Josep Pla i Joan Fuster. Una tasca, la d'opinar «amb voluntat literària expressa», que ara l'autor de Meliana continua amb *Quadern d'entretemps*, el dietari que acaba de publicar i que suposa el primer lliurament d'una sèrie que s'aixoplugarà sota el títol d'*Al pas dels dies*. Si *Espill d'insolències*, publicat l'any 2000, donava eixida a anotacions escrites entre 1992 i 1997, aquest Qua-

dern d'entretemps recull textos agrupats sota els epígrafs dels quatre mesos de la tardor, del setembre, doncs, al desembre, «no importa de quin any concret». Com diu Mollà, per a ell la tardor «correspon a la primera estació [...] segons la meua comptabilitat particular». No ho discutirem: com per a ell, ho és per a tothom que fa vacances a l'estiu, possiblement, i en especial per al gremi de la docència. Donem, doncs, per bo aquest inici de calendari i esperem els tres nous lliuraments que completaran l'any.

Ja podem avançar que aquest *Quadern d'entretemps* no generarà la polèmica del seu predecessor. Potser és cert, com diu l'autor citant Enric Bou i Joan Fuster, que els textos que presenta es mouen a mig camí entre els «papers privats» i «la voluntat d'intervenció pública». Però, en aquest cas, la bàscula s'inclina molt més cap als primers. O, dit d'una altra manera potser més exacta, aquesta voluntat d'intervenció pública incideix molt menys en l'àmbit més pròxim. No hi abunden les referències a la realitat política, econòmica, social, cultural o directament literària del País Valencià. En canvi, sovintegen els comentaris sobre les lectures preferides de l'autor o sobre els seus autors predilectes, la música que escolta

–jazz, sobretot– o les ciutats que trepitja: París, Nova York... Són freqüents les cites, algunes comentades, per fer el text més passador al lector comú, i d'altres simplement col·locades com a crossa de les opinions personals de Mollà. Malgrat tot, la perícia narrativa de l'autor és capaç de transformar aquesta constel·lació de referències en uns textos capaços d'integrar (d'interessar) el lector. I ho fa a través d'una capacitat de reflexió incisiva i d'una exposició neta que fan d'aquest quadern un llibre de temàtica plural, lectura amena i pòsit suculent.

Vicent Usó

Román de la Calle, ayer y hoy

El ojo y la memoria es un interesante libro de consulta para historiadores, especialistas en Estética y amantes del arte en general. El profesor Román de la Calle ofrece al lector una visión personal de la Historia del Arte Contemporáneo valenciano a través de diferentes artículos.

EL OJO Y LA MEMORIA. MATERIALES PARA UNA
HISTORIA DEL ARTE VALENCIANO CONTEMPORÁNEO

ROMÁN DE LA CALLE

339 PÁGINAS

PUV, VALÈNCIA, 2006

Román de la Calle es filósofo, escritor y crítico de arte. Cuenta con una importante y destacada trayectoria profesional dentro del mundo del arte, catedrático de Estética y Teoría del Arte de la Universidad de Valencia, desde el año 2004 es director del Museo Valenciano de la Ilustración y la Modernidad, y es autor de una amplia bibliografía relativa a la Historia del Arte. En su bibliografía cabe destacar las obras que versan sobre Estética, crítica de Arte y diferentes monografías de artistas contemporáneos.

El libro *El ojo y la memoria* se aleja del esquema seguido en publicaciones anteriores y se presenta como un libro muy personal, en donde el autor intenta, a través de diferentes textos, dar su particular visión de la Historia del Arte Contemporáneo Valenciano. La selección del material para la publicación del libro llama la atención al lector, puesto que en él se recogen trabajos de muy diversa procedencia realizados todos ellos

por encargo, entre los que se incluyen ponencias, artículos de revistas especializadas, prólogos para libros, etc.

Un aspecto destaca cuando el lector se aproxima a la lectura del libro, en él encontraremos textos escritos durante un amplio periodo de tiempo pero no obstante se presentan ante el lector como un «todo» cohesionado. A través de sus páginas Román de la Calle hace un recorrido por la Historia del Arte Contemporáneo valenciano, a partir de la reflexión de su propia trayectoria personal/ profesional.

El libro se estructura en tres partes cronológicamente diferenciadas.

En la primera parte, a través de diferentes artículos, el autor se aproxima a la realidad del Arte valenciano en los años cincuenta, sesenta y setenta, mostrando cómo se fue gestando el interés por parte de los especialistas, la creación de organismos, exposiciones, revistas etc., que resultaron de una gran importancia para avanzar en el estudio de la Estética, Crítica y el Arte en general, consiguiendo que la década de los setenta fuera una etapa destacada en el panorama artístico valenciano.

La segunda parte se centra principalmente en la década de los años ochenta. En ella el autor muestra al lector un variado horizonte artístico en las diferentes Comunidades Autónomas. Concretamente Román de la Calle se centra

en el territorio valenciano y explica cómo se fue generando la necesidad de llevar a cabo una relectura de la realidad y de que manera se podía impulsar el panorama artístico valenciano a través de la creación de infraestructuras artísticas que los valencianos carecían hasta ese momento. Son los artículos relativos a la creación del Instituto Valenciano de Arte Moderno (IVAM), la Sala Parpalló, los Premios Alfons Roig, e incluso toma como ejemplo los artículos puntuales llevados a cabo para el municipio de Alfafar así como para la Universidad de Valencia.

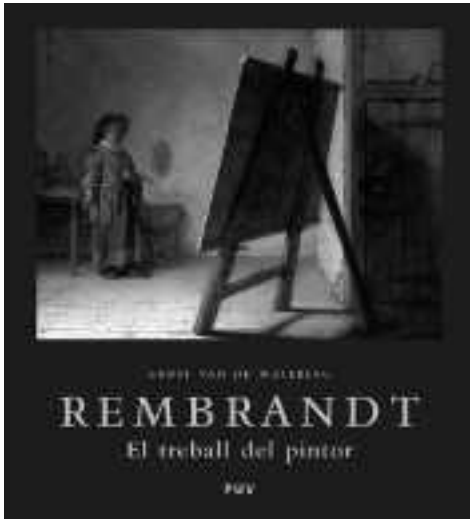
En la tercera parte de este libro se recopilan diversos artículos que versan sobre el quehacer artístico valenciano desarrollado en la última década del siglo xx. Llama la atención, especialmente, el énfasis puesto por el autor en el género paisajístico para lo cual selecciona dos de sus artículos, junto con un tercero de cerámica valenciana. Para finalizar, y continuando con la estructura cronológica del libro, De la Calle concluye esta obra con dos artículos inéditos escritos para la publicación del libro, en donde habla de su más reciente etapa profesional dedicada a la gestión del arte.

En definitiva, el libro *El ojo y la memoria*, supone un juego entre el ayer y el hoy del panorama artístico valenciano.

M^o José García Sahuquillo

¿Tots els Rembrandts són un Rembrandt?

Aprofundir a partir de l'anàlisi de l'obra d'art en els objectius pictòrics de Rembrandt, la diversitat dels materials i les tècniques que el pintor aplicava, són alguns dels objectius d'aquesta obra, publicada el 1997 per la Universitat d'Amsterdam i ara traduïda a la nostra llengua.

REMBRANDT. EL TREBALL DEL PINTOR

ERNS VAN DE WETERING

TRADUCCIÓ DE FELIP TOBAR

340 PÀGINES

PUV, VALÈNCIA, 2006

Mentre Erns Van de Wetering estudiava Història de l'Art en la Universitat d'Amsterdam, passà a participar com a ajudant en el Projecte d'Investigació sobre Rembrandt, fins que l'en van nomenar president. I a partir del plantejament de la qüestió si són tots el rembrandts un Rembrandt, començà una anàlisi minuciosa de les obres d'aquest pintor que desencadenà una important sèrie de projectes paral·lels que generarien una nova visió dels diversos aspectes del treball de Rembrandt. El present volum és un recompte personal de les investigacions que l'autor i el seu equip van dur a terme a partir de la introducció del concepte *arqueologia de l'obra d'art*, és a dir, de fer servir l'obra d'art com a objecte material en la investigació historicoartística a l'hora d'aportar proves sobre si mateixa. A més, els aparells de raigs x emprats en l'anàlisi de les obres proporcionen

importants dades tècniques i permeten establir-ne l'autenticitat. És aquesta metodologia la que justifica l'existència d'aquest llibre i la que permet donar un pas endavant en els estudis referits al pintor que des de fa segles es plantejaven el mateix tipus de qüestions, amb preguntes tan recurrents com la diferenciació entre les imitacions tardanes i els originals desfigurats per les restauracions o bé les obres coetànies a Rembrandt que segueixen el seu estil.

Per això, un dels aspectes que es van tenir en compte a l'hora d'aquest estudi de les obres fou el gruix dels taulers. Des del segle XVII els taulers solien tenir un gruix relativament fi, com el que hauria d'haver utilitzat Rembrandt. Però, un nou autoretrat de petites dimensions descobert recentment i datat al voltant de l'any 1632 presentava un tauler més gros, fet que posava en dubte les investigacions. El més important era aconseguir un enfocament global, recercar els aspectes característics del pintor i comparar amb les diferents obres perquè pogueren servir com a criteris per a verificar l'autenticitat de qualsevol pintura, dibuix o aigüafort: des dels instruments pràctics utilitzats al taller pictòric fins a assumptes estètics i relatius a la teoria de

l'art serviren per a proporcionar una visió de la pràctica diària i de les idees artístiques de Rembrandt.

Així, al llarg de l'obra es manté un ordre cronològic i les nombroses obres del pintor apareixen llistades al final d'aquesta edició, així com la seua biografia. A més de l'estudi, també s'hi inclouen una quantitat considerable d'imatges i de citacions històriques que ajuden el lector a seguir el treball de Rembrandt i entendre millor la qualitat de la seua pintura i la intencionalitat d'algunes de les seues obres més conegudes, com ara *Ronda nocturna*.

Clara Berenguer

El arte de la iluminación

El libro, publicado por la Biblioteca Valenciana, *La Iluminación de manuscritos en la Valencia gótica*, supone una apuesta por aproximar al investigador y al lector en general al, hasta ahora, poco conocido arte miniado valenciano.

LA ILUMINACIÓN DE MANUSCRITOS EN
LA VALENCIA GÓTICA (1290-1458)

NURIA RAMÓN MARQUÉS

284 PÁGINES

BIBLIOTECA VALENCIANA, VALÈNCIA, 2007

El arte ha sido una parcela de la Historia que ha suscitado gran interés entre los investigadores. Hablamos de un intenso estudio en todos los sentidos, desde su Historia, sus protagonistas, pasando por los estilos y técnicas en los ámbitos de la escultura, pintura o arquitectura. Sin embargo, se han visto relegadas a un segundo plano de investigación las denominadas «artes menores» entre las que se incluye la Miniatura. Por este motivo el esfuerzo en la investigación ha sido mayor, si cabe, para la autora, la doctora Dña. Nuria Ramón Marqués.

El presente libro, que procede de su tesis doctoral, leída recientemente en la Universitat de València-Estudi General, ha tenido como principal objetivo dar a conocer las bases histórico artísticas de los manuscritos iluminados en la Valencia medieval, desde sus inicios hasta su consolidación en la segunda mitad del siglo xv.

Para ello, la autora ha realizado un profundo análisis donde señala la influencia de dos focos principales, Italia y Francia, siendo entre finales del siglo XIII y principios del XIV cuando, animados por el auge económico, se instalan en el territorio valenciano artistas procedentes de las diferentes escuelas de la Corona de Aragón. Subraya así el lugar destacado que alcanzó la miniatura valenciana en el panorama de los libros iluminados ya en último tercio del siglo XIV y principios del s. XV, apuntando como figura clave el taller de Domingo Crespí donde se formarán los principales iluminadores valencianos, Pere Soler o Domingo Adzuara. Dicha tradición, se verá culminada en pleno siglo XV con la figura de Leonardo Crespí.

Por supuesto, este estudio no prescinde del análisis del contexto social de la época tratada, y es que hay tener presente que el arte es el espejo de la sociedad. El contexto social valenciano en el que se encuadra la tradición de la pintura de manuscritos es producto, como afirma Nuria Ramón, de una boyante economía, favorecida por el creciente comercio de ultramar. Por todo ello, no es extraño que se produzca un aumento de la inmigración hacia nuestro territorio, y sea a través de ésta cuando penetren nuevas corrientes

artísticas, ocupando un lugar notorio la iluminación de libros. Así pues, el mejor reflejo de esta tendencia es la gran demanda de encargos por parte de la monarquía, la nobleza, la Iglesia y las propias instituciones ciudadanas que comenzará a finales del siglo XIV y no decaerá hasta la aparición de la imprenta. En los principales archivos valencianos existe numerosa cantidad de documentación que es testimonio de la producción de códices a la que alude la autora, y que han sido ilustrados y analizados con gran calidad y minuciosidad en esta publicación.

A lo largo de estas páginas la autora no sólo subraya la importancia de la iluminación de libros como una de las formas artísticas más importantes hasta el siglo XVI, sino que también dedica un amplio apartado a las biografías de los iluminadores. Se trata de un interesante estudio resultado de una elaborada recopilación de material que no sólo permite conocer la figura de artistas totalmente desconocidos sino que supone una aportación inédita para el estudio, presente y futuro, de la miniatura valenciana.

Mª José García Sauquillo

LA LLEGENDA DE L'AMULET DE JADE
VICENT ENRIC BELDA

IL·LUSTRACIONS DE FERRAN BOSCÀ
COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 129, 124 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

L'aventura de la vida

La llegenda de l'amulet de jade és una història entretenguda escrita en clau d'aventura i misteri, que intercala algun ensenyament d'aquestes que solen resultar estris en la vida. Contada en un llenguatge directe i pròxim per al públic preadolescent, des de la primera pàgina enfronta el lector amb fets i vivències que ens mostren els processos de maduració i coneixement: la mort i l'amor. S'inicia la història quan el protagonista del relat, Víctor, perd el seu pare i ha de canviar de col·legi i treballar els caps de setmana per ajudar la seva mare i contribuir a l'economia familiar. Víctor treballa com a repartidor en un restaurant de menjar xinès; allí s'enamora per primera vegada i viurà una sèrie d'aventures que canviaran singularment la seua manera de veure la vida. Una història colorista que ens remet als enigmes de la cultura oriental i ens fa reflexionar sobre la infinitat d'emigrants xinesos que viuen a la nostra Comunitat. *La llegenda de l'amulet de jade* ha sigut guardonada amb el «Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre», 2006.

Lourdes Rubio

ALTEA, MAR Y MONTAÑAS.
RUTAS EXCURSIONISTAS POR LA MARINA BAIXA

TEXT, FOTOGRAFIES I GRÀFICS DE RAFAEL CEBRIÁN GIMENO
125 PÀGINES

AITANA EDITORIAL, ALTEA, 2006

A banda dels tòpics de sol i platja

La Marina Baixa és una comarca coneguda per les seues excel·lents platges, massificades de turistes. Però més enllà d'esta visió reduccionista de sol i platja, en esta publicació R. Cebrián reivindica la Marina Baixa de viles marineres i pobles de muntanya, els castells d'època morisca i les talaies que la comarca ofereix al veí i al forà. Un espai profundament valencià, un territori de contrastos que passa en una desena de quilòmetres de vora mar als més de 1.400 metres d'altitud del Puig Campana. Una comarca que, a més de platges, té les muntanyes amb més desnivell del territori valencià. L'autor, excel·lent geògraf i autor de nombroses publicacions sobre rutes per la geografia de les comarques valencianes, posa al costat de les platges d'Altea o Benidorm, cims pròxims com el Puig Campana o l'Aitana. També ens remarca els espais naturals protegits com el penyal d'Ifach, serres com la Xortà, i ho fa amb el seu estil divulgador, fàcil i entusiasmat amb allò que no sols coneix, sinó que també estima profundament.

La publicació és un llibre guia que compleix les expectatives. Les nombroses fotografies i els gràfics que il·lustren cadascuna de les excursions, permeten fer més de vint rutes per la Marina Baixa i gaudir d'una combinació que en poques comarques valencianes es pot fer: muntanya i mar tan a prop l'una de l'altra. Més enllà dels tòpics.

Agustí Hernández Dolz

PERIPÈCIES A LA CORT

JOSEP M. MORRERES

IL·LUSTRACIONS DE MABEL PIÉROLA

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 28, 113 PÀGINES

 EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

De les peripècies d'un filòsof

Peripècies a la cort és una excel·lent recreació lliure, feta per Josep M. Morrerès, d'un episodi del *Tirant lo Blanc* (capítol cx): famosa novel·la de cavalleries escrita al segle xv per Joanot Martorell, on un filòsof ajuda el rei amb els seus consells, a canvi de pa i aigua.

L'obra de teatre està dividida en tres actes que presenten els moments crucials de la història: el crim, l'empresonament i l'actuació d'un filòsof davant la cort del rei de Sicília.

L'interès d'aquesta obra rau en l'actualitat dels diàlegs dels personatges, els quals transcendeixen el seu moment històric –l'edat mitjana–, en plantejar-nos temes que són importants en la vida quotidiana: la felicitat, la justícia, la llibertat, l'avarícia, l'amistat, el poder, la pobresa, l'honor...

El passat any 2006, *Peripècies a la cort* va obtenir el «Premi de Teatre Infantil Xaró Vidal-Ciutat de Carcaixent», guardó per a un magnífic treball que, a més a més, afegeix unes propostes d'escenificació per a aquells que vulguen representar l'obra.

Nieves Avilés

L'AMISTAT SEGONS EPICUR

MAITE LARRAURI

IL·LUSTRACIONS DE MAX

COL·LECCIÓ «FILOSOFIA PER A PROFANS», 7, 96 PÀGINES

 TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

L'adquisició de l'amistat

L'amistat segons Epicuro és el darrer títol que Tàndem Edicions ha publicat en la col·lecció «Filosofia per a profans». Aquesta és una col·lecció que ofereix al lector una manera diferent, clara i entretinguda, d'acostar-se a determinats conceptes com l'amistat, la sexualitat, el desig, la guerra, la felicitat, etc., a través de la mirada i el pensament dels grans filòsofs del segle xx.

És un llibre que té, a més, unes magnífiques il·lustracions de Max (pseudònim de l'il·lustrador Francesc Capdevila), que, a més, aporta al llibre la seua particular visió gràfica del concepte analitzat mitjançant diferents vinyetes plenes de contingut.

Epicur de Samos va nàixer l'any 341 a. C. i va fundar la seua escola l'any 306. Segons els epicuristes, la fi de la vida és assolir el plaer i evitar el dolor. Epicur ha estat admirat al llarg de la història per alguns dels més importants filòsofs com ara Montaigne, Spinoza i Marx entre altres.

Uns altres títols ja publicats en aquesta mateixa col·lecció són *La sexualitat segons Michel Foucault*, *La llibertat segons Hannah Arendt*, *La guerra segons Simone Weil*, *La felicitat segons Spinoza* i *La potència segons Nietzsche*. La col·lecció està disponible en valencià i en castellà.

Beatriz López

LOS MEJORES RELATOS BREVES JUVENILES DE LA PROVINCIA DE ALICANTE, 2007

AA.DD

350 PÀGINES

EDITORIAL ECU, SANT VICENT DEL RASPELL, 2007

La contribució juvenil alacantina

No és la primera vegada que l'editorial alacantina ECU i l'Associació Provincial de Llibreters d'Alacant col·laboren per dur a terme un projecte literari. En aquesta ocasió es tracta del llibre *Els millors relats breves juvenils de la província d'Alacant*, un llibre coordinat per José A. López Vizcaíno i que agrupa els que, segons el jurat, són els cent millors relats literaris dels presentats al «II Concurs de Relats Breus», i entre els quals s'inclouen els relats guanyadors.

Un concurs en què van participar seixanta-quatre centres educatius de diferents localitats de la província d'Alacant.

Els autors d'aquest llibre són tots alumnes d'Ensenyament Secundari Obligatori dels col·legis i instituts d'Ensenyament Secundari de la província d'Alacant.

Els relats, a més, estan il·lustrats per vint-i-vuit alumnes de l'Escola d'Art Superior de Disseny d'Alacant.

Beatriz López

SOPAR D'ESTIU

CARLES ARMENGOL

PRÒLEG DE CARLES BATLLE

COL·LECCIÓ «TEATRE», 8, 91 PÀGINES

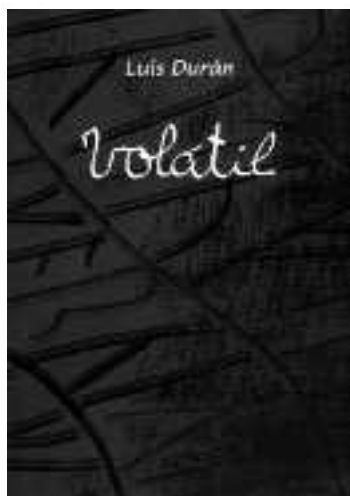
EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2006

Sobre la família i altres espectacles televisius

La col·lecció teatral de Denes ens presenta *Sopar d'estiu*, de Carles Armengol (Barcelona, 1969), «Premi Micalet», 2005. Aquest autor, que porta al darrere ja una trajectòria com a dramaturg, amb diversos premis i estrenes en els últims anys, és pràcticament desconegut a ca nostra. Tot i això, i gràcies al pròleg que acompanya el text, podrem tenir una visió de conjunt sobre l'autor, la qual ens permet situar aquesta peça en relació a elements temàtics més o menys caracteritzadors de la seua escriptura, com ara la insatisfacció i el sacrifici.

L'obra ens acostava a un món, d'entrada, pròxim i conegut: un xalet d'una urbanització, una família amfitriona i uns convidats a un sopar. Els elements de partida, però, aniran mostrant-se a poc a poc estranys, peculiars, fins arribar a punts d'incredulitat. Per usar algun referent, podríem parlar d'un món que camina cap a un tractament proper a l'absurd, amb un desenllaç en part previsible, però de gran contundència i eficàcia. I, sobretot, amb una darrera intervenció que ens farà, sens dubte, pensar. Si més no, en altres obres que ens acosten a la paternitat perduda. I, més enllà, en l'estranya vida que practiquem, amarada de superficialitat i inconsistència.

Ramon X. Rosselló

VOLÁTIL
LUIS DURÁN
248 PÀGINES

EDICIONS DE PONENT, ALACANT, 2007

Llegendes del passat

Volátil, publicat per a l'editorial alacantina Edicions de Ponent, és el títol del nou llibre de Luis Durán (Oñate, Guipúscoa, 1967). Anteriorment, el mateix autor havia publicat, en aquesta mateixa editorial especialitzada en còmic, unes altres obres com ara *Nuestro verdadero nombre* i *La tierra negra*.

En aquesta ocasió, Durán ens narra una història ambientada en el segle XX que ens transporta a l'època de les llegendes vikings.

El senyor Patrick, professor de literatura, abans de finalitzar el curs llig als seus alumnes el poema «El cuervo», d'Edgar Allan Poe, que servirà perquè un d'ells, Tobías, comence a fascinar-se per aquelles velles històries. La ocasió la troba durant l'estiu quan, de la mà del seu cosí, descobreix una «runa» viking del segle VII que, amb les seues inscripcions, li dona notícia de la història de la vida d'un esclau de nom Audum. A partir d'aquest descobriment decideix escriure la seua primera novel·la: *Volátil*.

Volátil és una obra molt personal d'aquest autor basc que és un il·lustrador molt conegut entre els aficionats al còmic i que posseeix una extensa i diversa bibliografia.

Paco Giménez

ENS VESTIM!
JUANOLO
COL·LECCIÓ «COSES D'HUMANS», 3
24 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2006

Va de disfresses

Aquest llibre fa un recorregut pel catàleg de vestits que usem les persones en funció de l'ofici o de la feina, de la climatologia, dels costums culturals de cada part del món o amb motiu d'ocasions socials concretes i puntuals. Entre les opcions de vestir enumerades (i il·lustrades), i sense oblidar que la primera és no vestir-se o anar nus, en trobem vora una trentena.

És una edició il·lustrada a tot color, amb unes dimensions (16 per 16) que el fan molt amanol. Amb dibuixos simpàtics que recorden, sobretot pel traç dels ulls, el format dels Simpson.

Els breus textos fan el llibre adequat per als primeríssims lectors. La part il·lustrativa carrega amb el pes principal i els personatges són joganers, ja que de vegades fan un joc entre ells en què els de la pàgina imparella i els de la parella es miren. Cadascun sembla content amb el vestit que li ha tocat lluir per a l'ocasió i mira amb satisfacció més que no amb actituds altives.

Ens vestim proporciona als xiquets i xiquetes una magnífica ocasió per a familiaritzar-los amb un vocabulari important. I ho fa amb tota la gràcia d'uns personatges alegres, amb colors vius i un text senzill, que no banal, estructurat amb nitidesa.

Isabel Marín

EL ÚLTIMO PROYECTO DEL DOCTOR BROCH

PABLO SEBASTIÁ TIRADO

COL·LECCIÓ «NARRATIVES», 18

168 PÀGINES

ELLAGO EDICIONES, CASTELLÓ, 2007

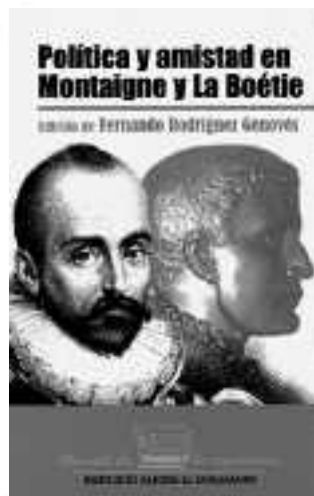
Una novela policiaca

El último proyecto del Doctor Broch es la novela número dieciocho de la colección Narrativas publicada por la editorial Ellago Edicions. Una editorial «joven», nacida en Castellón de la Plana en el año 2001, pero que ya cuenta con un fondo editorial bastante extenso que abarca desde la novela pasando por el ensayo y la poesía.

Su autor Pablo Sebastián Tirado es un joven escritor castellanense (nacido en el año 1973) pero que pese a su edad no es un recién llegado al mundo de las letras ya que anteriormente había publicado dos novelas más *El concierto de los mentirosos* y *El jardín de los locos*.

En esta ocasión Pablo Sebastián se adentra en la Valencia de los años 20 y es allí donde nos cuenta la vida de unos personajes, todos ellos con una dura vida a sus espaldas, que van encontrándose para compartir un proyecto inesperado que les llevará por un camino común de la mano del investigador Broch.

Eva Olmos

POLÍTICA Y AMISTAD EN MONTAIGNE Y LA BOÉTIE

EDICIÓ DE FERNANDO RODRÍGUEZ GENOVÉS

COL·LECCIÓ «RESCAT DE LA MEMORIA»

137 PÀGINES

INSTITUCIÓ ALFONS EL MAGNÀNIM, VALÈNCIA, 2007

En torno a la amistad

No existe amistad más célebre en la historia de las letras modernas que la mantenida en el siglo XVI por Montaigne, espíritu libre y apacible escéptico, con La Boétie, jurista de precoz talento y muerte temprana conocido sobre todo por su *Discurso sobre la servidumbre voluntaria*.

F. Rodríguez Genovés ha reunido en esta edición un conjunto de textos en torno a esta inusual relación marcada por el fervor y el respeto mutuos («porque él era él y yo era yo», decía Montaigne a la hora de explicar el éxito de su amistad con La Boétie, estableciendo así la distinción implícita respecto al sentimiento del amor, más ligado a la posesión del otro y a la conquista de su área íntima). En primer lugar figura el *Ensayo sobre las ideas políticas de Montaigne y La Boétie* (1882) de Combes, vertida aquí por primera vez al castellano. En segundo lugar, dos escritos bien conocidos de Montaigne: *De la Amistad*, meditación sobre la amistad pero también homenaje personal al amigo donde el autor dio a conocer los trazos principales de esta concordancia humana, y *Veintidós sonetos de Étienne de la Boétie*. Ambos escritos constituyen respectivamente los capítulos XVIII y XIX de los *Essais* de Montaigne. Por último, y a modo de apéndice, Rodríguez Genovés reproduce unas interesantes cartas de Montaigne a diversos destinatarios con el tema común de La Boétie.

Miguel Catalán

LOS MAYORES Y EL AMOR. UNA PERSPECTIVA SOCIOLÓGICA
PEDRO SÁNCHEZ VERA I MARCO BOTE DIAZ

COL·LECCIÓ «EDAD»

160 PÀGINES

NAU LLIBRES, VALÈNCIA, 2007

Relaciones afectivas

En este libro los profesores Pedro Sánchez Vera (Catedrático de Sociología de la Universidad de Murcia) y Marco Bote Díaz (Universidad de Surrey) analizan, desde un punto de vista sociológico, el tema de las relaciones amorosas, el noviazgo y el matrimonio entre personas mayores. Un tema poco tratado desde otros campos de la sociología pero presente y de plena actualidad en nuestra sociedad.

Una mayor calidad de vida unida a los avances que se han producido en los últimos años en medicina han supuesto para la sociedades desarrolladas un aumento de la longevidad y con ella que nuestros mayores dispongan, por así llamarlo, de una «segunda» juventud. Un tiempo que se añade al ya vivido y que las personas mayores lejos de desaprovecharlo desean vivirlo de la manera más activa posible. Los autores determinan en este estudio que las relaciones afectivas que se establecen entre las personas mayores «prolongan su vida autónoma y suponen una forma de mutuo apoyo, de independencia y de felicidad, con efectos favorables para las familias y el propio Estado».

Beatriz López

ECOLOGIA LINGÜÍSTICA I DESAPARICIÓ DE LLENGÜES

GERMÀ COLÓN DOMÈNECH,
LLUÍS GIMENO BETÍ (EDS.)

178 PÀGINES

UNIVERSITAT JAUME I, CASTELLÓ DE LA PLANA, 2007

Mal de llengües

Les dades que M. Carme Junyent destaca en un dels articles que recull aquest llibre fan feredat: «més d'un 10% de les llengües del món ja només compta amb darrers parlants, més d'un 40% ja no s'està transmetent, més d'un 40% mostra diferents símptomes del procés de substitució i la resta –poc més d'un 5%– són les llengües que, de moment, no mostren signes d'estar amenaçades». *Ecologia lingüística* aplega diferents casos de llengües minoritzades que pateixen una precarietat que, la majoria de les vegades, camina inexorablement cap a l'extinció definitiva. Així, l'article de Schmoed, sobre la «pervivència» –en Internet– del judeoespanyol; el de Bosch, sobre l'alguerés, i el de Frago García, sobre el *romance* aragonés. Tot i això, el llibre se'n fa ressò, també, d'altres casos –n'hi ha ben pocs– de llengües que reviscolen, com ara l'asturià o el del basc. Finalment, cal destacar també alguns papers curiosos, com el de Quer sobre les llengües de signes o el de Barreras a propòsit dels fenòmens dels pidgins i els criolls. Un llibre que posa el dit a la nafra en un dels aspectes que han suscitat l'interès –i la preocupació– entre els qui consideren que la diversitat lingüística és una riquesa i un patrimoni comparables a la diversitat biològica als quals no podem –ni devem– renunciar.

Juli Capilla

EL MARMITÓN APACIBLE

DANIEL IGLESIAS

245 PÁGINES

ADUANA VIEJA, VALÈNCIA, 2006

Un cocinero intrépido en la Talavera del XVIII

Un muchacho que llega de Las Antillas hasta Talavera de la Reina (Toledo) y se destaca como un cocinero insólito y atrevido. He aquí el punto de partida para una historia ambientada en la España del XVIII. Abelardo Montero, protagonista de esta suculenta –nunca mejor dicho– novela, como su autor, Daniel Iglesias Kennedy (La Habana, 1950), acaba por integrarse en la sociedad que lo acoge. Pero siempre yendo más allá en sus intenciones, transgrediendo –si ello fuera necesario– usos y costumbres para lograr sus objetivos. Lo que, en su devenir, le proporcionará inquietantes problemas con destacados elementos de la jerarquía social. Un relato con su punto justo de intriga y emoción.

Daniel Iglesias Kennedy reside actualmente en España. Escritor cubano de padre español y madre norteamericana y doctorado en Filología Inglesa, es autor de, entre otros títulos, *El gran incendio*, *Esta tarde se pone el sol* o *Espacio vacío*. Además, ha ejercido el periodismo de investigación y trabajado como documentalista y traductor.

Rafa Martínez

LOS REYES Y EL LABERINTO

LUIS VERES

COL·LECCIÓ «MINOR»

183 PÁGINES

BIBLIOTECA VALENCIANA, VALÈNCIA, 2007

De Martorell a Vargas Llosa

Este libro comprende una serie de ensayos sobre el mundo de las letras en el ámbito del hispanismo. Escrito por el profesor universitario de estructura del lenguaje Luis Veres (Valencia, 1968), el conjunto cubre el amplio espectro intelectual que va desde la narrativa de Cervantes a los narradores contemporáneos como Vargas Llosa o Julio Cortázar pasando por la vanguardia política de los años veinte. La temática valenciana se toca en varios puntos de la obra, fundamentalmente en el ensayo sobre Joan Martorell y su *Tirant lo Blanch*, libro de caballerías que el autor compara con el *Quijote* en la función de vínculo entre la literatura de los clásicos y la de la edad moderna.

El conjunto procura un panorama que abarca desde de la repulsión de Borges a la forma novelística o la fijación del tema de Buenos Aires en su obra poética a las transgresiones gramaticales de Julio Cortázar o la vertiente política de escritores como José Carlos Mariátegui, Mario Benedetti, Pablo Neruda o Nicolás Guillén. El principal interés del libro radica en los análisis temáticos y estilísticos de los escritores más importantes de las letras hispánicas del siglo XX (quizá el mejor ejemplo lo aporten las concomitancias en la evolución de la obra de Jorge Luis Borges con la de otro maestro argentino de la lengua, Leopoldo Lugones) aunados a la interpretación siempre bienvenida de clásicos como Cervantes o Martorell.

Miguel Catalán

MAIG. 10 ANYS DE CONTES

AA.DD

136 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

Contes

El llibre *Maig. 10 anys de contes* és un recull de les obres guanyadors i finalistes dels premis Maig, de narrativa curta.

Aquests premis estan convocats, des de l'any 1997, per l'Associació Cultural El Guitarró, de Vila-real, en col·laboració amb la Regidoria de Normalització Lingüística de l'Ajuntament de Vila-real.

Per tal de celebrar el desè aniversari d'aquesta convocatòria, Perifèric Edicions els ha publicats per primera vegada junts en aquest volum.

El llibre arplega contes de temàtica i estils diferents, escrits per una ampla nòmina d'escriptors i escriptores com ara Gerard Paz, Jaume Palau i Banús, Santiago Cabedo, Albert Garcia Elena, Pere Joan Martorell Castelló, Clara Gil, Carme Falguera i Sanz, Jordi Colomques, Dolors Jimeno, Rosa Castelló, Vicent Almela, Enric Forner, Enric Camps, Tana Marcet, Pere Duch, Raquel Casas, Glòria Olivares...

Una interessant proposta que ens mostra un tast de bona literatura mitjançant textos de narrativa curta.

Jorge Delgado

LA SOCIEDAD ESENCIAL. LA DEMOCRACIA ENTRE EL ALTRUISMO Y EL AUTORITARISMO

CARLOS CLIMENT DURÁN

278 PÀGINES

ED. TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2007

La influència de les idees il·lustrades en la societat actual

Per a l'autor d'aquest llibre, la nostra societat té els seus orígens en l'època de la Il·lustració i no es pot entendre sense conèixer les idees il·lustrades que van sorgir durant el segle XVIII. A partir d'aquesta premissa, enunciada en la introducció que encapçala aquest llibre, Carlos Climent ressegueix l'evolució i la pervivència d'aquestes idees en la nostra època, i tracta de mostrar de quina manera han influït tant en els nostres modes de viure com en les formes d'organització política. Els primers capítols del llibre estan dedicats a caracteritzar algunes de les idees claus de la Il·lustració com la raó, la utilitat, la divisió de poders o les llibertats individuals. En els capítols següents s'analitzen l'evolució d'aquestes idees durant el segle XIX i el seu ple desenvolupament durant el XX, i les conseqüències que han tingut en aspectes tan diversos de la vida humana com les emocions, la riquesa o els valors. Finalment, l'autor examina els tres modes de vida que, segons ell, poden sorgir per aconseguir la realització de les idees il·lustrades: el que anomena, respectivament, el mode de vida altruista, el mode de vida autoritari i el mode de vida democràtic. Aquest últim constitueix una síntesi i superació dels altres dos, que haurà de ser perfeccionat en el futur.

Enric Iborra

TRAMA I ORDIT. SOBRE L'APORTACIÓ DE LA FE A LA LITERATURA VALENCIANA CONTEMPORÀNIA

ANTONI LÓPEZ I QUILES

314 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2007

Els «altres» clàssics

Aquest llibre planteja una proposta, si més no, agosarada i valenta, i també reconciliadora d'una societat com la valenciana, marcada històricament per la dialèctica de l'enfrontament: entre carlins i botiflers, progressistes i conservadors, unionistes i secessionistes...

Mossén Antoni López trasllada aquesta voluntat reparatora al terreny de la literatura. I així, amb la seua proposta, reivindica «una producció literària fins ara bandejada, òrfena d'anàlisi». Es tracta d'un corpus literari els responsables del qual són gent de l'Església, persones dedicades a Déu que, a més a més –o precisament per això– van «produir» també literatura, i en valencià. Antoni López i Quiles reivindica alguns autors que, al seu parer, completen una història literària recent bastida massa sovint sobre el prejudici i les convencions de la crítica i l'anàlisi literàries. Joaquim Garcia Girona, Eduard Genovés, Francesc Martínez Miret, Gonçal Vinyes, Jacint Maria Mustiles, Miquel Duran de València i Daniel Martínez Ferrando són els noms principals que Antoni López i Quiles analitza i vindica en aquest interessantíssim estudi literari.

Juli Capilla

ENS ALIMENTEM!

JUANOLO

COL·LECCIÓ «COSES D'HUMANS», 4.

28 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Som el que mengem!

Després d'explicar-nos com ens mesclém i ens estímem i ens vestíem, Juanolo ens proposa un altre dels seus entretinguts viatges per «Coses d'Humans»: *Com ens alimentem*. Si som el que mengem, per les grans diferències entre els uns i els altres hem de suposar que mengem coses distintes. Efectivament, depenent del país on estem, mengem més unes coses que unes altres; hi ha gent –els vegetarians– que no mengen carn; n'hi ha, tot al contrari, que no mengen altra cosa que vianda... L'autor fa un repàs per la diversitat gastronòmica del món i de la societat, amb l'estil pictòric que el caracteritza, divertit, sense complexos i, com és característic de l'autor, sense ferir sensibilitats. L'obra, de Tàndem, està indicada per a xiquets que facen lectures a partir de huit anys, però és perfectament recomanable per a xiquets d'edats inferiors, ja que les il·lustracions són suficientment explicatives i clares perquè pares i fills parlen de l'alimentació. Això sí, com diu l'autor, a taula, en bona companyia per gaudir i mastegar aquesta lectura.

Marta Insa

HEREDAR LA PALABRA: CUERPO Y ESCRITURA DE MUJERES

BEATRIZ FERRÚS ANTÓN

COL·LECCIÓ «PROSOPOPEYA»

326 PÀGINES

TIRANT LO BLANCH, VALÈNCIA, 2007

Escritura de mujeres

Una extensa y documentada tesis doctoral presentada en el departamento de Filología española de la Universidad de València en el año 2005 por Beatriz Ferrús Antón y dirigida por la Dr. Nuria Girona Fibla es la base de este interesante libro. En él se aborda el vínculo entre el cuerpo y la escritura en la literatura escrita por mujeres.

Un tema que, desde hace ya bastante tiempo, ha levantado mucha polémica y que ha sido tratado en multitud de ocasiones en círculos literarios. Se trata de dilucidar si realmente la literatura escrita por mujeres aporta unas características diferenciadas por el simple hecho de que quien lo escribe es mujer. Hay muchas opiniones y argumentos al respecto que avallan una y otra postura.

Beatriz Ferrús analiza en *Hereder la palabra: cuerpo y escritura de mujeres* los textos de autores como Kristeva, Derrida, Lacan junto con otros del siglo XVI y XVII escritos por monjas que eran, practicamente, las únicas que tenían acceso a la cultura escrita. En las páginas de este libro la autora también aborda una interesante «Galería de retratos» donde analiza algunos aspectos relacionados con Catalina de Siena, las lecturas carmelitas, Rosa de Santa María...

Beatriz López

SOMBRA EN SEPIA

SERGIO BARCE

248 PÀGINES

EDITORIAL PRE-TEXTOS, VALÈNCIA, 2007

Un regreso esperado

«Las nubes grises iban quedando atrás y, a cada metro que avanzaban, el día se hacía más celeste. Abel no podía pensar...lo único que sabía con absoluta certeza era que su viejo compañero de carretera lo llevaba a una playa de Barbate donde una noche Abel había dejado restos de sus propias cenizas.» Con estas palabras acaba Sergio Barce su novela *Sombras en sepia* que obtuvo el Premio Tres Culturas de novela de Murcia y que ha sido publicada por la editorial valenciana Pre-textos.

En *Sombras en sepia*, Sergio Barce de la mano del protagonista de su novela, Abel Egea, realiza un viaje nostálgico a través del protectorado español de Larrache donde él mismo vivió con su familia. Pero esta vez regresa con un objetivo muy especial buscar a Nadja una inmigrante que llegó a las costas españolas desde el pueblo marroquí de Tlata de Reixana y que desde su encuentro en la playa le cambió la vida.

Eva Olmos

TIRANT LO BLANC

JOANOT MARTORELL, ADAPTACIÓ PASQUAL ALAPONT
IL·LUSTRACIONS DE JOSÉ F. VIVÓ LLEONART
COL·LECCIÓ «EL MICALET TEATRE», 27, 136 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Adaptació d'un clàssic de la literatura universal

Aquest llibre és la segona edició d'una adaptació teatral, centrada en la primera i la tercera part del llibre original, del clàssic de caballeria *Tirant lo Blanc* del famós escriptor Joanot Martorell. Una novel·la on es narren les aventures bèl·liques del cavaller bretó Tirant, que arriba a ser capità general de les tropes de l'emperador de Constantinoble, i la relació amorosa amb la seua estimada Carmesina.

És tracta d'un llibre adaptat especialment per a poder ser representat pels alumnes a l'aula, xiquets i xiquetes a partir de deu anys.

El text va acompanyat d'una introducció i d'una extensa i útil guia didàctica de Víctor Latorre, Francesc J. López, Mario Máñez i Pilar Martínez que els professors poden descarregar de la pàgina web de l'editorial.

L'adaptació està realitzada per Pasqual Alapont, un conegut escriptor, actor, director teatral, traductor guanyador de molts premis literaris i està il·lustrada per Panxi Vivó.

Jorge Delgado

LUCASY LUCAS

PILAR MATEOS

IL·LUSTRACIONS DE GERARD MIQUEL
COL·LECCIÓ «CALCETÍN», 29, 80 PÀGINES

EDITORIAL ALGAR, ALZIRA, 2007

El meu nom és Lucas

Editat en la col·lecció «Calcetín», sèrie roja, de l'editorial Algar aquest és un llibre per a xiquets i xiquetes a partir de 10 anys.

El llibre conté dos relats curts protagonitzats per Lucas. L'autora del text és Pilar Mateos una coneguda escriptora de literatura infantil i juvenil guanyadora de nombrosos premis literaris d'entre els que cal destacar el premio Lazarillo. L'escriptora ja havia publicat anteriorment en aquesta mateixa editorial i col·lecció una altra obra: *Un pelotón de mentiras*. És tracta d'un relat senzill i fàcil de llegir, protagonitzat per Lucas, que manté l'interès del lector des del principi fins al final.

El llibre té dibuixos de Gerard Miquel, un conegut il·lustrador valencià amb una llarga trajectòria en el món del llibre.

Eva Olmos

<http://dglb.cult.gva.es>

Fes *click* i accediràs a:

Consulta de base de dades
de les associacions, editorials,
distribuidors i llibreries
de la Comunitat Valenciana

Consulta dels premis
literaris més importants de
la Comunitat Valenciana

Guia del Llibre valencià

Legislació sobre el Llibre

Propietat intel·lectual i depòsit legal
Legislació i informació d'interés

Registre Territorial de la Propietat
Intel·lectual de la Comunitat Valenciana

Revista *Lletres Valencianes*
Cercador de continguts

Notícies d'interés

XML **RSS** Nou servici de notícies RSS

Informes i estadístiques

Convocatòries d'ajudes

LIBRERIA

inter
técnica U.P.V.

LIBROS
LIBRES
LIBROS

Vendre llibres a l'àgora de la Politècnica

La Librería Intertécnica, regentada per Mario Serrano, constitueix un referent a la ciutat de València pel que fa a publicacions de temes tècnics. Al carrer del Cronista Carreres, des dels anys setanta, i al local ubicat a l'àgora de la Universitat Politècnica de València des del 2001, hi acudeixen professionals i estudiants de les diverses especialitats tècniques.

Mario Serrano

La trajectòria de Librería Intertécnica naix en l'any 1973 al carrer del Cronista Carreres, de València, quan els germans Mario i José Luis Serrano, que provenien del món de l'edició, decideixen provar en l'àmbit llibreter. No obstant això, des del principi es plantegen el projecte d'una llibreria especialitzada en temes tècnics que es convertirà en el punt de trobada de professionals i estudiants de l'àmbit de l'arquitectura i de les diverses enginyeries. De fet, avui en dia, Intertécnica encara és l'única llibreria de València especialitzada en aquest tipus de temàtica i constitueix tot un referent per als diversos àmbits professionals tècnics.

A principis dels noranta, els germans Serrano van plantejar-se la possibilitat d'obrir un nou establiment en el recinte de la Universitat Politècnica de València (UPV). Era una manera d'apropar-se encara més als estudiants de carreres tècniques i de formar part d'una comunitat universitària que en aquest moment, sota el comandament del rector Justo Nieto, va assimilar el model americà d'universitat, de manera que es va introduir en el campus tota una sèries de serveis i comerços: bancs, caixers automàtics, restaurants, cafeteries, botigues de material d'esport, de papereria, llibreries... Així doncs, els germans Serrano van participar en un concurs per a l'adjudicació d'un espai al campus i, si bé en un primer moment van perdre l'adjudicació, més endavant l'aconseguiren tot aprofitant un remodelatge al campus en què s'eixamplà i es crearen locals nous. És així com, finalment, en l'any 2001, Mario Serrano va poder obrir el nou establiment en la UPV. En aquest moment Mario ja regentava les llibreries en solitari i el seu germà José Luis havia pres un altre viarany. El concepte que segueix la Librería Inter-técnica de la UPV és, si fa no fa, el mateix que el de Cronista Carreres, tret d'alguns petits matisos que estan condicionats pel fet de formar part d'una comunitat universitària de més de trenta-cinc mil membres. En aquest sentit, Mario Serrano reconeix que «des que som al Politècnic incidim molt més en el llibre universitari, però això no vol dir que els professionals no s'apropen al nou local, ja que compten també amb molts clients fora del campus». A més, la nova ubicació comporta un ampliació de la temàtica: «el públic universitari demana, a més de manuals acadèmics, un altre tipus de llibres i, per això, vam decidir introduir literatura, guies de viatge, diccionaris, mètodes d'aprenentatge de llengües...». Aquestes altres opcions conviuen al llarg de l'any amb els manuals i les publicacions típicament professionals. Ara bé, en èpoques puntuals com Nadal –tal

Els moments àlgids de vendes són al començament del curs, del setembre al nadal, i, més endavant, durant el segon quadrimestre del febrer a l'abril.

com apunta el gerent d'Intertécnica— tot seguint la tònica general «la narrativa, els llibres regals i els infantils ocupen les primeres files dels aparadors». No obstant això, Serrano declara que per a una llibreria com Intertécnica, ubicada en un campus universitari, els període de l'any és molt determinant per a les xifres de venda: «els nostres dos moments àlgids són al començament del curs, del setembre al Nadal i, més endavant, durant el segon quadrimestre, del febrer a l'abril».

No cal oblidar tampoc que aquesta llibreria forneix el professional i l'estudiant d'una gamma molt àmplia de revistes i publicacions periòdiques, sobretot en temes d'arquitectura. De fet, la Facultat d'Arquitectura —segons Mario Serrano— és la clienta per excel·lència: «de totes les carreres tècniques, la d'arquitectura és, sens dubte, la més intel·lectual de totes —declara Serrano—, i això es tradueix en una major preocupació per proveir-se de llibres i de materials publicats, tant pel que fa al professional com a l'estudiant. La resta de la clientela prové de les diverses enginyeries: camins, telecomunicacions, agrònoms, informàtica, telecomunicacions, aeronàutica —una titulació de recent incorporació a la UPV—, etc. No cal oblidar els estudiants d'Empresarials i els de Belles Arts, que formen part del Politènic i que també troben eines d'estudi i de treball en la Llibreria Intertécnica, tot i que Mario Serrano, apunta que aquests últims van més per lliure i acudeixen amb menys freqüència a la llibreria, almenys per adquirir textos acadèmics.

Mario Serrano explica que l'especialització en temes tècnics sorgeix sobretot per la seua formació en aquest àmbit, ja que tant ell com el seu germà havien format part en els anys setanta de l'editorial Blume, de Barcelona, que estava molt enfocada al llibre tècnic i que, a més d'editorial, era distribuïdora i llibreria. Per a Serrano, el període en Blume va constituir un moment de formació molt apreciat: «l'època de Blume va ser com passar

per una universitat del llibre». Un cop ja instal·lats pel seu compte al carrer del Cronista Carreres, de València, els germans Serrano van seguir la dinàmica que havien encetat en Blume. Serrano reconeix, en aquest sentit, els avantatges de l'especialització, ja que la competència no és tan gran com en el cas d'una llibreria generalista, tot i que les qüestions que afecten el sector són les mateixes per a una llibreter especialitzat: «els problemes de distribució, de competència deslleial i molts altres que afecten els sectors són també els nostres problemes, però cal dir que el fet d'especialitzar-se et garanteix una clientela més fidel». Mario Serrano sap molt bé el que diu quan tracta totes aquestes qüestions que atenyen el sector del llibre, ja que durant un temps va ocupar la presidència del Gremi de Llibreters de València i actualment n'exerceix la Vicepresidència.

Mario Serrano, que es declara un apassionat del llibre, afirma que, tot i haver-se dedicat des del principi als textos tècnics, sempre li havia quedat com una mena de recança per vendre altres tipus de llibres, sobretot per la literatura: «quan vaig obrir el local de la UPV i vaig introduir-hi llibres de narrativa i de poesia, vaig satisfer un desig de feia temps i així vaig desfer-me de la punxeta que m'havia quedat enganxada des dels meus inicis com a llibreter».

En l'actualitat, la quimera de Serrano és ampliar el local, però la concessió de més metres sembla un tema espinós que caldrà batallar amb la Universitat i que encara constitueix una incògnita de futur. A més, Intertécnica acaba de treure al mercat una col·lecció de llibres que suposa tota una temptativa en el món de l'edició i que, de moment, se centra, sobretot, en la publicació de textos de professors que pertanyen a la UPV, tot i que en un futur recent esperen publicar també autors de fora d'aquesta comunitat universitària.

Alicia Toledo

editorials valencianes

ADONAY

POLÍGONO LA PAHILLA
CARRER FUENTE FORRAJE 171
CHIVA 46370 VALÈNCIA
TEL.: 902 154 643
FAX: 962 521 739
info@adonay.com
www.adonay.com

ADUANA VIEJA

APARTADO DE CORREOS 380
VALENCIA 46080 VALÈNCIA
TEL.: 96 363 99 12
FAX: 96 363 99 12
info@aduanavieja.com
www.aduanavieja.com

AITANA EDITORIAL

CARRER COMTE D'ALTEA, 10
ALTEA 03590 ALICANTE
TEL.: 96 584 19 46
FAX: 96 688 08 47

ALBATROS

CARRER LA OLIVERETA, 28
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 22 50
FAX: 96 370 22 46
graficasoler@terra.es

ALETA EDICIONES

CARRER L'ALTER, 2
SUECA 46419 VALÈNCIA
TEL.: 659 733 679
FAX: 96 176 20 96
info@aletaediciones.com
www.aletaediciones.com

ALFANÍ

CARRER LA FAROLA, 8
ALDAIA 46960 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 47 48
FAX: 96 150 47 48
edicionsalfanic@yahoo.es

ALGAR EDITORIAL

RONDA TINTORERS, 117
POLÍGONO INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 245 90 91
FAX: 96 240 31 91
algar@algareditorial.com
www.algareditorial.com

AMÓS BELINCHÓN

CARRER RAFEL RIVELLES, 39
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 08 22
FAX: 96 397 08 22
amosbelinchon@terra.es

ANDANA EDICIONS

CARRER VALÈNCIA, 56-BAIX
ALGEMESÍ 46680 VALÈNCIA
TEL.: 96 248 43 82
FAX: 96 248 43 82
andana@andana.net
www.andana.net

ARAÑA EDITORIAL

PLAÇA DE LAS FACULTADES, 10 B
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 369 93 85
FAX: 96 339 27 39
info@aranyaeditorial.com
www.aranyaeditorial.com

ARTICS

PASSEIG CÒLOM, 39
TAVERNES DE LA VALLDIGNA
46760 VALÈNCIA
TEL.: 606 70 69 43
artics@artics.org
www.artics.org

AVANTPRESS EDICIONS

CARRER PINTOR SALVADOR
ABRIL, 26
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TELS.: 636955838 - 963220026
FAX: 96 333 86 91
edicion@avantpress.es
www.avantpress.es

BESTSELLER EDICIONES

CARRER ALMORIDA, 10
ELX 03203 ALACANT
TEL.: 96 542 52 31

BROSQUIL EDICIONS S.L.

PLAÇA PINTOR SEGRELLES, 1,
ESC. B, PTA 25
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 70 45
FAX: 96 341 83 41
alejandrobrosquilediciones.e.
telefonica.net
www.brosquilediciones.com

CAMACUC

CARRER DOCTOR MARAÑÓN, 30
PAIPORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 615 34 94 04
edcamacuc@hotmail.com

CAMPGRÀFIC

CARRER MATIAS PERELLÓ, 17-6ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 374 92 57
FAX: 96 374 92 57
campgrafic@retemail.com
www.campgrafic.com

CARENA, EDITORS

CARRER CHIVA 21-3º-11ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 33 09
FAX: 96 395 35 90
carena@carenaeditors.com
www.carenaeditors.com

CASTELLNOU EDITORA VALENCIANA

CARRER SALABERT, 36
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 00 38
FAX: 96 357 12 50
editora@castellnouedival.com
www.castellnouedival.com

CEIC ALFONS EL VELL

PLAÇA REI EN JAUME I, 10
GANDIA 46700 VALÈNCIA
TEL.: 96 295 95 62
FAX: 96 295 95 66
ceicalfonsell@gandia.org
www.ceicalfonsell.com

CISS, S.A.

CARRER COLÓN, 1-5ª
VALÈNCIA 46004 VALÈNCIA
TEL.: 902 250 500
FAX: 902 250 502
clientes@ciss.es
www.ciss.es

CONSULTA DE DIFUSIÓ

VETERINARIA, S.L
AVINGUDA GODOFREDO
BUENOSAIRE, 22,
CASTELLÓ DE LA PLANA
12005 CASTELLÓ
TEL.: 96 472 44 66
FAX: 964 23 65 22
consulta@consultavet.net
www.consultavet.net

DEL SÈNIA AL SEGURA

CARRER CRONISTA CARRERES,
9-7ª F
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 351 73 55
FAX: 96 351 73 55
editorial@delseniaalsegura.com

DYLAR EDICIONES

CARRER SANT BLAI, 62-APTDO 20
BURRIANA 12530 CASTELLÓ
TEL.: 902 44 44 13
FAX: 964 59 11 14
dylar@dylar.es
www.dylar.es

ECIR, S.A.
CARRER VILA DE MADRID, 60
POLÍGONO INDUSTRIAL
FUENTE DEL JARRO
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 132 36 25
FAX: 96 132 36 05
ecir@ecir.com
www.ecir.com

EDICEP, C.B.
CARRER ALMIRANTE CADARSO, 11
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 20 45
FAX: 96 395 22 97
edicep@edicep.com
www.edicep.com

EDICIONES BRIEF
CARRER DANIEL BALACIART, 5-BAJO
VALÈNCIA 46020 VALÈNCIA
TEL.: 96 310 60 37
FAX: 96 362 00 77
info@edibrief.com
www.edibrief.com

EDICIONES DHARMA
CARRER ELIAS ABAD, 3
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 32 00
dharma@edicionesdharma.com
www.edicionesdharma.com

EDICIONES I
AVINGUDA ALFAHUIR, 41
VALÈNCIA 46019 VALÈNCIA
TELS.: 96 374 15 20 / 96 395 19 59
FAX: 96 374 15 20
integralia@edicionesi.com
info@revistadharm.com
www.edicionesi.com

EDICIONS BROMERA
RONDA TINTORERS, 117.
POLÍGON INDUSTRIAL I
ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 240 22 54
FAX: 96 240 31 91
comercial@bromera.com
www.bromera.com

EDICIONS DE PONENT
CALLE ANCHA 4
CASTALLA 03420 ALICANTE
TEL.: 96 526 98 68
FAX: 96 526 98 68
info@edicionsdeponent.com
www.edicionsdeponent.com

EDICIONS DEL BULLENT
CARRER DE LA TARONJA, 16
PICANYA 46210 VALÈNCIA

TEL.: 96 159 08 83
FAX: 96 159 08 45
info@bullent.net
www.bullent.net

EDICIONS LA XARA
AVINGUDA DE LA VALLDIGNA, 25
SIMAT DE LA VALLDIGNA
46750 VALÈNCIA
TEL.: 96 281 13 67
FAX: 96 281 13 67
eladi@edicionslaxara.com
www.edicionslaxara.com

EDICIONS LOCALS
CARRER SAN JOSÉ, 9
NOVELDA 03660 ALACANT
TEL.: 96 560 10 33
FAX: 96 560 10 33
agustobeltra@yahoo.es

**EDICIONS VORAMAR-
VORAMAR/SANTILLANA**
CARRER VALÈNCIA, 44
PICANYA 46210 VALÈNCIA
TEL.: 96 159 44 10
FAX: 96 159 19 24
voramar@santillana.es
www.santillana.es

EDICIONS 96
CARRER LA RIBERA, 4
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TEL.: 96 246 11 04
FAX: 96 246 14 90
edicions96@edicions96.com
www.edicions96.com

EDITILDE
CARRER GENERAL URRUTIA,
12-10ª, VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 30 14
FAX: 96 316 30 14
dialogoinfantil@ctv.es
www.editorialdialogo.es

EDITORIAL AFERS
AVINGUDA DR. GÓMEZ FERRER, 55
CATARROJA 46470 VALÈNCIA
TEL.: 96 126 93 94
afers@editorialafers.com
www.editorialafers.com

EDITORIAL AGUACLARA
CARRER ROSELLÓ, 55
ALACANT 03010 ALACANT
TEL.: 96 524 00 64
FAX: 96 525 93 02
edit.aguacalara@natural.es

EDITORIAL ALETHEIA
VIA GRAN VIA MARQUES DEL
TURIA, 26
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 57 74
FAX: 96 316 13 01
aletheia@aletheiaeditorial.com
www.aletheiaeditorial.com

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS
CARRER SAGUNTO, 5-1ª
VALÈNCIA 46009 VALÈNCIA
TEL.: 96 347 10 00
FAX: 96 347 39 10
editorial@ortells.com
www.ortells.com/

EDITORIAL ANTINEA
CARRER DOCTOR FLEMING, 6
VINARÒS 12500 CASTELLÓ
TEL.: 964 45 45 25
FAX: 964 45 20 12
antinea@editorialantinea.com
www.editorialantinea.com

EDITORIAL CLUB UNIVERSITARIO
CARRER COTTOLENGO, 25
ALACANT 03690 ALACANT
TEL.: 96 567 61 33
FAX: 96 566 39 36
ecu@ecu.fm
www.ecu.fm

**EDITORIAL DE LA UNIVERSIDAD
POLITÉCNICA DE VALÈNCIA**
CAMINO DE VERA, S/N
VALÈNCIA 46021 VALÈNCIA
TEL.: 96 387 70 12
FAX: 96 387 79 12
public@upvnet.upv.es
www.editorial.upv.es

EDITORIAL DENES
CARRER ARTS GRÁFIQUES, 58
PAIORTA 46200 VALÈNCIA
TEL.: 96 397 44 66
FAX: 96 397 48 42
denes@editorialdenes.com
www.editorialdenes.com

**EDITORIAL INSTITUTO DE
ESTUDIOS MODERNISTAS S.L**
AVINGUDA PÉREZ GALDÓS, 118-27
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 09 02
FAX: 96 385 09 02
edinesmo@yahoo.com

EDITORIAL MARFIL SA
CARRER SAN ELOY, 17
ALCOI 03804 ALACANT

TEL.: 96 552 33 11
FAX: 96 552 34 96
editorialmarfil@editorialmarfil.es
www.editorialmarfil.com

EDITORIAL PARTÉNOPE
CARRER CAMP DE MORVEDRE, 28
SAGUNT 46520 VALÈNCIA
TEL.: 966 99 36 80
FAX: 96 362 48 73
a.garcia@yahoo.es
www.partenope.es

EDITORIAL PENCIL
CARRER REY DON JAIME, 5
ALBORAYA 46120 VALÈNCIA
TEL.: 96 133 81 68
FAX: 96 133 65 71
correo@editorialpencil.es
www.editorialpencil.es

EDITORIAL PRE-TEXTOS
CARRER LUIS SANTÀNGEL, 10
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 333 32 26
FAX: 96 395 54 77
info@pre-textos.com
www.pre-textos.com

EDITORIAL PROMOLIBRO
CARRER BACHILLER, 27 BJ
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 20 29
FAX: 96 393 31 38
promolibro@arrakis.es
www.promolibro.com

EDITORIAL TIRANT LO BLANCH
CARRER ARTES GRÀFICAS, 14
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 361 00 48
FAX: 96 369 41 51
tlb@tirant.es
www.tirant.net

EDITORIAL TRES I QUATRE
CARRER SAN FERRAN, 12
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 77 99
FAX: 96 352 98 72
tresiquatre@tresiquatre.com
www.tresiquatre.com

EL NADIR EDICIONES, S.L.
PASSATGE VENTURA FELIÚ, 12-8ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 21 72
FAX: 96 380 95 12
info@editorialelnadir.com
www.editorialelnadir.com

ELLAGO EDICIONES, S.L.
CARRER PEROT DE GRANYANA,
11 BAJO
CASTELLÓ DE LA PLANA
12004 CASTELLÓ
TEL.: 964 22 70 51
ellagoediciones@ellagoediciones.com
www.ellagoediciones.com

ENGLIBA
GRUPO DE COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29-13
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 315 89 00
FAX: 96 391 59 04
ribera@engloba.net
www.engloba.net

ESSER EDITORIAL
CARRER SANT CRISTÒFOL, 22
CARCAIXENT 46740 VALÈNCIA
TELS.: 96 243 41 31 / 637 51 68 00
FAX: 96 243 43 31
adria@editarunlibro.com
www.essereditorial.com

FAXIMIL EDICIONS DIGITALS
CARRER PROGRESO, 100
VALÈNCIA 46011 VALÈNCIA
TEL.: 96 371 17 31
FAX: 96 382 87 46
info@faximil.com
www.faximil.com

FEDERICO DOMÉNECH
CARRER GREMIOS, 1
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 320 11 15
FAX: 96 359 69 41
editorial@federicodomenech.com
www.lasprovincias.es/editorial/in-
dex.htm

FORPAX
CARRER TENOR GARCÍA ROMERO, 2
VALÈNCIA 46015 VALÈNCIA
TEL.: 96 394 43 85
FAX: 96 340 11 14
formacion@forpax.es
www.forpax.es

GERMANIA
CARRER DOCTOR JOSÉ GONZÁLEZ,
99, ALZIRA 46600 VALÈNCIA
TEL.: 96 241 98 54
FAX: 96 240 60 70
germania@germania.es
www.germania.es

GRATACELS EDICIONS
CALLE EN BLANCH, 5
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 316 37 13

INSTITUCIÓ ALFONS
EL MAGNÀNIM
CARRER CORONA, 36
VALÈNCIA 46003 VALÈNCIA
TEL.: 96 388 31 69
FAX: 96 388 31 70
iam@alfonselmagnanim.com
www.alfonselmagnanim.com

INSTITUT VALENCIÀ DE
CINEMATOGRAFIA RICARDO
MUÑOZ SUAY
PLAÇA AYUNTAMIENTO, 17
VALÈNCIA 46002 VALÈNCIA
TEL.: 96 353 93 21
FAX: 96 353 93 30
lopez_niemen@gva.es
ivac-lafilmoteca.es

INSTITUTO DE ESTUDIOS DE
MODA Y COMUNICACIÓN
CARRER GOBERNADOR VIEJO, 29
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 303 04 78
FAX: 96 391 59 04
edicion@engloba.net

LA IMPRENTA CG
CARRER CIUDAD DE CARTAGENA
2-A
PATERNA 46988 VALÈNCIA
TEL.: 96 134 12 77
FAX: 96 134 03 82
laimprenta@laimprentacg.com
http://laimprentacg.com

L'EIXAM EDICIONS
CARRER AUSIÀS MARCH, 36
TAVERNES BLANQUES
46016 VALÈNCIA
TEL.: 96 185 43 14
Fax: 96 186 28 11
eixam@eixamedicions.com
www.eixamedicions.com

LLAMBERT PALMART
CARRER CARCAIXENT, 10
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 380 37 76
llambert_palmart@yahoo.com

L'ORONELLA
APARTAT DE CORREUS 6126
VALÈNCIA 46011 VALÈNCIA

TEL.: 96 356 26 56
oronella@oronella.com
www.oronella.com

MARJAL-GRUP EDEBÉ
CARRER ALT PALÀNCIA, 6
MISLATA 46920 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 59 70
FAX: 96 313 47 55
valencia@edebe.net
www.edebedigital.com

MEDIA VACA
CARRER SALAMANCA, 49-13ª
VALÈNCIA 46005 VALÈNCIA
TEL.: 96 395 69 27 FAX: 96 395 69 27
mediavaca@eresmas.net
www.mediavaca.com

MISÈRIA I COMPANYIA
Llibreters, Editors i Paperaires
CARRER SAN NICOLÁS, 40
ALCOI 03801 ALACANT
TEL.: 96 544 973
buzon@libroantiguo.com
www.libroantiguo.com

NAU LLIBRES
CARRER PERIODISTA BADÍA, 10
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 360 33 36
FAX: 96 332 55 82
nau@naullibres.com
www.naullibres.com

NUMA EDITORIAL
CARRER GENERAL URRUTIA, 10-15
VALÈNCIA 46006 VALÈNCIA
TEL.: 96 329 01 94
FAX: 96 329 01 94
numa@numa.es
www.numa.es

ONADA EDICIONS
PLAZA DE L'AJUNTAMENT,
LOCAL 3 BENICARLÓ
12580 CASTELLÓ
TEL.: 964474641

PAGINACERO EDICIONES
CARRER ALBERIQUE, 4-8ª
VALÈNCIA 46008 VALÈNCIA
TEL.: 96 385 99 40
FAX: 96 322 85 87
pag.cero@teleline.es

PERIFÈRIC EDICIONS
CARRER SÈQUIA DE FAITANAR, 19
CATARROJA 46470 VALENCIA

TEL.: 609 426 131
periferic@hotmail.com

PHD ÀRISTOS EDITOR
URBANITZACIÓ SAN LUIS
AVINGUDA DESA, 155
TORREVIEJA 03184 ALACANT
TEL.: 96 678 49 39
FAX: 96 678 49 39
stl_aristos@telefonica.net

PILES, EDITORIAL DE MÚSICA
CARRER ARCHENA, 33
VALÈNCIA 46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 40 27
FAX: 96 370 49 64
info@pilesmusic.com
www.pilesmusic.com

PROIDACTA ABRIL EDICIONS
CARRER JAUME I, 48
ALAQUÀS 46970 VALÈNCIA
TEL.: 96 150 60 52
FAX: 96 150 60 52
proidacta@wanadoo.es
www.proidacta.com

**PUBLICACIONES DE
LA GENERALITAT VALENCIANA**
CARRER BAILÍA, 1
VALÈNCIA 46071 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 77 30
FAX: 96 386 60 91
lilig@gva.es
www.pre.gva.es/lilig

SAÓ EDICIONS
CARRER ANGEL DEL ALCAZAR,
14-12ª
VALÈNCIA 46018 VALÈNCIA
TEL.: 96 370 58 41
FAX: 96 370 57 55
sao@arrakis.es

TABARCA LLIBRES
AVENIDA AUSIAS MARCH, 184
VALÈNCIA 46026 VALÈNCIA
TEL.: 96 318 60 07
FAX: 96 318 64 32
tabarca@futurnet.es
www.tabarcallibres.com

TÀNDEM EDICIONS
CARRER SAN VICENTE, 93-1ª
VALÈNCIA 46007 VALÈNCIA
TEL.: 96 317 20 47
FAX: 96 317 22 01
tandem@tandemedicions.net
www.tandemedicions.com

THE MAGIC RIDER
CARRER GERONA, 19
ALACANT 03001 ALICANTE
TEL.: 966 004 956
FAX: 966 004 956
tmr.editores@gmail.com
info@primaci.net

**UNED CENTRO ASOCIADO
ALZIRA - VALÈNCIA «FRANCISCO
TOMÁS Y VALIENTE»**
CARRER CASA DE LA
MISERICORDIA, 34, VALÈNCIA
46014 VALÈNCIA
TEL.: 96 313 26 21
FAX: 96 350 27 11
fih@valencia.uned.es
www.uned.es/ca-alzira-valencia

**UNIVERSITAT D'ALACANT.
SERVEI DE PUBLICACIONS /
UNIVERSIDAD DE ALICANTE.
SERVICIO DE PUBLICACIONES**
CAMPUS DE SANT VICENT DEL
RASPEIG.
APARTAT DE CORREUS, 99
ALACANT 03080 ALACANT
TEL.: 96 590 34 80
FAX: 96 590 94 45
publicaciones@ua.es
http://publicaciones.ua.es

**UNIVERSITAT DE VALÈNCIA.
SERVICI DE PUBLICACIONS**
CARRER ARTES GRÀFICAS, 13
VALÈNCIA 46010 VALÈNCIA
TEL.: 96 386 41 15
FAX: 96 386 40 67
publicacions@uv.es
www.uv.es/publicacions

**UNIVERSITAT JAUME I
PUBLICACIONS**
EDIFICIO RECTORAT
CAMPUS RIU SEC S/N,
CASTELLÓ DE LA PLANA 12071
CASTELLÓ DE LA PLANA
TEL.: 96 472 88 21
FAX: 96 472 88 32
publicacions@uji.es
www.uji.es/publ

VERSOS Y TRAZOS
PLAÇA DEL TOSSAL, 3
VALÈNCIA 46001 VALENCIA
TEL.: 96 206 11 21
FAX: 96 206 11 21
literaria@versosytrazos.com
www.versosytrazos.com

